

Plenaire 39

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2008-2009

25 maart 2009

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MIDDAGVERGADERING

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	1
BERICHTEN VAN VERHINDERING	1
ACTUELE VRAAG van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de blauwdruk voor een hervorming van het secundair onderwijs	1
ACTUELE VRAAG van de heer Philippe De Coene tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het fenomeen van nep-vacatures op de site van de VDAB	4
ACTUELE VRAAG van mevrouw Martine Fournier tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, over het Pendelfonds	6
ACTUELE VRAAG van mevrouw Michèle Hostekint tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, over de beleidsmaatregelen om de loon- en loopbaankloof tussen mannen en vrouwen weg te werken	7
ACTUELE VRAAG van de heer Karlos Callens tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het onderhoud van de wegen en de middelen die daarvoor worden uitgetrokken	10
ACTUELE VRAAG van de heer Tom Dehaene tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de proeftuinen inzake dienstencheques voor kinderopvang	12
ACTUELE VRAAG van mevrouw Els Van Weert tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het geestelijk welzijn en suïcidepreventie bij (hoog)bejaarden	14
ACTUELE VRAAG van de heer Frans Wymeersch tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de verklaringen van eurocommissaris voor Landbouw Fischer Boel betreffende de problemen in de zuivelsector en de reactie ter zake van de Vlaamse Regering	17
ACTUELE VRAAG van de heer Marnic Demeulemeester tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de toename van het aantal ambtenaren, in het bijzonder bij de verzelfstandigde entiteiten	20
ACTUELE VRAAG van de heer Gino De Craemer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de waarschuwing van de Hoge Raad van Financiën betreffende de budgettaire vooruitzichten voor de komende jaren en de eventuele bijdrage van de deelstaten aan een besparingsoperatie	
ACTUELE VRAAG van de heer Jan Peumans tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de waarschuwing van de Hoge Raad van Financiën betreffende de budgettaire vooruitzichten voor de komende jaren en de eventuele bijdrage van de deelstaten aan een besparingsoperatie	23

ACTUELE VRAAG van de heer Jef Tavernier tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over topbonussen in de financiële sector en ondernemingen met overheidssteun	29
VOORSTEL VAN DECREET van de heren Joris Vandenbroucke en Johan Sauwens en mevrouw Fientje Moerman betreffende een herfinancieringsgarantie in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn – 2090 (2008-2009) – Nrs. 1 tot 4 Voorstel tot verwijzing naar de commissie	31
MOTIE VAN ORDE Opheldering over de stand van zaken	34
VOORSTEL VAN DECREET van de heren Joris Vandenbroucke en Johan Sauwens en mevrouw Fientje Moerman betreffende een herfinancieringsgarantie in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn – 2090 (2008-2009) – Nrs. 1 tot 4 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	35 43
WIJZIGING VAN HET STATUUT VAN HET LID VAN HET VLAAMS PARLEMENT Bespreking en stemming	43
KINDERRECHTENCOMMISSARIS Benoeming	43
AANWIJZING van deskundigen die tijdens de verkiezingen toezien op de integriteit en de goede werking van alle informaticatechnische aspecten van het kiessysteem	43
ONTWERP VAN DECREET houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen – 1885 (2008-2009) – Nrs. 1 tot 7 Hoofdelijke stemming	44
VOORSTEL VAN DECREET van de heren Johan Sauwens, Ludo Sannen en Patrick Lachaert houdende wijziging van het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning – 1893 (2008-2009) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	44
VOORSTEL VAN DECREET van de heren Joris Vandenbroucke en Johan Sauwens en mevrouw Fientje Moerman betreffende een herfinancieringsgarantie in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn – 2090 (2008-2009) – Nrs. 1 tot 4 Aangehouden stemmen	44
VOORSTEL VAN DECREET van de heren Joris Vandenbroucke en Johan Sauwens en mevrouw Fientje Moerman betreffende een herfinancieringsgarantie in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn – 2090 (2008-2009) – Nrs. 1 tot 4 Aangehouden stemmen (<i>Voortzetting</i>)	45
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	45
VOORSTEL VAN DECREET van de heren Joris Vandenbroucke en Johan Sauwens en mevrouw Fientje Moerman betreffende een herfinancieringsgarantie in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn – 2090 (2008-2009) – Nrs. 1 tot 4 Aangehouden stemmen (<i>Voortzetting</i>)	45

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Eloi Glorieux, mevrouw Monica Van Kerrebroeck en de heren Hans Schoofs, Robert Voorhamme, Jan Peumans en Rudi Daems betreffende de lancering van een Vlaams Actieplan Nanotechnologie met inschatting van de risico's voor mens en milieu – 1379 (2007-2008) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	46
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	47
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	51
Individuele stemmen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	51

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Marleen Vanderpoorten

– *De vergadering wordt geopend om 14.09 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er berichten van verhindering zijn ingekomen van de volgende leden:

Thieu Boutsen, Marijke Dillen, Marie-Rose Morel: gezondheidsredenen;

Kurt De Loor, Jaak Gabriels: buitenslands;

Carl Decaluwe, Ward Kennes, Marcel Logist: ambtsverplichtingen;

Herman De Reuse, Sabine Poleyn: familieverplichtingen.

ACTUELE VRAAG van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de blauwdruk voor een hervorming van het secundair onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de minister, collega's, de voorbije dagen is in de onderwijswereld enige ophef ontstaan over de aangekondigde blauwdruk voor de hervorming van het secundair onderwijs.

Ik geef kort een chronologie. Vrijdag verscheen in De Morgen het artikel 'Weg met het aso, tso, bso' – een nogal ophefmakend artikel. Daarop hebben we reacties ontvangen van de Vlor, de vakbond en het VVKSO. Mijnheer de minister, u hebt gereageerd via Schooldirect: u hebt een brief met uitleg gestuurd aan de directies en de leerkrachten uit het onderwijs zelf.

In het parlement hebben we hierover ook al van gedachten gewisseld. In juni vorig jaar beantwoordde u in de commissie voor Onderwijs een vraag om uitleg van mevrouw Helsen. U hebt toen geschetst op welke manier die

werkgroep aan de slag zou gaan en wat daar verder mee verder gebeuren. Onlangs nog, op 9 maart, stelde u in een antwoord op een actuele vraag nogmaals dat de werkgroep inderdaad wel al aan de slag was, maar dat u zich daar verder niet mee wou bemoeien en dat u de werkgroep rustig zijn gang zou laten gaan.

Nu is er blijkbaar een tussentijds rapport af. Zoals wel vaker het geval is, moeten wij uit de kranten vernemen wat daar zoal in zou staan. Mijnheer de minister, u hebt mij al meermaals gezegd dat ik niet enkel op krantenartikels mag voortgaan, want dat daar wel eens zaken in durven te staan die niet helemaal kloppen. Daarom vraag ik u vandaag: wat is de stand van zaken? Wat zal er verder gebeuren? Kunt u ook het parlement daarover informeren?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Er is helemaal geen tussentijds rapport. Ik weet niet waar u dat haalt. Er is ook geen enkel officieel document over een hervorming van het secundair onderwijs. Daar moet men zich geen zorgen over maken.

Er is wel een probleem: een probleem met mensen, kinderen, leerlingen die bijvoorbeeld vaak verkeerd kiezen in de overgang van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs en ook in het secundair onderwijs zelf jammer genoeg de verkeerde keuze maken. Dat gebeurt soms omdat ze denken dat ze meer geschikt zijn voor aso, terwijl ze eigenlijk meer geschikt zijn voor een technische of een beroepsrichting, en soms omdat hen wordt aangeraden om te kiezen voor beroepsonderwijs, terwijl ze misschien meer talent hebben voor technisch onderwijs.

Die verkeerde keuzes zijn de oorzaak van zeer veel verdriet in het onderwijs. Kinderen raken ontmoedigd, kiezen nog eens opnieuw en vertrekken vaak al met lood in de schoenen. Dat moeten we bekampen.

Daarom moeten we nadenken over de structuur van het secundair onderwijs. Ik wil dat doen op een zeer doordachte manier. Dat is ook de reden waarom ik aan een groep mensen heb gevraagd om, volledig los van mij, enkele ideeën op papier te zetten, geen blauwdruk. Dat woord is misleidend. Ik heb dat wel eens gebruikt, maar ik ga dat niet meer doen. Het geeft de indruk een kant-en-klare tekening te zijn, maar het gaat meer over uitgangspunten en visie. Ik heb gevraagd aan enkele mensen om daarover ideeën op papier te zetten.

Dit is eigenlijk maar het begin van een proces, waarin vier stappen moeten worden gezet. Je kunt zo'n debat niet beginnen als niet enkele mensen een idee op papier

zetten. Dat is de eerste stap. De tweede stap is dat de verantwoordelijke minister van Onderwijs zich afvraagt of wat op papier staat de moeite is. Vind ik het zelf de moeite om voor te leggen aan het onderwijs, de verantwoordelijken in de scholen, de collega's in de regering, om daarover te discussiëren? Die tweede stap eindigt met wat we noemen een conceptnota, die een meer officieel karakter heeft vanwege de minister.

De derde stap is dat je die conceptnota voorlegt aan het overleg met de vakorganisaties, de koepels, de Vlor en iedereen die daarbij betrokken is. Dan werk je aan een draagvlak. De vierde en laatste stap is dat je een ontwerp van decreet en besluiten uitschrijft, die laat goedkeuren in het parlement en in uitvoering brengt.

Dat zijn de vier stappen. De eerste stap is dat mensen een idee op papier zetten. Zover zijn we vandaag nog niet, want er is geen officieel idee op papier. Er is een nota gelekt waar deze werkgroep onafhankelijke deskundigen blijkbaar ook niet achter staat. Dat is wat ik hoor. Ik had die nota ook niet, ik heb dat ook in de kranten moeten lezen.

Voor de verkiezingen zou ik nog hoogstens deze eerste stap kunnen laten zetten, dat een groep onafhankelijke mensen een mening publiceert. De tweede stap waarbij de minister werkt aan een conceptnota kunnen we niet voor de verkiezingen zetten, want daarvoor heb je politiek overleg nodig in een regering met partijpolitieke partners. Dat kunnen we niet meer doen voor de verkiezingen, dat is iets voor de volgende Vlaamse Regering. Ik wil daar heel duidelijk over zijn.

Ik lees vandaag allerlei reacties op de plannen van de minister, maar er zijn geen plannen van de minister. Er is een onafhankelijke werkgroep, en die heeft nog geen rapport. Overigens ben ik van sommige ideeën die op papier zijn gezet alleszins niet erg overtuigd, wel integendeel. Men zal heel hard zijn best moeten doen om mij daarvan te overtuigen. Ik geef als voorbeeld de idee om geen Latijn te geven in de eerste graad. Als je dan toch Latijn wilt onderwijzen in ons onderwijs – en ik denk dat we dat willen –, wacht dan niet tot de tweede graad, want dan heb je niet genoeg tijd om dat goed te doen. Ik ben het dus absoluut niet eens met mensen die het Latijn willen afschaffen in de eerste graad. Dat is een erg verkeerde optie. Mensen mogen denken dat ik dat heb gedacht, maar ik heb het zelfs niet gedacht.

Moeten we dat debat voeren? Ja, absoluut. Er is niet eens een niveaudecreet voor secundair onderwijs in ons land. We hebben dat niet eens. We hebben proeftuinen lopen waar we leren uit ervaring. We moeten die ervaringen bij elkaar brengen en voorzichtig en genuanceerd sleutelen aan de structuur en organisatie van het secundair onderwijs om minder mislukking en teleurstelling te hebben, een betere studiekeuze, alle kinderen uitdagen op het hoogst mogelijke niveau dat overeenkomt met

hun talenten en mogelijkheden. Daarover gaat het, maar we gaan dat doordacht aanpakken.

Mevrouw An Michiels: We hebben het in de commissie al enkele keren gehad over de herwaardering van het tso en bso, die zeker nodig is om te vermijden dat kinderen te hoog starten en nadien via een aantal teleurstellingen in een voor hen misschien meer geschikte richting terecht komen.

We hebben het er ook over gehad dat een goede studiekeuze zeer belangrijk is, maar ik zou heel duidelijk willen pleiten om de humaniora zoals we die vroeger kenden, ten volle haar rol te laten spelen. Ik meen dat ik dat gehoord heb in uw antwoord. We moeten er toch voor zorgen dat die kinderen, de betere leerlingen of de kinderen die meer uitdagingen aankunnen, ten volle tot hun recht kunnen komen.

Het zeer brede aanbod van ons Vlaams onderwijs is een van de sterke punten. Dat moet worden behouden. We mogen niet verglijden naar een te grote vereenvoudiging van het begin van het middelbaar onderwijs.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: We zijn allemaal geschrokken toen we over die plannen lazen in de pers. Ik krijg zelden reacties omdat ik geen onderwijsspecialist ben, maar nu kreeg ik die wel: uit de sector en zelfs van mijn eigen dochter. Ze las dat er in de eerste twee jaar geen Latijn meer zou worden gegeven en dat de lessen in blokken van twee à drie uur zouden worden gegeven. Die informatie lag op de ontbijttafel.

Mijnheer de minister, u vertelt ons nu dat het slechts om ideeën gaat, of dat daar een groep aan werkt. Een en ander zal in de volgende legislatuur zijn beslag krijgen. Mijn vraag is of het zo ver moet gaan. Volgens u ligt het aantal mislukkingen bij de overgang tussen lager en middelbaar te hoog. Is het daarom nodig om heel dat secundair onderwijs te herzien? In de kranten stonden titels als 'Weg met het aso, tso, bso'. Men had het over 'doorstroomrichtingen, kwalificatierichtingen, belangstellingsgebieden'.

Een van de redenen waarom u een zeer gewaardeerd onderwijsminister bent, is dat u stabiliteit bracht in de onderwijswereld. En nu zou u het geheel willen herzien omwille van sociologisch interessante studies, die op het terrein alleen maar zullen leiden tot onzekerheid bij leerkrachten en leerlingen. Kinderen van het vijfde of zesde studiejaar die dat in de krant lezen, stellen zich grote vragen.

Ik ben verontrust. Ik weet dat u experten hebt aangesproken. Daarna moet u nog een conceptnota maken. Dat is een langdurig proces, maar het perspectief van een grondige hervorming is nu gecreëerd. In onze

moderne mediamaatschappij leidt de aanstelling van een onafhankelijke werkgroep snel tot titels zoals ‘Onderwijshervorming schaft aso, tso en bso af’. Ik betreur het perspectief van een nieuwe totale hervorming.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: We hebben in de commissie al vaker tegen elkaar gezegd – en we zijn het dan roerend eens –, dat we ons bewust mogen zijn van de kwaliteiten van ons onderwijs, maar dat we ons evenzeer bewust moeten zijn van de problemen. Een van die problemen is ongetwijfeld de te grote uitval van jongeren zonder diploma. Dat is al geschetst. Dat is het befaamde watervalsysteem waar zeer veel leerkrachten en zeer veel scholen dagelijks tegen vechten.

In dat opzicht is het bijzonder verstandig om na te denken over eventuele bijsturingen. De minister wil dat voorzichtig, geleidelijk en doordacht doen. Daar heeft hij natuurlijk gelijk in. Daarom is het zo pijnlijk vast te stellen welke onrust gezaaid werd door het uitlekken van plannen of ideeën die geen enkele officiële status blijken te hebben. Ik wil dat heel graag aannemen, mijnheer de minister, maar ik vrees dat de onrust die gezaaid is, nog zeer moeilijk weg te nemen zal zijn.

Ik wil een oproep doen aan iedereen die het goed meent met ons onderwijs, om niet bij te dragen aan die onrust, maar om integendeel samen te durven vaststellen dat aanpassingen mogelijk en misschien zelfs wenselijk zijn. We zitten nog maar in de beginfase. Wat nu ter tafel ligt, kan absoluut niet op onze goedkeuring rekenen.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik wil beginnen met een persoonlijke noot. Ik vertel geen staatsgeheim als ik zeg dat ik een socialist ben. Ik ben dat geworden, niet omdat ik denk dat kinderen gelijk geboren zijn. Integendeel! Wel omdat ze zo ongelijk geboren zijn. We zijn zeer verschillend in de wieg gelegd. Er zijn kinderen met talent voor taal, kinderen met talent voor rekenen, er zijn er die het in hun vingers hebben, die goed zijn in het vinden van oplossingen voor praktische problemen en er zijn inderdaad kinderen bij wie men harder moet boren om het talent te vinden. Anderen hebben een rugzak die barst van het talent.

Zo zijn we in de wieg gelegd: verschillend. Als ik dus pleit voor gelijke kansen, dan is het precies omdat ik al die verschillende talenten kansen wil geven en ook omdat ik niet wens dat de plaats waar die wieg staat, de omgeving thuis, de ouders, die veel of weinig geschoold zijn, die rijk of arm zijn, die ergens vandaan komen, een rol spelen.

De vraag is of we met ons onderwijs recht doen aan al die talenten. En daarover moeten we nadenken. Daar is werk aan.

Ik zal ook een voorbeeld geven. Vorige week werden we allemaal opgeschud door de cijfers waaruit bleek dat het aantal jonge mensen dat onze secundaire scholen verlaat zonder een diploma, elk jaar stijgt. Dat was vorige week het grote nieuws. We moeten ons afvragen hoe dat komt. Ik denk dat we inderdaad geen revolutie nodig hebben om dat probleem aan te pakken. Wat dat betreft, deel ik de mening van velen.

Als u me toestaat, zou ik willen verwijzen naar een andere socialist, de heer Dijsselbloem, een Nederlandse sociaaldemocraat, die een zeer boeiend rapport heeft gemaakt over de onderwijshervormingen in Nederland. Het rapport ligt op mijn nachtkastje. De conclusie daarvan is dat het niet is omdat men het politiek over iets eens is – bijvoorbeeld in het Nederlandse parlement – dat men de zaak kan toepassen in het onderwijs. De conclusie is dat men moet oppassen met grootschalige hervormingen, dat men moet opletten als men zich begeeft op het terrein van de didactiek en het concrete bezig zijn in de klas. Nederland heeft inderdaad de slinger voortdurend veel te ver in de een of de andere richting laten doorslaan. Dat is niet goed. Dat is overigens is dat vroeger ook het probleem geweest met het vernieuwd secundair onderwijs (vso). Met één pennentrek een dergelijke hervorming doorvoeren van Lanaken tot Oostende, dat gaat niet! Herman De Croo heeft zich destijds, ongetwijfeld te goeder trouw, vergist. Men moet dat veel voorzichtiger aanpakken.

Ik denk wel dat we dingen moeten durven laten bekijken. In die structuren zijn er dingen die niet meer zo goed zijn. Ik wil wel beklemtonen dat als we zeggen dat we elk talent van elk kind, dat erg verschillend is, tot zijn recht willen laten komen, ook dat van de hoogbegaafden, dat van iemand met een theoretisch talent, van degenen die veel van cultuur willen proeven, dan moet dat gebeuren in een structuur die aangepast is aan de noden van de toekomst. We moeten daarover een bedachtzaam debat voeren. We moeten vooral op een bedachtzame manier tewerk gaan bij de implementatie.

Straks zal ik een korte toespraak houden bij het eredoctoraat van professor Raudenbush, die daarover in een aantal kranten iets heeft geschreven. Die man heeft een leven gewijd aan onderzoek over klaspraktijk en hoe klaspraktijk, die vertrekt van feiten, een verschil kan maken. Daarvan zouden we inderdaad moeten vertrekken vooraleer we grootschalige vernieuwingen doorvoeren. Dat is ook mijn intentie.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de minister, uw redenering over kinderen die ongelijk geboren worden, die klopt. Ik zou er dan ook voor willen pleiten om bij de hervormingen, als die effectief moeten worden doorgevoerd, eerst eens te gaan kijken wat wel werkt en niet altijd uit te gaan van die zaken die niet werken. En dan heb ik het vooral over de proeftuinen. Die zijn

nu heel weinig aan bod gekomen. Ze zijn toch opgericht om na te gaan wat wel werkt, waarna eventueel kan worden overgegaan tot een veralgemeende invoering.

Ik sluit me volledig aan bij het laatste wat u hebt gezegd. Ik pleit voor aandacht voor de betere leerlingen, voor die kinderen die met een rugzak vol talent aan de start komen, zodat ze die talenten uit hun rugzak mogen halen en die er niet in moeten blijven zitten omdat gezocht moet worden naar de minder aanwezige talenten bij andere kinderen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van de heer Philippe De Coene tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het fenomeen van nep-vacatures op de site van de VDAB

De voorzitter: De heer De Coene heeft het woord.

De heer Philippe De Coene: Mijnheer de minister, ik wil u deze vraag stellen naar aanleiding van een uitgebreide radioreportage op Radio 1, in het programma Peeters & Pichal. Daaruit bleek dat nogal wat werkzoekenden gefrustreerd worden in hun zoektocht naar een job, zeker als blijkt dat sommige vacatures op de site van de VDAB niet meer bestaande vacatures blijken te zijn of vacatures die nooit hebben bestaan. Er waren zeer schrijnende gevallen bij. Zo was er een jongen die op vraag van een interimbureau 30 of 40 kilometer had gereden met zijn brommertje. Toen hij daar aankwam, bleek dat die vacature niet eens bestond en nooit had bestaan. Dat is een zeer frustrerende ervaring. Of er was die man die op rijpere leeftijd het ongeluk had te worden ontslagen. Hij schreef vijftig sollicitatiebrieven en moest vaststellen dat een groot deel van de vacatures waarop hij had gereageerd, nooit had bestaan.

In dat programma hebben een aantal interimkantoren schoorvoetend toegegeven dat deze praktijken bestaan. Meer nog, een woordvoerder van de VDAB kon de zaak niet ontkennen. Hij zei dat men vandaag vrij machteloos staat ten aanzien van die praktijken.

Mijnheer de minister, u koestert een activeringsbeleid. Dat wil zeggen dat men aan werklozen vraagt dat ze werkzoekend worden, en dat er sancties op staan indien zij zich daar niet naar schikken. Men vraagt dus een zekere sérieux van werklozen. Ik sta daar achter. Maar dan moet er ook een sérieux zijn bij de jobaanbieders, bij de werkgevers. Want het is toch vrij vernederend als je je gaat aanbieden voor een plaats die niet eens blijkt te

bestaan en die alleen maar is ingegeven door een zucht naar publiciteit in hoofde van het bedrijf.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik heb dat gehoord tijdens het programma Peeters & Pichal. Peeters & Pichal hebben daar terecht een punt van gemaakt. Dat is niet alleen bijzonder pijnlijk voor de mensen in kwestie die gaan solliciteren en vaststellen dat dit nep is. Ik vind het ook onaanvaardbaar dat bedrijven gebruik maken van een dienstverlening, waarvan zij nuttig gebruik kunnen maken als zij een echte vacature hebben, om iets anders te doen, namelijk gratis publiciteit maken voor het imago van hun bedrijf. Dat kan niet.

Naar aanleiding van Peeters & Pichal hebben we dat nagetrokken bij de VDAB. Daar zegt men dat het probleem zich vooral voordoet voor vacatures waar de werkgever wel een vacature plaatst maar van de VDAB geen echte actieve dienstverlening, geen bemiddeling van mensen naar die vacatures vraagt.

De vacature wordt op de website geplaatst. Dan kunnen er zich twee gevallen voordoen, zegt men bij de VDAB. De eerste mogelijkheid is dat de vacature echt betekent dat er een goede job was, maar die job is al ingevuld. Om dat te vermijden, zegt men bij de VDAB, maakt men dat die vacature maximaal zes weken op de website mag staan, hoogstens nog eens twee weken verlengbaar op vraag van het bedrijf. Dat is samen acht weken. Dan moet dat van de website worden gehaald. Nu zou je je kunnen afvragen of we dat niet wat moeten inkorten om frustraties te vermijden. Daarover aarzelt men want men zou dan te maken krijgen met een hoop bedrijven die moeten hernieuwen. Dat is niet meer praktisch.

Dat is dus het eerste geval: de vacature is ingevuld maar werd nog niet van de site gehaald. Het tweede geval is inderdaad absoluut onaanvaardbaar. In dat geval maakt het bedrijf publiciteit of het legt een wervingsreserve aan en getroost zich niet de moeite om te zeggen dat het een wervingsreserve is. Nochtans bieden wij heel duidelijk de mogelijkheid om dat te doen. De VDAB heeft een aantal richtlijnen. Je vindt ze op de website van de VDAB. Daar staat: "Publiceer enkel echte vacatures. Wil je een wervingsreserve uitbouwen en dus niet onmiddellijk aanwerven? Kies dan de optie 'spontane sollicitatie/wervingsreserve'." Zo is dat voor iedereen duidelijk. Het gebeurt ook. De VDAB krijgt gemiddeld maandelijks 35 vacatures in de categorie 'wervingsreserve'. Eerlijke werkgevers zeggen dat het niet voor onmiddellijk is, maar dat ze een groep willen hebben waaruit ze kunnen putten.

Wat moeten we doen? Het eerste wat we moeten onderstrepen, is dat een werkzoekende die het slachtoffer

wordt van een dergelijke toestand, wordt opgeroepen om klacht in te dienen bij de VDAB. Wij krijgen niet zoveel klachten. Op een totaal van 1200 klachten hebben we in de afgelopen periode vijf klachten gehad die te maken hadden met nepvacatures. Ik wil dan ook zeer uitdrukkelijk vragen aan de hele groep werkzoekenden en aan iedereen die bezig is met sollicitaties, om dit onmiddellijk te laten weten aan de VDAB en om klacht in te dienen.

Ik ga de VDAB overigens vragen de wijze waarop een klacht kan worden ingediend, door middel van bijkomende verwijzingen op de website wat laagdrempeliger en gemakkelijker te maken.

Wanneer een klacht wordt ingediend, neemt de VDAB contact op met de betrokken werkgever. Indien de klacht op een uitzendkantoor betrekking heeft, vragen we de werkzoekende ook bij Federgon, de federatie van de uitzendkantoren, klacht in te dienen.

Er is een klachtenprocedure. Ik zal deze procedure laagdrempelig maken. De mensen moeten in staat zijn die informatie onmiddellijk te vinden. Ik nodig iedereen uit effectief klacht neer te leggen. Ik zal dit de komende maanden, samen met de VDAB, wat stipter opvolgen. Ik zal nagaan of sensibilisering het fenomeen duidelijker maakt.

Indien het met hardnekkigheid, het bewust misbruiken van de website voor reclamedoelinden, of met recidive, het herhalen van het hetzelfde spelletje, te maken heeft, ben ik van oordeel dat we forser moeten optreden. De VDAB moet het betrokken bedrijf melden dat er geen dienstverlening meer kan zijn. Dergelijke bedrijven moeten bij de VDAB niet meer langskomen.

Dit lijkt me de beste aanpak. Ik raad de mensen aan effectief klacht in te dienen. Ik zal ervoor zorgen dat dit gemakkelijker wordt.

De heer Philippe De Coene: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik voel aan dat hij zelf beseft dat het feit dat slechts weinig klachten worden ingediend, niet betekent dat er geen probleem is. Het radioprogramma was op dit vlak kenschetsend. Alle achttien mensen die aan het woord zijn geweest, hebben de vraag gekregen of ze al dan niet een klacht hadden ingediend. Geen enkele had een klacht ingediend. Dit heeft niet enkel met het gebrek aan laagdrempeligheid te maken. Die mensen zijn gefrustreerd en gekwetst. Ze bevinden zich bovendien in een zwakke positie. Ze zijn zelfs bang om problemen te krijgen met de VDAB of met een uitzendkantoor dat ze misschien nog nodig hebben. Dit maakt de situatie niet gemakkelijker.

Wat activering door de VDAB lijkt me in elk geval nuttig en nodig. Tenslotte schenden dergelijke praktijken de dienstverlening van een performante onderneming als de VDAB. Het moet, door middel van mystery shopping

of andere methodes, mogelijk zijn de slechte spelers eruit te halen.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mevrouw de voorzitter, ik kan erin komen dat dit een probleem vormt. Werkgevers of ondernemingen die personeel zoeken, gebruiken dit medium om gratis publiciteit voor hun bedrijf te maken. Ik wil hier echter ook even op de andere kant van de medaille wijzen.

De minister zal zich allicht herinneren dat we in de commissie een debat over nepsollicitanten hebben gevoerd. Bedrijven die effectief personeel zoeken, worden met nepsollicitanten geconfronteerd. Die zogenaamde werkzoekenden komen langs om hun kaart te laten invullen en vertrekken weer.

Ik spreek hier over de tijden van hoogconjunctuur die we hebben gekend. Nu bevinden we ons in een economische recessie. Werkgevers worden met een zekere vorm van fraude geconfronteerd. Ik zou de minister willen vragen of hiervoor al een procedure is opgesteld. Heeft de minister al stappen gezet om aan dit frauduleus gedrag paal en perk te stellen?

De voorzitter: De heer Bourgeois heeft het woord.

De heer Geert Bourgeois: Mevrouw de voorzitter, volgens mij is het probleem van de nepvacatures niet zo omvangrijk. Er zijn wellicht mensen die geen klacht indienen. Volgens arbeidsdeskundigen en werkgeversorganisaties komt dit niet zo vaak voor. De cijfers van de minister wijzen in dezelfde richting. Het gaat om vijf gevallen op een totaal van 1200 klachten. De mensen zijn tegenwoordig mondig. Wanneer ze zich echt misbruikt voelen, zullen ze niet aarzelen om een klacht in te dienen.

Maar goed, elke nepvacature is er één te veel, daarover zijn we het eens. Ik denk dat er in de privésector toch een zeer zware ethische professionele code geldt voor de bemiddelaars en zeker bij de VDAB. Als er zulke misbruiken zijn, dan moet de VDAB hard optreden tegen die bedrijven die dat zouden doen. Ik kan me in tijden van economische crisis niet inbeelden dat het een grote plaag zou zijn. Je kunt overstelpt worden met sollicitanten en jezelf daar alleen maar administratieve last mee bezorgen. De VDAB moet dus optreden bij misbruik en die mensen uitsluiten. Ik denk niet dat er een groter wettenarsenaal moet worden ontwikkeld. Ik denk dat het probleem maatschappelijk niet zo'n omvang heeft dat je strafrechtelijke sancties moet gaan creëren.

De voorzitter: De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik steun de visie

van de heer De Coene, waar hij zegt dat werkzoekenden en mensen die op latere leeftijd hun werk kwijt geraken, in het defensief zitten, en niet amok makend verkondigen wat ze hebben meegemaakt. Ze doen dat niet, want dan hebben ze de indruk dat ze hun eigen kansen op werk een beetje vergooiden.

Wanneer zulke praktijken zich voordoen, dan moet de VDAB daar in elk geval heel hard tegen optreden, want omwille van publiciteit van bedrijven waar het zagezegd goed zou gaan en omwille van nepvacatures, wordt de goede naam van de VDAB geschaad. Dat kan niet zijn. De VDAB is een van onze belangrijkste spelers om te bemiddelen tussen werkzoekenden en werkgevers. Dat moeten we goed bewaken.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik ben toch een beetje verbaasd hoezeer het Vlaams Belang het nodig vindt om onmiddellijk het geweer van schouder te veranderen en te zeggen dat er met de werkgevers geen groot probleem kan zijn. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Excuseer, de heer Vrancken.

De heer John Vrancken: Wilt u dat even rechtzetten?

Minister Frank Vandenbroucke: U verandert zo snel van partij, dat ik het soms niet kan volgen.

De heer Vrancken van Lijst Dedecker, veronderstel ik? Ik weet het niet goed. Misschien moet u het even uitleggen, want het is moeilijk om volgen.

De heer John Vrancken: Ik dacht nochtans dat u een verstandig man was, mijnheer de minister, en dat u dat toch gemakkelijk kon volgen. Dit is niet van gisteren wat hier gebeurt.

Minister Frank Vandenbroucke: Neen, het is niet van gisteren wat hier gebeurt.

Ik ben verbaasd hoe snel u het geweer van schouder wilt veranderen en zegt dat er geen probleem is met de bedrijven maar dat men die werkzoekenden moet aanpakken.

De heer John Vrancken: Dat heb ik niet gezegd.

Minister Frank Vandenbroucke: Wacht, laat me even.

Mijnheer Vrancken, ik heb al herhaalde keren aan werkgevers en werkgeversorganisaties gezegd, net hetzelfde als wat ik hier zeg, dat men nepsollicitanten moet signaleren bij de diensten zodat ze kunnen worden aangepakt. Ik zeg hier vandaag net hetzelfde: signaleer nepvacatures bij de diensten en ze worden aangepakt. Zo gaat dat in een eerlijke samenleving. Een vacature moet een echte vacature zijn. Een sollicitatie moet een echte sollicitatie zijn.

Maar mijnheer Vrancken, er is een heel arsenaal van sancties voor een werkloze. Dat is er. Wanneer ik hier dus zeg, zeer voorzichtig, dat de VDAB, wanneer men vaststelt dat er misbruik wordt gemaakt van de website om gratis publiciteit te organiseren, daar een zeker gevolg aan moet koppelen door bijvoorbeeld te zeggen dat men niet meer op de website mag, dan is dat bijzonder zachtvaardig. Maar u vindt het nodig om dadelijk over die werkzoekenden te beginnen. Dat is een beetje raar.

Ik verontschuldig mij voor het feit dat ik u nog in de verkeerde partij situeerde. En ik verontschuldig mij natuurlijk ook bij de andere collega's voor dat vreselijke amalgaam.

Ik ben het eigenlijk eens met de heer Bourgeois dat het niet het punt is of het veel of weinig voorkomt. Het is eigenlijk een beetje een moreel punt. Een sollicitatie moet een eerlijke sollicitatie zijn. Een vacature moet een eerlijke vacature zijn. Daar moeten wij voor zorgen, samen met de VDAB. Dat is alles wat ik wil betrachten.

De heer Philippe De Coene: Ik zou de heer Bourgeois toch willen uitnodigen om even naar de site van Peeters & Pichal te kijken. Ik heb zeker niet de neiging om het zwaarder te willen maken dan het is, maar ik sluit me aan bij diegenen die zeggen dat elke nepvacature er één te veel is. Om me te informeren voor deze vraag, heb ik contact opgenomen met verschillende werkloosheidsdiensten die zeggen dat het schering en inslag is.

Ik wil niemand beschuldigen, maar men zegt mij dat het zich vaak situeert in de sector van de interimkantoren, die eigenlijk meer bezig zijn met het aanleggen van hun eigen databanken dan met het helpen van mensen op korte termijn met een vacature en hem of haar aan die job te helpen.

Mijnheer Vrancken, niets belet u om met uw vermeend probleem naar Peeters & Pichal te stappen. *(Opmerkingen van de heer John Vrancken)*

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van mevrouw Martine Fournier tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, over het Pendelfonds

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Vandenbroucke.

Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, het woon-werkverkeer moet

duurzamer. Ik denk dat iedereen ervan overtuigd is dat we minder met de auto naar het werk moeten. Minister Van Brempt heeft daarvoor het Pendelplan opgericht. Het plan bundelt maatregelen om dat woon-werkverkeer te verbeteren en te bevorderen. Het aandeel van de auto voor het woon-werkverkeer moet zakken van 70 naar 60 procent, en het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer moet stijgen naar 20 procent.

Minister Van Brempt heeft ook het Pendelfonds opgericht. Dat moet proberen om die ambitieuze doelstellingen te bereiken. Zo kan men bij het Pendelfonds projecten indienen om het woon-werkverkeer te verbeteren. Bedrijven kunnen dat doen en lokale overheden kunnen dat doen in samenwerking met private partners. Zo kunnen zij subsidies aanvragen.

Een goed voorbeeld is Aquafin, dat deze week twee satellietkantoren heeft geopend in Drongen en Herentals. Zo brengt men het werk dichterbij de werknemer en maakt men het werk aantrekkelijker. Men heeft daarvoor subsidies aangevraagd bij het Pendelfonds, in het kader van de tweede oproep. De aanvragen voor die tweede oproep moesten binnen zijn op 31 januari 2009. Zeven weken na de indiening van de aanvragen zou men op de hoogte gesteld worden van de resultaten.

Mijnheer de minister, is men al op de hoogte gesteld van de resultaten? Welke projecten werden hiervoor geselecteerd?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, minister Van Brempt heeft nu net een vierde oproep van het Pendelfonds goedgekeurd. Dat is de tweede oproep van 2008.

De begeleidingscommissie van het Pendelfonds is op 13 maart samengekomen om 25 projecten te beoordelen. Daarvan zijn er twaalf behouden. Minister Van Brempt heeft het lijstje van die twaalf projecten net bekendgemaakt.

Daar is Aquafin inderdaad niet bij. Ik denk dat minister Van Brempt de goede wijsheid heeft om de adviezen van de commissie die dat beoordeelt stipt te volgen. Het zou heel gevaarlijk zijn voor een minister om anders te beslissen dan de commissie voorstelt, net omdat er concurrentie is en minder dan de helft van de ingediende projecten uiteindelijk behouden wordt. Men is dus redelijk streng.

Ik kan u wel wat informatie geven over Aquafin. Aquafin is door de commissie niet behouden. Dat heeft te maken met vroegere standpunten van de commissie. Die zegt dat ze satellietkantoren niet zomaar in aanmerking laat komen voor subsidie. Ze vond ook dat bepaalde

aspecten in het dossier van Aquafin onvoldoende uitgewerkt waren. Zo was de probleemstelling bijvoorbeeld uitsluitend beschreven voor het hoofdkantoor. De maatregelen ter bevordering van het fietsen waren te vrijblijvend, er was onvoldoende informatie over hoeveel werknemers men zou willen bereiken en de eigenlijke adviezen van de ondernemingsraad zaten niet in het dossier, en dat is wel een vormvereiste bij projecten voor het Pendelfonds.

Anderzijds – en dat kan de mensen van Aquafin misschien wat hoop geven – zegt de commissie dat er in het dossier wel iets zat om het mobiliteitsprobleem aan te pakken. Zij nodigt Aquafin uit om het project bij te sturen met het oog op indiening bij een volgende oproep. Dus dat is niet verloren.

Het advies van de begeleidingscommissie werd op 23 maart digitaal bezorgd. Minister Van Brempt volgt het advies volledig.

Mevrouw Martine Fournier: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik veronderstel dat we de lijst op een website kunnen vinden of misschien kunnen krijgen. Hebt u er zicht op of de fondsen van 2008 integraal werden aangewend?

Minister Frank Vandenbroucke: Ik ben daar niet 100 procent zeker van. Ik weet dat men voor de tweede oproep 2008 4,2 miljoen overheidsgeld uittrekt. Dat gaat met een systeem van 1 euro voor 1 euro. Alles samen gaat het over ongeveer 10 miljoen euro. Of daarmee alles is uitgeput voor 2008 durf ik niet uit het hoofd te zeggen. Ik veronderstel het. Het feit dat men vrij streng is geweest in de beoordeling, slechts 12 op de 25 kandidaten worden weerhouden, bewijst dat men niet bepaald om geld verlegen zat. Ik denk niet dat dat het probleem was.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van mevrouw Michèle Hostekint tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, over de beleidsmaatregelen om de loon- en loopbaankloof tussen mannen en vrouwen weg te werken

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Vandenbroucke.

Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Mevrouw de voorzitter, dames en heren ministers, collega's, vrijdag is het voor

de vijfde keer Equal Pay Day. Het is de symbolische strijddag die wil beklemtonen dat vrouwen nog steeds een flink stuk minder verdienen dan mannen voor hetzelfde werk. We noemen dat de loonkloof. Die loonkloof bedraagt vandaag nog steeds bijna 24 percent. Dat is 1 percent minder dan vorig jaar, waardoor Equal Pay Day dit jaar niet op 31 maart valt maar op 27 maart. Dat toont aan dat die kloof een beetje kleiner is geworden. Equal Pay Day valt op de dag in het jaar tot wanneer vrouwen langer moeten werken om eenzelfde jaarloon te hebben als mannen. Als mannen 1 jaar werken, moeten vrouwen 1 jaar en 3 maanden werken om hetzelfde loon te hebben. Om het in het tijdsbestek van een werkdag uit te drukken: vanaf vijf na drie – nu is het ongeveer vijf voor drie – werken vrouwen gratis en voor niks. Vanaf vijf na drie worden ze eigenlijk niet meer betaald, zo zou je het kunnen stellen.

Er zijn de afgelopen jaren heel wat rapporten en studies verschenen die de loonkloof bevestigen, al dan niet wetenschappelijk onderbouwd. Ook over de omvang van de loonkloof bestaan nogal wat tegenstrijdige cijfers. Recente cijfers wijzen er wel op dat de loonkloof een beetje is verkleind. Dat gebeurt zeer traag en geleidelijk, maar toch. Bovendien behoort België tot de beste leerlingen van de klas in Europa. Mijnheer de minister, ik denk dat u het met mij eens zult zijn dat we die loonkloof versneld moeten aanpakken en dat de regering daar ook een rol in te spelen heeft en haar verantwoordelijkheid daarin moet nemen.

De loonkloof valt voor een flink stuk te verklaren door het feit dat vrouwen nog steeds veel meer dan mannen in jobs terechtkomen die minder betaald worden. Ik denk aan het feit dat vrouwen oververtegenwoordigd zijn in de zorgsector maar ondervertegenwoordigd in de farmaceutische industrie of de informaticasector. Bovendien stoten mannen veel sneller en gemakkelijker door naar leidinggevende functies dan vrouwen, wat we het glazen plafond noemen. Er zijn heel wat maatschappelijke actoren die ervoor zorgen dat die loonkloof vandaag nog steeds bestaat, ik denk aan het gezin, de combinatie tussen gezin en werk, reclame, het onderwijs. Al die dingen zorgen ervoor dat vrouwen veel vaker terechtkomen in deeltijdse jobs en veel vaker loopbaanonderbreking nemen.

Om u een idee te geven: 82 percent van alle deeltijdse werknemers zijn vrouwen. Je kunt zeggen dat deeltijds werken een keuze is, maar als je die keuze maakt omwille van het feit dat de combinatie tussen werk en gezin niet haalbaar is of dat je geen opvang hebt voor je kinderen, dan is dat geen vrijwillige maar een gedwongen, dus een negatieve, keuze.

Mijnheer de minister, de loonkloof is een maatschappelijke realiteit. Ze is voor een groot stuk te verklaren, zoals ik daarnet heb toegelicht. Dat betekent niet dat we die ook mogen aanvaarden. In 2009 mogen we niet

aanvaarden dat vrouwen nog steeds minder verdienen voor hetzelfde werk als mannen. Mijnheer de minister, wat is de stand van zaken inzake de loonkloof? Overweegt deze regering nog bijkomende maatregelen te nemen om die loon- en loopbaankloof versneld dicht te rijden?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik denk dat de actie voor een gelijk loon inderdaad nog altijd hard nodig is. U hebt de cijfers gegeven. Het is inderdaad zo dat de gemiddelde man om vijf over drie rustig zou kunnen stoppen met werken, terwijl de gemiddelde vrouw eigenlijk moet doorwerken om net zo veel te hebben verdiend als de gemiddelde man. Zo bekeken is zij gemiddeld inderdaad eigenlijk gratis bezig. Dat klopt helemaal.

Zoals u ook hebt gezegd, is het vooral een loopbaankloof. De echte brutale discriminatie waarbij vrouwen voor hetzelfde werk en in dezelfde baan minder worden betaald, hebben we gelukkig bijna niet meer. Als het bestaat, kan er een klacht tegen worden ingediend. Er bestaat wetgeving ter zake. Het zijn echter verschillende banen. U hebt erop gewezen: veel meer vrouwen doen deeltijds werk. Het gaat erom dat vrouwen zeer mooie en belangrijke jobs, zoals in de gezondheidssector, in het onderwijs en in allerlei vormen van dienstverlening, verrichten. Dat zijn mooie en belangrijke jobs, maar daar zullen ze inderdaad niet het grote geld mee verdienen. Dat moet elders worden verdiend.

Om te beginnen voel ik toch wel aangesproken als minister van Werk en Onderwijs, hoewel ik minister Van Brempt vervang. Veel heeft immers ook te maken met de studiekeuze. We hebben een hele agenda uitgerold met betrekking tot studiekeuze in de breedte. Ik hoop, door de studiekeuze beter af te stemmen op het talent dat kinderen en jonge mensen echt in zich hebben, ook iets te doen aan die loopbaankloof.

Ik geef anekdotisch mijn ervaring. In verband met technologie op school hebben we een reeks projecten opgezet. Als we die bekijken, bijvoorbeeld in basisscholen, dan merken we dat meisjes net zo goed of zelfs beter zijn in technologie dan jongens. Ze zijn net zo goed in staat om succesvolle technici, industrieel ingenieurs, burgerlijk ingenieurs of architecten te worden. Alleen kiezen ze er veel minder voor. We moeten daar dus op inzetten. Dat heeft alles te maken met studiekeuze, begeleiding van schoolloopbanen en brede talentontwikkeling. We zijn bijna opnieuw beland bij het debat van daarnet. Ik vind dus dat een minister van Onderwijs ter zake toch wel een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Studiekeuze is immers essentieel.

We moeten ook een beleid voeren dat vrouwen in staat stelt de verantwoordelijkheid die ze dragen voor gezinnen

en kinderen, op een goede manier te kunnen verzoenen met interessante banen hebben en carrière maken, zoals mannen dat vandaag kunnen. Ter zake zou ik wat onze bevoegdheden betreft, op de eerste plaats willen wijzen op de kinderopvang. Deze regering heeft zeer veel werk gemaakt van kinderopvang. U weet dat we in vergelijking met het begin van de zittingsperiode 18.000 opvangplaatsen meer hebben voor kinderen, wat de moeders van die kinderen toelaat uit werken te gaan en het soort carrière te ontwikkelen dat ze willen ontwikkelen, terwijl toch goed voor hun kinderen wordt gezorgd.

Ik ga ervan uit dat we in de volgende zittingsperiode nog meer moeten doen, dat de ambitie groter moet zijn. Persoonlijk pleit ik ervoor dat we in de volgende legislatuur in 25.000 extra opvangplaatsen zouden voorzien. U weet dat de Vlaamse Regering met minister Heeren eveneens bezig is met een schema, waarbij kinderopvang ook beter betaalbaar wordt, ook de kinderopvang in de zelfstandige sector.

Mijnheer de minister-president, ten slotte wil ik uitzonderlijk toch even uit de biecht van de ministerraad klappen. (*Opmerkingen van minister-president Kris Peeters*)

Dan zou ik het volgende willen zeggen over het glazen plafond: onze goede collega, minister Van Brempt, is bijzonder hardnekkig ter zake. We hebben daar soms wat last mee, maar ze heeft gelijk. Ze is bijzonder hardnekkig in het doen toepassen van de regel dat er in adviesraden altijd een vertegenwoordiging van mannen en vrouwen moet zijn. Daar hebben we soms wel eens fikse discussies over binnen de regering. De minister houdt zich daar immers aan, want dat is een belangrijke regel.

We moeten vrouwen ook in leidinggevende posities brengen. Ze kunnen dat net zo goed als mannen. Dat geldt voor adviesraden. Dat is nu de regel. Die passen we toe. De regering wordt voortdurend op de vingers getikt door minister Van Brempt, maar dat is terecht. Dat geldt overigens ook voor raden van bestuur van bedrijven en dergelijke. Ook wat dat betreft, ontwikkelt minister Van Brempt projecten.

We zouden hier verder kunnen gaan. Er is hier ook sprake van federale issues, zoals het tijdskrediet en het ouderschapsverlof. De vraag rijst of we ons daarbij toch ook niet iets meer moeten richten op de verantwoordelijkheid van de mannen, zodat ouderschapsverlof opnemen niet een vooral vrouwelijke aangelegenheid blijft. Zolang dat zo blijft, is het natuurlijk ook wel enigszins hinderlijk voor de loopbaanontwikkeling van vrouwen.

Dat waren een paar korte reflecties, in naam van minister Van Brempt.

Mevrouw Michèle Hostekint: Mijnheer de minister, ik dank u uiteraard voor uw antwoord. Het is inderdaad

heel belangrijk dat we meisjes, studentes, toeleiden naar studierichtingen, en niet alleen naar de meisjesrichtingen of de zachte richtingen. We moeten er ook voor zorgen dat meisjes zich bewust zijn van de keuzes die ze maken, waardoor ze ook andere keuzes zullen maken en andere richtingen kiezen, want daarvoor – u hebt het daarnet zelf ook gezegd – hebben ze minstens evenveel talent als jongens.

We moeten ook blijven inzetten op kinderopvang. Dat is een van de belangrijkste punten. Een vrouw die moeite heeft met de combinatie van gezin en werk en kiest voor een deeltijdse loopbaan omdat ze geen kinderopvang of geen betaalbare kinderopvang vindt, maakt een negatieve keuze. Dit is een van de belangrijkste punten voor het dichten van de loonkloof.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Mevrouw de voorzitter, ik sluit me graag aan bij de vraagsteller. Ik wil erop wijzen dat mevrouw Hermans en ikzelf een voorstel van resolutie hebben ingediend waarvan ik vermoed dat het heel binnenkort zal worden voorgelegd aan de commissie.

Vrouwen hebben inderdaad een andere loopbaan dan mannen. Vrouwen maken meestal loopbaankeuzes bij het begin van hun loopbaan, mannen doen dat uiteraard op het einde van hun loopbaan. Dat heeft tot gevolg dat de planning van de carrière van een vrouw en haar pensioen bepaald zullen worden door wat ze tijdens haar loopbaan heeft ondernomen. Uiteraard is het zo dat de keuze van de vrouw vaak wordt bepaald door praktische problemen, door moeilijkheden met de combinatie van arbeid en gezin.

Er is ter zake een taak weggelegd voor de overheid, een taak die naar mijn aanvoelen uit twee delen zou kunnen bestaan. Eerst zou de overheid uiteraard moeten sensibiliseren. Ze zou ervoor moeten zorgen dat zowel mannen als vrouwen op de hoogte zijn van de gevolgen en de draagwijdte van de beslissingen die ze nemen. In de tweede plaats zouden we moeten komen tot een manier van werken waarbij elke werknemer, mannelijk of vrouwelijk, tijdens de loopbaan onmiddellijk zicht krijgt op de consequenties van elke beslissing die hij of zij neemt. Nu is het meestal zo dat vrouwen daar pas op het einde van de rit mee worden geconfronteerd, namelijk op het moment dat ze hun pensioen krijgen, maar dan is het natuurlijk te laat om nog in te grijpen.

De voorzitter: Mevrouw Van Weert heeft het woord.

Mevrouw Els Van Weert: Mevrouw de voorzitter, ik wil aansluiten bij wat de minister heeft gezegd. Hij vertelde dat de overheid deels het goede voorbeeld moet geven, en

hij verwijst naar de inspanningen van minister Van Brempt. Ik kijk er met heel veel belangstelling naar uit.

Samen met een aantal collega's heb ik een voorstel van resolutie ingediend, precies over de evolutie bij de tewerkstelling bij de overheid en dan vooral in hogere functies, want we stellen vast dat er de jongste jaren een lichte terugval is, en dat is natuurlijk niet de richting die we willen uitgaan.

Er werd een universitaire studie gemaakt waarin een aantal aanbevelingen worden gemaakt, en die nemen we over in ons voorstel van resolutie. We hopen uiteraard dat ook de Vlaamse Regering er mee werk van zal maken, want dat zou al een stap in de goede richting zijn, en dan kunnen we meteen gelijkaardige inspanningen vragen van andere werkgevers.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mevrouw de voorzitter, nu minister Vandenbroucke even uit de biecht heeft geklapt over de vergaderingen van de Vlaamse Regering, wil ik daar gebruik van maken.

Ik bewonder de hardnekkigheid van minister Van Brempt inzake gelijke kansen, maar ik wil toch even onder de aandacht brengen dat hier vorige week een decreet inzake Ruimtelijke Ordening werd gestemd waarin net dat punt van gelijke kansen in de adviescomités op gemeentelijk niveau, de minimale vertegenwoordiging van vrouwen en mannen, werd geschrapt. We hebben geprobeerd om dit bij amendement nog recht te zetten, maar ons amendement werd weggestemd.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik had het natuurlijk over de adviesorganen waarop de wet en het decreet van toepassing zijn. Inderdaad, als de decreetgever zelf een uitzondering maakt – en uit vroegere ervaringen weet u natuurlijk dat het vaak een kwestie van geven en nemen is bij het tot stand komen van een decreet –, dan is dat zo.

Mevrouw Van Weert, ik ben het met u eens dat de evolutie op dat niveau niet bepaald gunstig is. Er is nog een hele weg af te leggen, maar u kunt erop rekenen dat minister Van Brempt verder aan die weg timmert.

Mevrouw Michèle Hostekint: Mevrouw Van der Borgh, we moeten vrouwen inderdaad bewust maken van de gevolgen van hun keuzes, maar meer nog moeten we ervoor zorgen dat, als vrouwen die keuzes maken, ze die vrijwillig doen en dat ze die ook willen maken. Het mag dus geen negatieve keuze zijn, een keuze die ze maken omdat ze geen alternatief zien.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van de heer Karlos Callens tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het onderhoud van de wegen en de middelen die daarvoor worden uitgetrokken

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, vorige week zag ik op tv een gesofisticeerd voertuig de ronde doen om alle putten, hobbels en ander fraais elektronisch te registreren. 's Anderendaags stond in verschillende kranten dat de Belgische overheden van de elf onderzochte Europese landen het minst in onderhoud en het verbeteren van wegen investeren, namelijk 1500 per kilometer, tegenover 5000 euro in andere landen. In het bewuste tv-programma werd ook gezegd dat de resultaten van de bewuste mobiel uitwezen dat West-Vlaanderen het slechtst scoort.

Uit ervaring, mevrouw de minister, weet ik bijvoorbeeld dat men voor de verbetering van een stuk weg op de N37 nu al bijna tien jaar bezig is met verschillende studies. Tien jaar geleden heeft men al een aantal mensen verwittigd dat ze zouden worden onteigend en dat er rotondes zouden komen. Intussen ligt dat stuk er al tien jaar in heel slechte staat bij. Op een bepaald moment vroeg De Lijn een vrije strook voor de bus. De Lijn kwam echter tot de vaststelling dat de weg er zodanig slecht bij ligt, dat ze nu de volledige weg gaan vernieuwen. Ik vraag me dan af hoe het zit met de financiële consequenties voor de verschillende partijen.

De weggebruikers en de mensen die langs die weg wonen, zijn in elk geval wel heel tevreden dat de weg nu eindelijk wordt hersteld en vernieuwd.

Als we dan weten dat een Nederlands onderzoek uitwijst dat betere wegen minder ongevallen, een vlottere circulatie en minder luchtvervuiling met zich meebrengen, zou dat beter moeten. Wat zijn de uiteindelijke resultaten van het onderzoek met die bewuste mobiel? Bent u bereid om minder geld te spenderen aan studies en meer aan de uitvoering, en op die manier korter op de bal te spelen, zodat de inhaaloperatie waarover u het onlangs nog had in de krant, meer zichtbaar wordt op onze wegen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Callens, het is bijzonder jammer dat u niet aanwezig was in de commissie Openbare Werken op 17 februari 2009.

De heer Karlos Callens: Ik ben geen lid van de commissie, mevrouw de minister.

Minister Hilde Crevits: Ik hoor in elk geval dat de materie u interesseert. Het is de eerste keer dat ik u hierover een vraag hoor stellen.

In de commissie Openbare Werken van 17 februari heeft er een heel interessante gedachtewisseling plaatsgevonden, niet alleen over dat bewuste toestel, maar ook over wat er jaar na jaar gebeurt, het zogeheten rapport-Heleven. Dat rapport-Heleven wordt opgemaakt aan de hand van zo'n ARAN-toestel, dat rondrijdt en aan de hand van vier parameters de toestand van onze Vlaamse gewestwegen opmeet.

Ik ga even kort door de bocht, maar u kunt het verslag van die commissievergadering lezen. In het rapport zien we dat we er jaar na jaar in slagen om onze achterstand voor de veiligheidsparameters in te halen, maar voor de comfortparamaters stijgt het aantal wegen dat een iets minder goede toestand toegemeten krijgt.

Ik leg er even de budgetten naast. In 2004 werd iets minder dan 30 miljoen euro geïnvesteerd in het structurele onderhoud van wegen. De internationale studie van FIA, die in de kranten stond en waarnaar u verwijst in uw vraag, heeft het over cijfers uit 2006 voor heel België. Zij meten geen toestand op. Ze kijken gewoon hoeveel euro je besteedt aan structureel onderhoud per lengte van de wegen. In 2006 zaten we aan een bedrag van ruim 47 miljoen euro voor structureel onderhoud per jaar in Vlaanderen. In vergelijking met 2004 is dat bijna het dubbele.

Mijnheer Callens, als we dat leggen op het budget voor 2009, komen we aan 90 miljoen euro. Dat is een verdubbeling ten opzichte van 2006. Is dat voldoende? Neen. Dat heb ik ook in de commissievergadering gezegd. We hebben 120 miljoen euro per jaar nodig om op zeven jaar tijd de achterstand in structureel onderhoud die in het verleden is opgebouwd, volledig in te lopen. Het is mijn wens dat het zo opgelost zal kunnen worden. De opbrengsten uit de kilometerheffing voor vrachtwagens kunnen een nuttige bijdrage leveren. Die zouden ook moeten kunnen worden aangewend voor het onderhoud van de wegen.

U ziet het, mijnheer Callens. We zijn er op een gestructureerde manier mee bezig. De budgetten zijn zeer gevoelig verhoogd in deze legislatuur. Het zal zaak zijn om op een relatief beperkt aantal jaren de achterstand weg te werken.

U verwijst naar de studies. Maar als lokaal mandataris en burgemeester vindt u het zeker ook goed en belangrijk dat als er herinrichtingsstudies gebeuren, u daarin betrokken wordt. Er zijn adviesprocedures die moeten worden doorlopen. Die procedures nemen wat tijd in beslag. Maar ze moeten worden doorlopen voor er grote werken kunnen gebeuren.

De heer Karlos Callens: Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord. Ik ben verheugd dat u een inspanning doet om meer centen naar de wegen te voeren. Maar ik durf toch nog eens te vragen om korter op de bal te spelen en minder en kortere studies voor te stellen om op die manier zo snel mogelijk de slechte stukken van de wegen te herstellen zodat we meer veiligheid krijgen op onze wegen.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Tot mijn spijt kan ik de commissie voor Openbare Werken niet volgen omdat die samenvalt met de commissie voor Welzijn. Mevrouw de minister, ik zal het rapport eens lezen, want ik ben enorm benieuwd wat erin staat over de gewestweg in Aalst. U weet het wel, want u hebt daarover een schrijven gekregen van het college. Waarop baseert men zich om werken die gepland zijn in de investeringsprogramma's, er plotseling uit te halen en te verschuiven naar andere jaren, gelet op de erbarmelijk slechte staat van die bepaalde gewestweg? Het is geen gewoonte om regionale dossiers aan te kaarten, dat weet ik. Maar ik vind het toch een enige gelegenheid om het even aan de kaak te stellen.

Toen minister-president Peeters nog minister van Openbare Werken was, heb ik hem daarover een vraag gesteld. Hij heeft toen bepaalde uitspraken gedaan volgens welke de werken nu al bezig zouden moeten zijn. Ik heb de vraag ook aan u gesteld, mevrouw de minister. Ik ben nog in blijde verwachting van het antwoord. Welke argumenten hebt u om bepaalde zaken uit het investeringsprogramma te halen en naar later te verschuiven?

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Mevrouw de minister, het huidige budget van 90 miljoen euro is onvoldoende om de historische achterstand in het onderhoud van ons wegennet recht te trekken. In de commissie hebt u zelf toegegeven dat het aantal stroken in minder goede toestand vermeerderd.

Als ik dan vaststel dat de federale overheid via de automobilist als melkkoe zo'n 12 miljard euro per jaar binnenrijft aan boetes en taksen, dat de NMBS 3 miljard krijgt, dat tram en bus 1,7 miljard euro krijgen, dan moet de Vlaamse overheid in staat zijn om de noodzakelijke 120 miljoen euro voor het onderhoud van ons Vlaamse wegennet uit te trekken. Anders gaan we van kwaad naar erger.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mevrouw de minister, vorig jaar hebben we een resolutie aangenomen die

gebaseerd was op de rapporten van uw eigen administratie. U hebt flinke inspanningen gedaan. We zijn van 30 naar 80 miljoen euro gestegen voor al dan niet structureel onderhoud. Het rapport schrijft dat met 80 miljoen euro de toestand van het wegennet langzaam achteruit zal gaan. In het laatste rapport staat dat het wegennet achteruit gaat. Dat valt niet te ontkennen. Ik doe een oproep om andere creatieve oplossingen te zoeken, zoals dat in Wallonië is gebeurd met Sofico. Misschien moet het geen pps-constructie zijn, maar er zijn alternatieve mogelijkheden voor financiering, waardoor u het bedrag kunt optrekken en de achteruitgang structureel kunt stoppen. Volgens uw eigen administratie zult u daar minstens 120 miljoen euro aan moeten besteden.

Minister Hilde Crevits: Ik erken dat we een bedrag van 120 miljoen euro nodig hebben. Ik heb ook een planning gemaakt. Wat is het budget nodig om een achterstand goed te maken? Vijf jaar geleden werd 29,7 miljoen euro per jaar aan structureel onderhoud geïnvesteerd. We zitten nu aan 90 miljoen euro. Dat is een pak meer. We moeten de werken ook goed coördineren, we moeten niet op twintig plaatsen tegelijk werken. We moeten volgordes en prioriteiten bepalen. Dat gebeurt elk jaar. Eerst komt het criterium veiligheid. Als uit het rapport blijkt dat bepaalde wegen op het criterium veiligheid minder goed scoren, dan worden die eerst aangepakt. Daarna komt de comfortparameter.

Iemand maakte de opmerking dat we in het geheel achteruit gaan. De slechtste stukken weg worden uitgezuiverd. Maar het aantal minder goede stroken neemt toe. De balans gaat dus in twee richtingen. De toestand wordt in het geheel niet slechter, maar het aantal stroken dat aan onderhoud toe is, neemt toe.

Voor de alternatieve mogelijkheden heb ik verwezen naar de inkomsten uit de kilometerheffing. Mijnheer Peumans, u sprak over Wallonië. Er is een gesprek aan de gang tussen mijn mensen en de Waalse diensten om na te gaan hoe we daar wat aan kunnen doen. Ik ben niet overtuigd dat dit een goede oplossing zou zijn voor Vlaanderen. Daar kunnen we later misschien nog een gesprek over voeren.

Mevrouw Vanderborght, u zult al gauw een positief antwoord krijgen op uw vraag. Mijnheer Callens sprak over een weg in West-Vlaanderen, u spreekt over een weg in Oost-Vlaanderen, ik wil vermijden dat ik alle Vlaamse wegen uit het hoofd moet kennen.

Voor de planlasten is er een verschil te maken. We kunnen blijven studeren, maar dan gaat het over herinrichtingen met grote knelpunten. Als het gaat over een structureel onderhoud van de weg, is daar geen studie voor nodig. We moeten dat gewoon aanpakken. Maar als er andere wensen bij komen, dan krijgen we een herinrichting waarin iedereen inspraak wil hebben, en dan moeten

we planningsprocessen volgen. Als u zegt dat de planlast zo klein mogelijk moet zijn, dan zeg ik volmondig ja. Maar een plan kan nooit een obstakel zijn om een gewoon onderhoud van de weg uit te voeren.

De heer Karlos Callens: We moeten toch nadenken over de mogelijkheid om via de mobiel die ik heb gezien, in categorieën te werken. A: eerst de slechte wegen, dan B: herstel van kleinere problemen.

Minister Hilde Crevits: Dat gebeurt, mijnheer Callens, er zijn veiligheids- en comfortparameters.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van de heer Tom Dehaene tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de proeftuinen inzake dienstencheques voor kinderopvang

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, het gebruik van dienstencheques in de kinderopvang gaat al enkele jaren mee. Het decreet werd eind vorige legislatuur, in 2004, goedgekeurd. Wie het verslag erop naleest, zal merken dat wij koele minnaars waren van het systeem, vooral omdat het geen garantie biedt inzake kwaliteit. Dat kunnen we nog wel controleren, maar vooral de kostprijs is voor ons altijd een groot vraagteken geweest.

In het begin van deze legislatuur hebben we het decreet wat kunnen bijschaven en zijn we gestart met de centra voor kinderopvang (CKO) en de gemandateerde instellingen. Het werd toen duidelijk dat het gebruik van dienstencheques aanvullend moet zijn op het bestaande aanbod en dat het zeer uitzonderlijk zou voorvallen. We konden ons daarin vinden. Het is gebleken dat er weinig vraag was naar dit systeem.

Men heeft nu beslist om met vier proeftuinen te starten. Men heeft daarvoor 5,3 miljoen euro opzijgezet. De vier steden die hieraan meedoen, zijn Kortrijk, Mechelen, Ronse en Tienen. Als we dat bedrag extrapoleren naar heel Vlaanderen, op basis van het aantal inwoners, komen we op 183 miljoen euro. Ik heb berekend dat we daarmee 18.000 plaatsen zouden kunnen aanbieden in de gesubsidieerde sector en 90.000 bij onthaalmoe- ders. Dat zou opvang zijn van tweehonderd dagen per jaar en acht uur per dag. Dat is een gigantisch bedrag, en daarom ben ik zo bezorgd.

Heeft men rekening gehouden met de eventuele uitbreiding naar heel Vlaanderen? Welke criteria zijn

er afgesproken met de proeftuinen? Zorgt men ervoor dat het om een aanvullend aanbod gaat? Zit dat in het convenant?

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: Mijnheer Dehaene, we hebben het systeem van dienstencheques inderdaad bijgestuurd. We waren niet zo tevreden na de evaluatie. We hebben het project in de afgelopen weken verruimd. We hebben maximale vrijheid gegeven en zo weinig mogelijk criteria opgelegd aan de proeftuinen, juist om het systeem te kunnen verfijnen en om conclusies te kunnen trekken inzake de haalbaarheid in heel Vlaanderen en de betaalbaarheid.

We vertrekken in dit recente project van een zeer algemeen kader dat tot stand kwam in gesprekken met de vier steden apart. We hanteren een aantal principes. Eerst en vooral moet het gaan over thuisopvang, daar is geen discussie over. Het is een één-éénoperatie. Er kunnen wel nog broertjes of zusjes bij komen, maar niet de hele buurt. Het moet gaan om een nieuw aanbod, aanvullend op het bestaande. Men moet werken met sociale correcties. Men moet voldoen aan het kwaliteitslabel en een kwaliteitscharter afsluiten.

Elke proeftuin heeft de mogelijkheid gekregen om autonoom een aantal criteria in te schrijven in zijn eigen plan van aanpak. Dat gebeurde in de vier steden op een andere manier. Een van de criteria is de leeftijd van de kinderen. Er werd bijvoorbeeld bepaald dat het alleen kan gaan om kinderen van het lager onderwijs. Een andere gemeente beperkte het aantal kinderen per gezin. In Ronse gaat het bijvoorbeeld om drie kinderen per gezin. Ook de doelgroep kan een criterium zijn: noodopvang voor kinderen met een handicap. Een ander element is de woonplaats. Bijvoorbeeld: het kan alleen gaan om inwoners van de eigen gemeente. Dat hebben de gemeenten divers bepaald. Nog een criterium is het soort opvang: is het aanvullend of niet? Voor ons moet het aanvullend zijn.

Ik zal een aantal voorbeelden geven: tijdens de moeilijke uren, maar ook opvang aan huis bij zieke kinderen, de combinatie van het halen en het brengen naar school. Dat zijn allemaal criteria waaraan de gemeenten zelf planmatig invulling hebben gegeven.

Uit de plannen van aanpak, waarin onze lokale besturen moeten aangeven met welke criteria ze werken, maak ik in elk geval op dat ze perfect passen in het algemene kader. Ik kan niet zeggen dat er grove fouten zijn gemaakt, wel integendeel. De gehanteerde criteria passen perfect in het algemene kader.

Het project loopt nu al een jaar. Op 30 april 2010 lopen de proeftuinen ten einde. Er zal dan ook een evaluatie

gemaakt moeten worden. Die evaluatie moet dan overgemaakt worden aan Kind en Gezin, maar ook aan het departement Werk en Sociale Economie. Zoals u weet, komen de vrijgemaakte middelen van het budget van minister Van Brempt.

Wat in elk geval tijdens de volgende maanden heel belangrijk is, is het monitoringsysteem, het monitoren tijdens die proefperiode van een aantal zaken, zoals het aantal verkochte cheques, het aantal gebruikte cheques, de omschrijving van die gebruikers, het aantal opvangdagen, het aantal beantwoorde vragen, het aantal onbeantwoorde vragen, de reden van gebruik van de dienstencheques, het tijdstip van opvang, tijdens daluren, avonduren, ochtenduren, de leeftijd van de kinderen, de duur van de opvang, de organisatie, de uitvoerder, de kwalificatie, de klachten.

Tot slot moet ook gekeken worden welke tewerkstelling gecreëerd werd. Die monitoring zal heel belangrijk zijn om binnen dit en een jaar in alle openheid, in alle transparantie een evaluatie te maken en na te gaan welk budget daartegenover staat, of het mogelijk is de zaak in te voeren in heel Vlaanderen en of er in de volgende begroting in middelen kan worden voorzien.

De heer Tom Dehaene: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat die monitoring zal gebeuren. Ik hoop dat we niet wachten tot 13 april 2010 om een evaluatie te maken en dat er ook ruimte is voor tussentijdse evaluaties. Als we toch zorgen voor die monitoring, dan zijn de instrumenten beschikbaar, zodat we na zes maanden een tussentijdse evaluatie kunnen maken en eventueel bijsturen.

Ik heb goed begrepen dat het aanvullend moet zijn en dat er een samenspraak zal moeten zijn met het bestaande aanbod. Dat is een zeer positief element. Ik durf er dan ook van uitgaan dat dienstencheques in principe, tenzij het gaat over zieke kindjes of uitzonderlijke gevallen, niet gebruikt zullen worden tijdens de normale opvanguren. Als er opvangmogelijkheden zijn in het bestaande aanbod van verschillende instanties, dan moeten die prioritair benut worden. Pas in uitzonderlijke gevallen kan men dienstencheques gebruiken.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borghht heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borghht: Mijnheer Dehaene, u stelde dat u een koele minnaar was van het systeem van de dienstencheques. U weet dat wij er geen koele minnaars van waren. Toen we het systeem hebben bepleit, beoogden we uiteraard niet dat daarmee een volledige kinderopvang werd gerealiseerd. We wilden wel zorgen voor een aanvulling op het bestaande systeem. Tijdens de vraag van mevrouw Hostekint hebben

we het er al even over gehad. Via het systeem van de dienstencheques wensten we een oplossing te geven aan het probleem. Ouders die allebei gaan werken, hebben heel wat vragen over de opvang tijdens de vroege en late uren, en uiteraard ook als het kindje ziek is.

Er was ook het debat van de mensen die in ploegen werken, over de zorgsector en zoveel andere sectoren die met de problemen te maken hebben. We wilden zorgen voor ondersteuning, ook op het vlak van de kwaliteit van de opvang van de kinderen. We beseffen heel goed dat een kind en de ouders die gaan werken, ermee gediend zijn dat het goed wordt opgevangen na de schooltijd, dat het op een rustig moment naar huis kan komen, dat er een eerste opvang is, zodat er geen stress-situatie ontstaat wanneer de ouders thuiskomen.

Wij hebben de studiedag van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen meegemaakt. Daar kwam het aspect van de stresssituaties 's morgens vroeg en 's avonds laat aan bod. Dat was onze doelstelling. Laat ons daar ondersteuning geven door middel van die dienstencheques en zo die situaties vergemakkelijken.

Wij kijken uit naar de evaluaties van die proeftuinprojecten. Wij hopen dat ze nu positief zijn, zodat daar een verder gevolg aan kan worden gegeven.

Minister Veerle Heeren: Ik deel uw mening. De plannen van aanpak die vandaag worden voorgesteld, corresponderen volledig met ons uitgangspunt: ze moeten aanvullend zijn. De monitoring is de volgende maanden zeer belangrijk. De evaluatie zal moeten uitmaken of dat systeem voor heel Vlaanderen kan worden ingevoerd en of men bereid is, mocht dat zo zijn, om de budgettaire consequenties daarvan te dragen.

De heer Tom Dehaene: Mevrouw de minister, dank u voor uw antwoord.

Mevrouw Van der Borght, er zijn vandaag al zeer veel instrumenten om die moeilijke uren te dekken. Er is al zeer veel flexibiliteit in het bestaande aanbod. Als we de middelen gebruiken die we vandaag gebruiken voor de dienstencheques en als we ze investeren in het bestaande aanbod, kunnen we nog veel ruimer gaan en nog veel flexibeler uren aanbieden. Ik begrijp niet goed dat u enerzijds ontevreden bent over de hoge tussenkomst die naar erkende dagopvangdiensten gaat, 10.000 euro per plaats, en dat u anderzijds akkoord gaat dat we met een dergelijk bedrag drie keer meer plaatsen zouden kunnen creëren: 18.000 plaatsen in de gesubsidieerde en 90.000 voltijdse plaatsen bij onthaalouders. Dat zijn cijfers om over na te denken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van mevrouw Els Van Weert tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het geestelijk welzijn en suïcidepreventie bij (hoog)bejaarden

De voorzitter: Mevrouw Van Weert heeft het woord.

Mevrouw Els Van Weert: Mevrouw de voorzitter, collega's, mevrouw de minister, het is nu al enige dagen dat een 93-jarige vrouw, Amelie Van Esbeen, het nieuws domineert met haar wens om een einde te maken aan haar leven. Ze wenst het omdat ze moe is. Ze vindt dat het genoeg is geweest. Dit heeft aanleiding gegeven tot een debat over euthanasie en over de spelregels van euthanasie. Ik vind echter dat we ook eens moeten nagaan waar de oorzaken liggen, niet alleen voor deze vrouw maar voor tal van haar leeftijdgenoten, 80-plussers, hoogbejaarden zeg maar, die niet altijd zo goed in hun vel zitten. Getuige daarvan de zelfmoord- of zelfdodingcijfers. Daaruit blijkt dat relatief gezien – want het gaat niet om een grote groep – de mannelijke 80-plussers de koplopers zijn voor wat betreft zelfdoding. Deze cijfers moeten tot nadenken stemmen.

Ik weet dat er al tal van acties ondernomen zijn op het vlak van zelfdoding, maar dan niet specifiek ten aanzien van die doelgroep. Ik meen te hebben begrepen dat dit niet een prioritaire doelgroep is in het actieplan ter preventie van suïcide. Ik neem aan dat u daar straks iets meer over zult zeggen. Maar ik wil u vooraf toch nog enkele cijfers geven.

In Vlaanderen zou 15 tot 30 percent van de ouderen last hebben van depressieve symptomen. 5 percent van de ouderen zou lijden aan een ernstige depressie. Bij rusthuisbewoners, zoals mevrouw Van Esbeen, zou dit nog hoger liggen. Daar heeft 21 percent last van depressieve symptomen, terwijl 10 percent een ernstige depressie doormaakt. De cijfers liggen hoger bij alzheimerpatiënten of mensen met een beginnende dementie. Dit zijn ernstige problemen, die in deze categorieën blijkbaar aanleiding geven tot zelfdoding.

Ik veronderstel dat ik eigenlijk niet hoeft te zeggen wat aan de basis ligt. Dit is ook onderzocht. Grote eenzaamheid staat op de eerste plaats. Chronische ziekte of het verlies van mogelijkheden of van levensperspectief staan op de tweede plaats. Verder spelen ook verdrietige en schokkende gebeurtenissen, lichamelijke gezondheidsproblemen, plotse veranderingen in de sociale situatie, vooral een vermindering van de contacten met de familiale omgeving, en een verslechtering van de sociaaleconomische situatie een rol.

Mevrouw de minister, ik weet dat er een Vlaams actieplan suïcidepreventie is. De ouderen vormen echter geen specifieke doelgroep. Deze problematiek is zeer schrijnend en staat nu fel in de schijnwerpers. Wat is uw

beleid ter zake? Op welke manier denkt u deze problematiek in de toekomst nog beter te kunnen aanpakken?

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: Mevrouw de voorzitter, we hebben de voorbije vijf jaar zeker niet stilgezeten. Mijn voorgangster, mevrouw Vervotte, heeft in 2006 een negental outreachingprojecten in de verschillende woonzorgcentra in Vlaanderen opgestart. Die projecten zijn ondertussen geëvalueerd en bijzonder positief onthaald. Op basis van die resultaten hebben we in 2008 750.000 euro meer voor de geestelijke gezondheidszorg uitgetrokken. Met dit budget hebben we ongeveer vijftien voltijdse equivalenten voor de specifieke zorgverlening aan senioren en ouderen met ernstige psychiatrische en psychische problemen kunnen inzetten. De vragen van mevrouw Van Weert over depressie en dergelijke kunnen hier worden ondergebracht.

Mevrouw Van Weert heeft het Vlaams actieplan suïcidepreventie aangehaald. Volgens haar omvat dit actieplan geen maatregelen ten aanzien van ouderen. Dit klopt eigenlijk niet. Ik zal een paar voorbeelden geven.

De Zelfmoordlijn is een eerste voorbeeld. Deze laagdrempelige teleglijn vormt een van de vijf strategieën in het actieplan. We geven vanuit de hulpverleningssector specifieke vorming met betrekking tot ouderen. Wanneer ze met dergelijke vragen worden geconfronteerd, moeten de mensen van de Zelfmoordlijn ouderen kunnen doorverwijzen.

Een ander voorbeeld is een actie die ik vorige maand zelf heb kunnen lanceren. 'Fit in je hoofd' is niet enkel voor jonge mensen of voor veertigers als wijzelf bedoeld. Ook senioren kunnen die website consulteren. Ik moet toegeven dat het hier een aanbod op het internet betreft. Niet elke senior gebruikt het internet. Het verrast me echter hoeveel senioren momenteel goed met het internet overweg kunnen. De vraag is of we de doelgroep van de 80-plussers hiermee bereiken. De teleglijn stelt ons in elk geval in staat deze doelgroep te bereiken.

Een volgend voorbeeld bestaat uit de specifieke vormingspakketten met betrekking tot zelfdoding die we de rustoorden aanbieden en die bijgevolg vooral op senioren betrekking hebben.

Tot slot beschikken we over een vrij recent project met betrekking tot de integrale zorg voor suïcidepogers in ziekenhuizen. Senioren komen natuurlijk af en toe in een ziekenhuis terecht. Het is de bedoeling specifiek aandacht aan deze doelgroep te besteden.

Het Vlaams actieplan suïcidepreventie gaat zijn laatste jaar in. Volgend jaar wordt dit actieplan afgerond en zal

de evaluatie moeten plaatsvinden. De toekomst zal moeten uitwijzen of er een vervolg op dit actieplan zal komen. Ik vind dat dit moet gebeuren. Op dat ogenblik moeten we nagaan in welke mate we nog meer gerichte maatregelen voor de specifieke doelgroep van de oudere senioren kunnen nemen.

Mevrouw Els Van Weert: Mevrouw de minister, ik heb de maatregelen nog eens nagelezen. U herhaalt zich hier. Ik denk dat het op zich goede maatregelen zijn, maar het knelpunt is net dat die maatregelen die vandaag worden genomen, grotendeels aan de doelgroep voorbijgaan. De Zelfmoordlijn, dat wil ik nog aannemen. Hebt u daarover ook cijfers? Ik spreek over de bejaarden van meer dan 80 jaar oud, die een heel specifieke categorie vormen.

Ik weet dat jonge senioren stilaan de weg naar het internet vinden, maar, met alle respect, dat is geen bruikbare tool voor iemand die in een rusthuiskamertje ligt en nog nauwelijks uit zijn bed kan komen.

U werkt ook met mensen die al eens een zelfmoordpoging hebben gedaan. Maar ook bij deze categorie van mensen blijkt dat dit op een heel andere manier tot uiting komt en dat ze er veel minder mee naar buiten treden. Ook dat blijkt uit de cijfers. Ik denk dat ook daarmee deze groep niet wordt gevat.

Het is een algemeen maatschappelijk fenomeen waarvan we ons bewust moeten worden. Het zal in de toekomst meer en meer een probleem worden, als we het zo mogen zeggen. Mensen worden ouder en we moeten ervoor zorgen dat dit op een goede manier kan gebeuren, ook op geestelijk vlak. En ik denk dat daar nog werk aan de winkel is.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Ik heb misschien meteen een antwoord voor mevrouw Van Weert. De cijfers van de leeftijdscategorieën die de Zelfmoordlijn bellen, zijn er. Het jaarverslag van de Zelfmoordlijn – voor zover ze zelf over die cijfers beschikken, want men belt uiteraard anoniem – geeft wel wat duiding. Het nieuwe jaarverslag zou begin april worden voorgesteld.

Mevrouw de minister, u hebt een aantal projecten opgesomd die zeer zinvol zijn. Ik wil u alleen oproepen om die ook te continueren met subsidies en erkenning.

Er is een schijnbare paradox. Er zijn twee groepen die oververtegenwoordigd zijn wat betreft de prevalentie van suïcidaal gedrag: de jongeren en de ouderen. Ze vragen een verschillende benadering waarop het beleid nog verder kan focussen.

Een doelgroep die u niet specifiek hebt behandeld of opgesomd, lijkt me iedereen die ook nog maar van ver

te maken heeft met de zorg, verzorging en begeleiding van bejaarden, gaande van mantelzorgers, bejaardenhulpers, verpleegkundigen tot artsen. Ze worden al bijgeschoold, maar er is nog bijkomende sensibilisering mogelijk. Vooral het leren erkennen en herkennen van depressies bij ouderen is belangrijk. Het wordt gezien als iets dat hoort bij het ouder worden, maar dat is niet zo. Oudere mensen hoeven niet depressief te zijn. Als die depressie tijdig erkend en herkend wordt, is bijsturing zeker mogelijk.

Dit is een oproep om hieraan, ter opvolging van het actieplan suïcidepreventie, bijkomende aandacht te besteden.

De voorzitter: Mevrouw Van Linter heeft het woord.

Mevrouw Greet Van Linter: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, sinds het begin van de legislatuur heb ik mij in deze problematiek verdiept. Ik heb aangedrongen op meer maatregelen voor suïcide bij ouderen. Die zijn er inderdaad gekomen.

We moeten wel een onderscheid maken tussen ouderen die nog thuis leven en ouderen in een rusthuis. Het hangt soms af van hele kleine signalen om te weten of iemand depressief wordt of psychische problemen heeft. In het kader van de vergrijzing, de vereenzaming en het toenemend individualisme in de samenleving, is het vooral in de privésfeer moeilijk om te detecteren welke ouderen er aan die symptomen beginnen te lijden. Niet iedereen heeft familie of thuiszorg.

Minister Vanackere heeft outreachprojecten opgestart. In de beleidsbrief Welzijn van 2008-2009 lees ik: "Outreaching werkt naar senioren met ernstige psychische problemen." Ook daar is het probleem op dat moment al gedetecteerd, terwijl er volgens mij nog altijd een grote lacune is in het opmerken van de problemen. Dat is denkkelijk te wijten aan een gebrek aan vorming bij het personeel.

Volgens minister Vanackere zou er in 2008 een samenwerking gekomen zijn met minister Vandenbroucke. Wat is er met die samenwerking gebeurd opdat er tijdens de opleiding maatschappelijk werker en verpleegkundige meer aandacht zou worden geschonken aan de detectie van depressies en aan de problematiek? Er is een samenwerking van de centra voor geestelijke gezondheidszorg en de rusthuizen in de vorm van 15 voltijdse equivalenten. Is die geëvalueerd? Is dat voldoende of niet? Het zou interessant zijn om dat te weten.

Ik vraag me vooral af hoe het zit met de samenwerking tussen de GGC en de bicommunautaire bejaardentehuizen of rusthuizen in Brussel. Uit ervaring weet ik dat die meestal convenants hebben met Franstalige centra voor geestelijke gezondheidszorg, wat niet alleen niet evident is, maar ook niet zou mogen.

Mevrouw de minister, hoe gaat u die detectie, zowel privé als in de rusthuizen, verbeteren?

De voorzitter: Mevrouw Hoebeke heeft het woord.

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Mevrouw de minister, zoals u weet, gaat onze bekommernis uit naar suïcide in het algemeen, niet alleen van ouderen, maar ook van de jeugd. Ik merk dat de problematiek voor een deel dezelfde is, namelijk de tools waarover zowel bejaarden als jongeren kunnen beschikken om de dienstverlening te bereiken.

Als men de rusthuissector bekijkt, is de eerste bekommernis van de mensen die daar tewerkgesteld zijn, de verzorgende functie. Zit daar opleiding en vorming in om de problematiek van ouderen te herkennen?

Bij jongeren wordt de problematiek nog altijd gestigmatiseerd, maar bij de derde of de vierde leeftijd is dat zeker zo. Die groep wordt alsmaar groter. De mensen hebben een actieve loopbaan achter de rug. Zowel jongeren als ouderen zijn het meest onderhevig aan de veranderingen van de maatschappij, maar zij verdienen daarom niet minder onze aandacht.

Mevrouw de minister, u spreekt over de zelfmoordlijn. Ik denk dat de categorie van ouderen die momenteel in de rustoorden verblijft, veel meer bekend is met de diensten van Tele-Onthaal. Die zouden ook geïnformeerd moeten worden. Een brochure voor ouderen die naar een rustoord gaan, waarin wordt vermeld dat er ook in het rusthuis een consulente is die hun over hun welbehagen en welbevinden kan aanhoren en gevolg kan geven aan hun, misschien minieme, klachten, zou een stap in de goede richting zijn om hun welbevinden te verhogen.

Het is voor het eerst dat we horen dat het Vlaams actieplan eventueel zou worden voortgezet. Ik denk dat daar een beetje meer uitleg over mag komen, aangezien we deze middag nog een vergadering hebben gehad over zelfmoordpreventie bij jongeren. We zullen met een resolutie komen, maar afhankelijk van het voortzetten van het plan, moeten we onze resolutie, die zich in een embryonaal stadium bevindt, daarop afstemmen. Het is een segment van onze maatschappij dat zeker niet uit het oog verloren mag worden.

Dus graag een beetje uitleg over uw intenties met het Vlaams actieplan en of het raadzaam is om een consulente aanwezig te hebben in de rusthuizen.

Minister Veerle Heeren: Voor alle duidelijkheid: het huidige actieplan loopt tot 2010. Dat moet dan geëvalueerd worden en het is dan aan de wijsheid van de Vlaamse Regering en het parlement om te bekijken of het voortgezet kan worden. Als u mijn persoonlijke mening vraagt, denk ik dat dat raadzaam is. Maar het zullen het halfrond en de Vlaamse Regering zijn die daarover oordelen.

Met het Vlaams actieplan rond suïcide hebben we een goede aanzet gegeven. De resultaten die we daar de voorbije maanden van gekregen hebben, zijn hoopvol. Het was ook naar aanleiding van de lancering van de Fit-in-je-hoofd-campagne dat we het hele actieplan ook eens doorlopen hebben. Wat dat betreft, zijn we op Belgisch niveau ook voorloper rond die preventieve actie.

U vraagt naar de evaluatie van het effect van die vijftien bijkomende voltijdequivalenten in de geestelijke gezondheidszorg. Die beslissing is vorig jaar genomen. Ik denk dat we een beetje meer tijd moeten inbouwen om na te gaan wat daar de resultaten van zijn. Het Centrum ter Preventie van Zelfdoding heeft in 2009 heel duidelijk het engagement genomen om haar hulpverlening veel meer te versterken naar onder andere mensen met een gehoor- of spraakprobleem, maar ook naar nabestaanden en de ouderen. Dat staat heel duidelijk omschreven.

Mevrouw Van Weert, u noemt een aantal projecten op, maar een van de belangrijkste projecten van het actieplan vergeet u te vermelden, met name de vormingspakketten die we hebben gecreëerd, met de bedoeling om vorming te kunnen geven aan het rusthuispersoneel, om problemen te proberen detecteren en er mee op weg te kunnen gaan.

De uitdaging zal veel groter zijn om ook dat te kunnen aanbieden aan de vele mantelzorgers in Vlaanderen die in de thuissetting aanwezig zijn, om daar te kunnen detecteren en door te verwijzen naar de hulpverlening.

Mevrouw Els Van Weert: Mevrouw de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik heb niet gezegd dat er niets gebeurt. Ik denk wel dat de noodkreet die vandaag wordt uitgestuurd door deze 93-jarige dame, mede een aanleiding kan vormen om effectief een stap verder te gaan dan deze groep, waar latente problemen aanwezig zijn die al te weinig gedetecteerd worden. U hebt zelf aangegeven waar de mogelijkheden liggen om nog stappen te zetten in de toekomst. Ik hoop dat dat zal gebeuren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van de heer Frans Wymeersch tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de verklaringen van eurocommissaris voor Landbouw Fischer Boel betreffende de problemen in de zuivelsector en de reactie ter zake van de Vlaamse Regering

De voorzitter: De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, Europa heeft het weer gedaan, of beter gezegd, Europa heeft het weer niet gedaan. De heer Barroso, kampioen in het verkopen van gebakken lucht, en heel zijn club hebben blijkbaar geen oren naar de problemen binnen de Europese landbouw en als afgeleide de Vlaamse landbouw. Maar ook u, mijnheer de minister-president, hebt het weer gedaan, of beter gezegd, hebt het weer niet gedaan. In januari en februari en zelfs in maart hebben wij en andere collega's reeds bij u aangedrongen om maatregelen te nemen, geen eenmalige maar structurele, om de landbouwsector en specifiek de varkenshouderij en nog meer specifiek de melkveehouderij te ondersteunen. Daar is op dit ogenblik nog maar weinig van terechtgekomen.

Dit thema is ook aan bod gekomen op de landbouwraad deze week. Het resultaat is nagenoeg nihil. Over de randverschijnselen zullen we het niet hebben.

Mij valt op dat de federale minister voor Landbouw haar ontgoocheling uitschreeuwt in de pers, zeggende dat het toch wel erg is dat België geen eenduidig standpunt heeft kunnen innemen omdat er geen eensgezindheid was tussen Vlaanderen en Wallonië. Met andere woorden: de Vlaamse minister van Landbouw weigert nog altijd naar de sector te luisteren terwijl – laat het voor één keer gezegd zijn door een lid van het Vlaams Belang – de Waalse minister voor Landbouw blijkbaar wel oren heeft naar zijn landbouwsector. Het resultaat is dus nihil.

Wat zegt de minister van Landbouw in Vlaanderen? Ten eerste moet de landbouw daarmee leren leven. We moeten de landbouw wapenen voor de toekomst en we moeten de landbouw duurbaarder maken. Ten tweede kunnen we eventueel overschakelen naar overbruggingskredieten. Collega's, die moeten nog altijd door de landbouwer zelf worden terugbetaald. Dat is geen cadeau, dat moet nog altijd worden terugbetaald.

Structurele maatregelen zijn er niet. U voorziet in 2 miljard euro gewestwaarborgen voor KBC. U voorziet in tientallen en honderden miljoenen voor de automobiellindustrie. U reist daarvoor met de helft van uw regeringsploeg tot in de Verenigde Staten. Maar voor de landbouw in Vlaanderen? Nougatbollen! Daar komt het op neer.

Mijnheer de minister-president, hoe komt het dat u niet luistert naar uw eigen sector in Vlaanderen en niet tot een eenduidig standpunt komt met minister Lutgen, uw Waalse tegenhanger. Zult u nu eindelijk de structurele maatregelen nemen die u kunt nemen – ik heb ze in mijn interpellatie en mijn motie aangereikt – en waarvoor u de financiële mogelijkheden hebt? Zult u die op korte termijn nemen en zult u een duidelijk relanceplan

op de tafel leggen en niet langer mist verkopen zoals uw Europese kompaan Barroso?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, mijnheer Wymeersch, met alle respect, maar u hebt de zaken enigszins verkeerd voorgesteld. Ik vind dat u wel erg kort door de bocht gaat, met respect voor de heel delicate situatie van de landbouw. Daar hebt u immers gelijk in: de situatie in de landbouw, en in het bijzonder in de melkvee- en de varkenssector, is zeer ernstig. In 2007 was de situatie, zeker in de melkveesector, nog positief, maar er is een sterke achteruitgang geweest. Tot daar kan ik u volgen, maar vervolgens hebt u, met alle respect, dingen gezegd die jammer genoeg volstrekt onjuist zijn.

In januari al hebben we de Europese Commissie gevraagd maatregelen te nemen. U hebt dat ook in de commissie gevraagd. Het ging over exportrestitutie en steun voor particuliere opslag. We hebben extra maatregelen gevraagd, zoals een verhoging van de aankooprijzen voor de interventie van boter en melkpoeder, een tijdelijke versterking van exportrestituties enzovoort. In de commissie was er de vraag van de heer De Meyer over de problematiek van Rendac. Er werd gevraagd of die rekening niet kon worden bevroren. Er waren nog andere vragen. We hebben al die vragen bekeken en maximaal antwoorden gegeven.

U verwijst naar het discussiepunt tussen de Waalse minister van Landbouw en de federale regering. Dat is het punt van de melkquota. Mijnheer Wymeersch, wat dat betreft, bent u heel populistisch, want die quota hebben niets te maken met het feit dat de prijs die nu moet worden betaald voor melk onvoldoende is. De Europese melkproductie bevindt zich nu 4 à 5 percent onder de beschikbare quota. De lage prijzen zijn niet het gevolg van een overproductie, maar van het volledig wegvallen van de vraag naar zuivelproducten door derde landen, door de algemene economische crisis. Dat is de realiteit. Daarover gaat het. Ik betreur dat mensen beweren dat het opnieuw aanpakken van die melkquota dat probleem zal oplossen. Dat is niet waar. Ik ben daar dan ook niet in meegegaan, en de Belgische delegatie heeft wat dat punt betreft geen eensgezind standpunt. Ik blijf daarbij, mijnheer Wymeersch, en ik word ter zake gedekt door Vlaams landbouworganisaties. Zij kennen het dossier en zitten op dezelfde golflengte.

Net als u ben ik echter ontgoocheld door de antwoorden die Europa geeft. We hebben erop aangedrongen dat er bijkomende maatregelen zouden worden genomen voor de melkveesector. Ook hebben we aan de Europese Commissie uitdrukkelijk bijkomende maatregelen gevraagd voor de varkenssector. De Europese Commissie

heeft geantwoord dat op dit ogenblik niet te willen doen. Ik begrijp dat uw fractie zeer negatief staat tegenover Europa. We moeten echter die vraag blijven stellen. Die komt er niet alleen uit Vlaanderen. Ook andere lidstaten stellen die vraag uitdrukkelijk. We moeten de nodige druk houden op dat Europese niveau en op de commissaris, zeker als de toestand nog slechter zou worden, en ze is al zeer slecht.

U gaat ook volstrekt uit de bocht als u zegt dat Vlaanderen nog niets heeft gedaan. Wij hebben een Vlaams landbouwrelanceplan. In dat kader hebben we versneld een aantal zaken gedaan. Recentelijk nog hebben we de kostenverhogende elementen uit de melkquotareglementering geschrapt. We hebben dinsdagochtend opnieuw rond de tafel gezeten met de landbouworganisaties, voor een evaluatie van de Europese Landbouwrada van maandag en dinsdag. We hebben opnieuw gezegd welke maatregelen we bijkomend kunnen nemen. U doet vrij schamper over die overbruggingskredieten. We onderzoeken dat voort, op vraag van de organisaties.

De toestand is ernstig en we volgen hem van uur tot uur, samen met de landbouworganisaties. Europa is jammer genoeg niet ingegaan op onze bijkomende vragen. We zullen daar Europees op blijven hameren. Vlaanderen heeft maatregelen genomen en als de toestand erger wordt en er kunnen bijkomende maatregelen worden genomen, boven op die waartoe we al hebben beslist, dan zullen we dat onderzoeken en bekijken wat we kunnen doen. Mijnheer Wymeersch, ik denk dat u met deze informatie een en ander wat anders kunt of moet bekijken, zeker wat de melkquota betreft. Mocht de zaak daarmee worden opgelost, dan zou dat gemakkelijk zijn. Dat is echter niet het geval. Dat is een foutieve voorstelling van zaken, waaraan ik niet meedoe.

De heer Frans Wymeersch: Mijnheer de minister-president, ik dank u voor uw antwoord, maar sta me toch toe om er enige kritische bedenkingen bij te maken. Natuurlijk is het zo dat een overproductie inkrimpen, niet meer volledig zal helpen, maar die overproductie is er, en bovendien al geruime tijd. Daarom hebben we inzake het sleutelen aan de melkquota, drie maanden geleden de suggestie gedaan om eventueel te bekijken of een inkrimping van de melkveestapel soelaas kan bieden en hebben we u gevraagd om dit te vertalen op Europees niveau, maar daarop kwam geen respons.

Ik stel vast dat een landbouworganisatie waarvan u zegt dat die geen vragende partij is en een eind meegaat in uw verhaal, een landbouworganisatie die u zeker niet ongenegen is, vandaag in de pers heel zwaar ontgoocheld is.

Minister-president Kris Peeters: Ja, ik ook.

De heer Frans Wymeersch: U bent misschien ontgoocheld, maar u neemt de mogelijkheden niet te baat, en dat verwijten wij u. U neemt de mogelijkheden niet te baat in uw Vlaamse bevoegdheden, met uw Vlaamse financiële middelen binnen het Vlaamse budget om dingen te doen ten behoeve van de Vlaamse landbouw! U kunt financiële ondersteuning geven, maar u doet dat niet. U kunt ook een waarborgregeling treffen, maar u doet dat niet.

Mijnheer de minister-president, u schiet te kort; u wilt enkel onderzoeken. Ik citeer u even, volgens de pers hebt u gezegd: “Van zodra de economische crisis is weggeëbd, zullen de voedselprijzen opnieuw de hoogte inschieten.” Ten eerste wilt u daarmee dus zeggen ten aanzien van de landbouwsector, dat hij nog een beetje geduld moet hebben, dat het nog wel een tijdje zal duren, maar dat het wel over zal gaan. Ten tweede betekent “de voedselprijzen zullen opnieuw de hoogte inschieten” dat dit misschien wel zal gebeuren voor de consument, maar niet voor de ontvangende landbouwer. Ik heb hier zware bedenkingen bij en ik blijf erbij, mijnheer de minister-president, dat u en uw Vlaamse Regering in het landbouwdossier zwaar in gebreke blijven. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, het is inderdaad zo dat we op dit moment de zwaarste crisis in de landbouwsector van de laatste 20 jaar doormaken, maar ik ben er ook van overtuigd dat we die niet oplossen met populisme. Ik wil ten overvloede toch nog eventjes wijzen op de maatregelen die wel genomen zijn: het herstelplan, de versnelde uitbetaling van een aantal premies en onder meer vorige week nog de versnelde uitbetaling van 7 miljoen euro kapitaalpremies voor het VLIF, de melkquotaregeling waarin maatregelen werden genomen die kostenverlagend moeten werken, en de maatregelen die mede op onze vraag werden genomen in verband met de Rendac-factuur.

Ik blijf erop aandringen, mijnheer de minister-president, dat er ook in verband met de waterfactuur verder wordt gezocht naar mogelijke oplossingen. Ik weet dat dit geen groots dossier is, maar er kan ook soelaas mee worden geboden, weliswaar voor een beperkt bedrag, aan heel veel bedrijven.

Mijnheer de minister-president, we zijn ervan overtuigd dat u binnen uw regering de heel ernstige toestand op de voet blijft volgen en dat u indien er binnen het Europese kader morgen nieuwe mogelijkheden zijn, u daar onmiddellijk gebruik van zult maken.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, het is zo dit ik vorige week of

veertien dagen geleden nog een voorstel heb gedaan om dringend een crisiscommissie op te richten voor wat die twee sectoren betreft. U hebt toen beloofd, want de Europese vergadering moest toen nog komen, dat u de twee sectoren sterk zou verdedigen in Europa. U hebt ook beloofd om de zaken om de week in de commissie eventjes te bespreken. Wat me is opgevallen, is dat we vorige week die bespreking niet hebben gehad.

Ik herhaal dat de tijd dringt. Het gaat nu over weken en dagen, niet langer over maanden. Heel wat bedrijven zullen over de kop gaan. Wij moeten vandaag of morgen de koppen bijeen steken en we moeten er over de partijgrenzen heen voor zorgen dat we een oplossing vinden voor die twee sectoren, zo niet zullen we serieuze klappen krijgen op economisch en op sociaal vlak.

Er is dus dringend nood aan een crisiscommissie voor de melksector en voor de varkenssector.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Wymeersch, u vraagt waarborgen, maar wanneer wij in overbruggingskredieten voorzien, is het niet goed. Dat is toch een beetje eigenaardig. Ik ga ervan uit dat overbruggingskredieten beter zijn dan waarborgen van leningen.

U verwijst naar iets wat ik hier vanmorgen in De Schelp heb gezegd, bij de voorstelling van het Witboek Landbouwonderzoek. Ik verwees naar Nobelprijswinnaar Economie Krugman, die heeft gezegd dat we na de economische crisis opnieuw een stijging van de voedselprijzen gaan krijgen. Een zeer wijze man heeft dat dus gezegd. Ik vind het ook belangrijk om verder te kijken dan de crisis lang is, maar dat wil niet zeggen dat ik niet zeer intensief bezig ben met de aanpak van de economische crisis.

Mijnheer De Meyer, u hebt het eerder al gehad over de waterfactuur en Rendac. Rendac is opgelost, samen met minister Crevits. U weet ook dat de waterfactuur de bevoegdheid is van mijn collega. We moeten dat daar verder aanpakken.

Mijnheer Callens, ik ga ervan uit dat er deze week geen commissievergadering is geweest, maar ik sta elke week ter beschikking. Als de commissievoorzitter een vergadering belegt, zal ik aanwezig zijn. We hebben overigens dinsdagochtend al samen gezeten met de landbouworganisaties om te kijken welke maatregelen we kunnen of moeten treffen.

Collega's, wij nemen de crisis in de landbouwsector zeer au sérieux. We plegen zeer veel overleg en hebben al maatregelen getroffen. Het is dus niet juist te zeggen dat we nog niets hebben gedaan. Ik ben bereid om bijkomende maatregelen te treffen, binnen de bevoegdheden die we hebben en in overleg met de landbouworganisaties, indien

de situatie nog zou verslechteren. Er komt vanuit de organisaties zelf bijvoorbeeld een vraag naar overbruggingskredieten. Ik ben dat nu aan het onderzoeken.

De heer Frans Wymeersch: Mijnheer de minister-president, de landbouwsector en de individuele bedrijven hebben op dit ogenblik al zo veel kredieten en leningen lopen, dat ze zich nu al blauw betalen en dat ze met moeite hun afbetalingsplan kunnen navolgen. Dus nog eens een bijkomend krediet – of het nu een overbruggingskrediet of een normaal krediet is – moet uiteindelijk ook weer afbetaald worden.

De heer Callens legt samen met mij nog eens de vinger op de wonde. Het is niet vijf voor twaalf, maar vijf na twaalf. We moeten er ons allemaal goed van bewust zijn dat, als de land- en tuinbouwsector in al zijn geledingen onderuit gaat in Vlaanderen en voor een groot stuk in West-Europa, wij volledig afhankelijk worden van import. Dat wenst u Vlaanderen en West-Europa niet toe, en wij ook niet. Ik reken erop dat u binnen de kortste keren adequate en structurele financieel onderbouwde maatregelen neemt ter ondersteuning van de landbouw, en we zullen u daar tot de ontbinding van dit Vlaams Parlement blijven over ondervragen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van de heer Marnic Demeulemeester tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de toename van het aantal ambtenaren, in het bijzonder bij de verzelfstandigde entiteiten

De voorzitter: De heer Demeulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, mijnheer de minister, collega's, afgelopen zaterdag mochten we via diverse mediakanalen kennis nemen van de studie van het Instituut voor de Overheid, dat ressorteert onder de Katholieke Universiteit Leuven, over de aangroei van het personeelsbestand bij de Vlaamse overheid.

Ik was enigszins verrast en ongerust over de cijfers die uit die studie naar voren kwamen. Ik ben er als het ware zaterdagochtend mee opgestaan en er zaterdagavond mee gaan slapen. Ook de dagen nadien heb ik mij afgevraagd: hoe kan het dat uit die studie blijkt dat er in zeven jaar tijd een personeelsaangroei is geweest bij de

Vlaamse overheid van maar liefst 18 procent? In concrete cijfers uitgedrukt, is het personeelsbestand in zeven jaar tijd gegroeid van 38.000 tot 45.000 personeelsleden. Dat is toch wel een aanzienlijke groei.

De voorbije jaren heb ik de toenmalige minister van Bestuurszaken, de heer Bourgeois, in de commissie wanneer het ging over de begroting van de Vlaamse overheid, ICT en administratieve vereenvoudiging, vaak gevraagd hoe het zat met het personeelsbestand bij de Vlaamse overheid. Hij heeft me steeds gerustgesteld dat meer bepaald voor de ministeries het personeelsbestand in de hand werd gehouden. Dat klopt ook, maar het probleem zit niet zozeer bij de ministeries van de Vlaamse overheid, maar meer bij de intern verzelfstandigde agentschappen (IVA's) en de extern verzelfstandigde agentschappen (EVA's), en in het bijzonder bij de EVA's.

De Vlaamse Regering heeft de voorbije jaren enorm veel ingezet op mobiliteit en op activering van werklozen. Uit de studie blijkt dat de personeelsaangroei aanzienlijk is bij twee EVA's: de VDAB en De Lijn. Bij De Lijn is het aantal personeelsleden tussen 1999 en 2007 gestegen van 5400 naar 7400. Dat is een personeelsaangroei van 2000. Dat is zeer veel. Basismobiliteit is enorm belangrijk, ook voor de zwakkeren in onze samenleving. Daar moeten ook middelen en personeel tegenover staan. Bij de VDAB doet men aan activering van werklozen. Niemand kan daartegen zijn. Dat is heel belangrijk. Ik ben iets milder tegenover de VDAB, omdat ik weet dat zij ook werklozen opleiden in het weekend. Zij doen enorm veel inspanningen. Dat vraagt uren en personeelsleden.

De wetenschappers van het Instituut voor de Overheid zitten met de handen in het haar. Zij weten totaal niet hoe het komt dat die aangroei zo groot is. Aan wie kan ik dan beter de vraag stellen dan aan de minister-president, van wie ik overtuigd ben dat hij een duidelijk antwoord zal geven op hoe het komt dat die aangroei in zeven jaar zo groot is?

Mijnheer de minister-president, op welke manier is er een monitoring van het aantal personeelsleden bij de verzelfstandigde entiteiten in functie van de doelstellingen van de Vlaamse Regering op het vlak van een efficiënte overheid? Kan er een bijsturing gebeuren van de aanwervingspolitiek van deze entiteiten, rekening houdend met de dienstverlening aan de bevolking? Wanneer we spreken over efficiëntie bij de overheid, denken we onmiddellijk aan een goede dienstverlening voor de burger die zeker niet in het gedrang mag komen.

ICT, administratieve vereenvoudiging en moderne middelen moeten toch ook iets opleveren om het personeelsbestand in de hand te houden. Uit een belangrijke studie van de OESO blijkt dat er in de toekomst

zal moeten worden afgeslankt. Men zal meer moeten doen met minder om de financiën in de hand te houden. Hoe staat de Vlaamse Regering daartegenover?

De eerstvolgende vijftien jaar zal om en bij de 40 procent van de Vlaamse ambtenaren met pensioen gaan. We zitten nu al met een krapte op de arbeidsmarkt. Welke maatregelen zal de Vlaamse Regering nemen om de ervaring die nu bestaat, te bewaren?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Demeulemeester, als u nog eens op een zaterdag wakker wordt, een hele dag met iets rondloopt en er 's avonds mee gaat slapen, en u denkt op die rustige zaterdag dat ik u kan helpen, dan mag u mij bellen. (*Gelach*)

De heer Marnic De Meulemeester: Ik lig daar wakker van.

Minister-president Kris Peeters: U kunt me daarover bellen. Dan hoeft u zich daar op zaterdag geen zorgen over te maken.

Het is een ernstig probleem. Waarom is het aantal ambtenaren in Vlaanderen gestegen, zeker in die periode? We hebben met bevoegdheidsuitbreidingen te maken gehad. Ik geef het voorbeeld van mijn sectoroverdracht van Landbouw en Visserij. Daar gaat het over 800 personeelsleden. Dat is een eerste element. En er zijn er nog andere die het gevolg zijn van de bevoegdheidsuitbreiding. Mijnheer Demeulemeester, ik ga ervan uit dat u daar geen probleem mee hebt.

Er zijn een aantal politieke keuzes gemaakt. Moeten we daar in de toekomst op een andere manier naar kijken? U hebt zelf twee voorbeelden aangehaald, De Lijn en de VDAB. De sluitende aanpak en het meerbanenplan van de VDAB is een belangrijke politieke beleidslijn en dat vraagt meer personeelsleden. Dan moeten we daar de nodige ambtenaren voor aanwerven. Als het basismobiliteitsplan van De Lijn een politieke keuze is, wat is dan het gevolg voor het personeelsbestand? Dat is het tweede element. In de commissie voor Openbare Werken zijn daarover al heel wat vragen gesteld aan de bevoegde minister.

De stijging van het aantal personeelsleden is ook te wijten aan de toename van het deeltijds werken. Elk van deze drie elementen kunnen we van naderbij bekijken. Deze Vlaamse Regering is gestart onder het motto 'Geen groei zonder snoei'. We willen het ambtenarenkorps pas uitbreiden als we daar ook in snoeien. Dat is niet volledig gelukt als we dat bekijken over de hele legislatuur.

Onder voormalig minister Bourgeois hebben we een Commissie voor Efficiënte en Effectieve Overheid in het

leven geroepen. We hebben gevraagd naar krachtlijnen en maatregelen die we moeten treffen om dit probleem aan te pakken. U hebt het rapport vast gelezen. Ik wil daar even uit citeren: "Domein 4: Personeel als hefboom voor een slagkrachtige overheid. De meeste vergelijkingen, rankings en benchmarks gaan voorbij aan de complexe realiteit inzake de omvang en de samenstelling van het overheidsapparaat. De koppeling van de uitstroom door pensionering en het vervangingsbeleid moet gezien worden als een opportuniteit om de toekomstige noodzakelijke competenties binnen te halen in functie van de doelstellingen van de Vlaamse overheid in de 21^e eeuw, eerder dan als louter financiële operatie. De aantallen en competenties van het overheidspersoneel kunnen niet los gezien worden van de taken en opdrachten van de overheid, maatschappelijke ontwikkelingen, het sociaal beleid door een maatschappelijke tewerkstelling via de overheid" enzovoort.

Dat zijn heel wijze woorden die deze commissie heeft geformuleerd. We hebben dat overgenomen in het plan Vlaanderen in Actie. We hebben daar een vervolg aan gegeven en daar wordt nu verder aan gewerkt. We zoeken uit hoe we dat zullen aanpakken, welke de indicatoren en doelstellingen zijn, we zullen een SWOT-analyse uitvoeren, verder onderzoek verrichten via opvolging en uitvoering van de doorbraken, om bij de invulling van de samenstelling van de kabinetten uit te komen.

We hebben de nodige voorbereiding en maatregelen in petto om dit zeker in de volgende Vlaamse Regering aan te pakken. Elke keer als er een vraag voor bijkomende personeelsaanwerving komt, zeker bij de zelfstandige agentschappen zoals de VDAB en De Lijn, wordt dat heel zorgvuldig afgewogen, wordt de budgettaire impact bekeken enzovoort. De minister van Begroting is daar heel kritisch in.

Het is een enorme uitdaging die we in de volgende legislatuur moeten aangaan. Het is te kort door de bocht om te zeggen: er moeten er zoveel uit. We moeten naar een slagvaardige, efficiënte en effectieve overheid in Vlaanderen, en dat moet zo kostenefficiënt mogelijk gebeuren. Dat moeten de uitgangspunten zijn. Daar moeten we aan werken.

De initiatieven zijn genomen. Ik heb u tekst en uitleg gegeven. Ik hoop dat u rustig naar het weekend kunt toeleven en u zich minder zorgen maakt.

De heer Marnic De Meulemeester: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister-president. Ik onthoud dat de Vlaamse Regering er enorm veel belang aan hecht dat personeelsbestand zo goed mogelijk in de hand te houden in de toekomst, uiteraard zonder dat de dienstverlening in het gedrang komt.

Wat is eigenlijk de bevoegdheid van de betreffende minister inzake EVA's? Hij moet door zijn afgevaardigde

commissarissen op de hoogte worden gehouden over het reilen en zeilen, en niet het minst over het personeelsbestand. Als dat in aanzienlijke mate stijgt, zijn er signalen die de bevoegde minister ter harte moet nemen. De verantwoordelijkheid voor het personeelsbestand ligt toch bij deze minister?

Mijnheer de minister-president, ik heb nog een voorstel. De mobiliteit is niet alleen van belang bij de Vlaamse ministeries, maar zou ook soepeler moeten verlopen tussen de ministeries, de EVA's en de IVA's. Ik maak op uit mijn gesprekken met veel ambtenaren dat dat niet het geval is. Het is bijvoorbeeld bijzonder moeilijk om van een ministerie naar een EVA over te stappen. Die flexibiliteit lijkt me toch nodig om personeel te reorganiseren als er ergens mensen te veel zitten en elders te weinig.

De voorzitter: De heer Bourgeois heeft het woord.

De heer Geert Bourgeois: Mijn naam is een paar keer gevallen. Het is misleidend als men zich baseert op cijfers van de periode 2000-2007. Men moet het eigenlijk hebben over beslissingen in deze regeerperiode. Er is in deze regeerperiode maar een heel kleine groei geweest: 1,5 procent per jaar. We zijn zelfs gestart met het project 'geen groei, geen snoei'. Ik wil u even corrigeren, mijnheer de minister-president, het was: 'geen groei, geen snoei'. Deze operatie heeft geleid tot de eerste staking ooit in de Vlaamse administratie. Er is in 2004 een knik geweest.

Zoals u gezegd hebt en ik ook al jaren zeg: het is een kwestie van politieke keuzes. Kies je voor een publieke omroep of niet? Dat maakt een groot verschil. Er zijn landen zonder publieke omroep. Bouw je een kleuteronderwijs uit of niet? Dat maakt een groot verschil in het totale overheidsapparaat. Dat belet niet dat er moet worden ingegrepen, maar ik wil erop wijzen dat Vlaanderen in die periode de kleinste groei heeft gekend. De lokale besturen – zonder politiekorps, want er was de politiehervorming – zijn het meest gegroeid inzake tewerkstelling, daarna de federale overheid en daarna pas Vlaanderen.

Nu de operatie BBB is uitgevoerd, staan we voor een zeer grote efficiëntieoefening. We hebben daar gisteren over gediscussieerd in de commissie met de minister van Begroting. Voor ons zou er eigenlijk nu een begrotingscontrole moeten plaatsvinden, en een efficiëntieoefening moeten worden opgestart. Het rapport van de commissie ligt er. Elke maand die voorbijgaat, is een verloren maand. Er zal moeten opgetreden worden. Vlaanderen zal in de komende periode een zeer indringende efficiëntieoefening moeten maken.

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, ik ben het grotendeels eens met de sprekers en de minister-president. We moeten opletten met de cijfers.

In 2002 is het aantal ambtenaren op gemeentelijk niveau enorm gedaald door de politiehervorming. De agenten die vroeger gemeenteambtenaren waren, werden plots naar een aparte entiteit politiezone overgedragen.

De norm waarmee men een efficiënt overheidsbeleid moet meten, is niet het aantal ambtenaren. Ik kan u een voorbeeld geven. Tot in 1995 werden vrijwel alle bruggen, sluisen, wegen, fietspaden door eigen ingenieurs van het Vlaams ministerie voor Openbare Werken uitgetekend. Ze werden aanbesteed bij en uitgevoerd door aannemers. Pas tijdens de periode van minister Stevaert is men systematisch tot het kleinste, gemakkelijkste fietspad gaan uitbesteden voor ontwerp opdrachten. De vraag is wat het beste is. Men heeft voor miljoenen en miljoenen uitbesteed, waardoor men minder ambtenaren nodig had. We kunnen de vraag stellen of dat de goedkoopste manier van werken is. We betalen nu miljoenen euro's meer aan ontwerpbureaus en studie bureaus. De vraag is wat het meest efficiënt is.

We zullen ook van attitude moeten veranderen. Dat is een collectieve verantwoordelijkheid van de regering en het parlement. Na iedere begrotingsronde, na iedere budgetcontrole wordt de discussie gevoerd over winnaars en verliezers. De media, maar ook wijzelf en de ministers doen daaraan mee. Men zou de ministers moeten belonen die het niveau van de dienstverlening en bijvoorbeeld de kwaliteit van het onderhoud van het wegennet kunnen behouden met minder middelen. Dat zal de opdracht zijn voor de toekomst. Als de privésector het beter kan en kostenefficiënter kan werken, moeten opdrachten worden uitbesteed.

Wat minister-president Peeters zegt, is juist. Wij beslissen hier in het parlement, misschien niet allemaal met dezelfde overtuiging, dat iedere Vlaming op enkele honderden meters van zijn woning een bushalte moet vinden. Dat betekent dan ook dat er duizenden bijkomende buschauffeurs zijn op enkele jaren tijd. Het gaat om ambtenaren. Ze zorgen wel voor een dienstverlening waar wij op inzetten.

Mijnheer Demeulemeester, het klopt dat de agenten op dezelfde manier moeten worden beoordeeld als het departement en de andere diensten. We moeten daar nog nauwer op toezien. Het gaat niet alleen om de minister van Financiën of de minister van Ambtenarenzaken: het is een collectieve verantwoordelijkheid van de hele regering.

Minister-president Kris Peeters: Ik heb begrepen dat er geen vragen zijn, maar wel suggesties of aanvullingen in dit al rijke debat.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van de heer Gino De Craemer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de waarschuwing van de Hoge Raad van Financiën betreffende de budgettaire vooruitzichten voor de komende jaren en de eventuele bijdrage van de deelstaten aan een besparingsoperatie

ACTUELE VRAAG van de heer Jan Peumans tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de waarschuwing van de Hoge Raad van Financiën betreffende de budgettaire vooruitzichten voor de komende jaren en de eventuele bijdrage van de deelstaten aan een besparingsoperatie

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mevrouw de voorzitter, mijn vraag is uiteraard gericht aan minister-president Peeters.

Mijnheer de minister-president, collega's, zowat alle landen staan in feite voor eenzelfde dilemma. Enerzijds moeten we de crisis counteren met taken of opdrachten op korte termijn. Er moet geïnvesteerd worden, het geld moet rollen. Anderzijds moet er ook bespaard worden voor de lange termijn. En daarmee bedoel ik dat onder andere de kosten voor de vergrijzing moeten worden opgevangen.

Terwijl in zowat alle buurlanden relance- en besparingsmaatregelen worden aangekondigd en opgestart, reageert de Belgische regering op enkele maanden van de verkiezingen als een struisvogel: ze steekt de kop in het zand, zonder ook maar enige vorm van – echt – relanceplan op te starten, laat staan dat er sprake zou zijn van een besparingsplan.

Minister Reynders antwoordt nogal cynisch. Misschien nog wachten tot na de zomer om actie te ondernemen en zien of de economie zich niet herpakt, zo luidt zijn cynisch antwoord. We mogen niet te snel gaan, zegt hij – alsof er één zinnig mens is die de federale regering daarvan zou verdenken. Voor LDD is die gang van zaken volstrekt onaanvaardbaar.

De Hoge Raad van Financiën voorspelt dat als de federale regering niet ingrijpt, we volgend jaar een Belgisch begrotingstekort van 4,5 percent zullen hebben. De jaren daarna zou het zelfs 5 percent – 17 miljard euro – bedragen. Terwijl we elke dag nog dieper in dat moeras wegzinken, zegt Reynders doodleuk dat we ervoor moeten

zorgen niet te snel te gaan. Voor hem is er dus blijkbaar geen probleem.

Maar geen paniek, mijnheer de minister-president. Federaal staatssecretaris Wathélet heeft de oplossing blijkbaar voorhanden. Vanmorgen lasen we in De Standaard dat hij onomwonden stelt dat niet alleen de federale regering zal moeten besparen, maar dat ook de regio's mee zullen moeten besparen om de begrotingstekorten op Belgisch niveau op te lossen. Hij wordt hierin gevolgd door de heer De Gucht, die op VRT-Radio 1 schaamteloos zegt dat de gemeenten en regio's zullen moeten bijdragen om die federale begroting bij te springen.

Mijnheer de minister en mijnheer de minister-president, ik heb echt geen glazen bol nodig om te zien dat de vraag binnenkort zal worden gesteld.

De heer Eric Van Rompuy: LDD wil 2 miljard euro onroerende voorheffing afschaffen voor de eerste woning en zo het gat met nog 2 miljard euro meer vergroten. En u komt hier spreken over besparingen!

De voorzitter: Mijnheer Van Rompuy, de heer De Craemer had het woord. Als u het woord wilt, moet u straks aansluiten.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de minister, mijnheer de minister-president, ik heb geen glazen bol nodig om te weten dat die vraag van de federale regering om bij te springen zal worden gesteld aan de Vlaamse Regering.

Mijn vraag is dan ook logisch. Hoe zal de Vlaamse Regering hierop reageren? Zal de Vlaamse Regering hierop ingaan? Zal ze het stellen van die vraag gebruiken om eindelijk werk te maken van de overheveling van bijkomende bevoegdheden?

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik ga even in op wat de voorgaande spreker zegt. Men kan zich afvragen of het geloofwaardig is als je op een verkiezingscongres zegt dat je 2 miljard euro onroerende voorheffing op de eerste woning zult afschaffen, waardoor je 20 percent van de inkomsten van de gemeenten wegneemt. Als dat de oplossing is voor de slechte gemeentefinanciën, dan gaan we echt serieuze problemen tegemoet. Mijnheer De Craemer, ik ben al 27 jaar verantwoordelijk voor de gemeentefinanciën, maar ik heb nog nooit grotere onzin horen vertellen. *(Opmerkingen de heer Gino De Craemer)*

Ik zeg hier nog altijd wat ik wil zeggen, ik moet niet aan u vragen wat ik hier moet zeggen.

Mijnheer de minister van Financiën, u bent verstandig genoeg. Mijn vraag is heel simpel. U hebt naar aanleiding van een vraag om uitleg van de heren Bourgeois, Van den Heuvel en Van Rompuy gisteren heel duidelijk een aantal antwoorden gegeven. Ik heb met veel plezier het verslag gelezen.

Ik ben echter geschrokken door de uitspraken van een zekere Karel De Gucht. Die schijnt vicepremier te zijn, die schijnt jaren in de federale regering mee geregeerd te hebben, en die wil nu laten uitschijnen dat alle problemen die we nu hebben, de schuld zijn van de gemeenten, de gewesten en de gemeenschappen. Je moet maar durven, als je er eerst gedurende jaren een puinhoop van hebt gemaakt – sorry dat ik het zeg, want het is een partijgenoot van u. Ik zeg dat niet, professor De Grauwe zei dat al in 2007 en er zijn heel wat professoren die dat zeggen. Maar nu zei de heer De Gucht gisteravond in TerZake: “De uitgaven zijn de laatste tien jaar twee keren sneller gestegen op het niveau van de gewesten en gemeenschappen, dus op regionaal niveau, dan op federaal niveau. Daar kunnen ze niet gestegen zijn om de doodeenvoudige reden dat daar geen geld meer is.”

Dan zijn de ambtenaren en de exponentiële uitgavenstijgingen van de gewesten en gemeenten de schuldigen. Ik vind dat een uiterst merkwaardige uitspraak. Mijnheer de minister, de N-VA heeft vorig jaar een brochure uitgegeven om aan te tonen dat de Bijzondere Financieringswet, die zagezegd de oorzaak was van het armlastig zijn van de federale overheid, dat niet is. De oorzaak ligt in een aantal maatregelen die zijn genomen door de toenmalige paarse regering, waarin niet alleen de liberalen zaten, maar ook de socialisten, die nu opvallend zwijgen.

Ik heb maar één vraag, en ik weet dat u daar altijd een heel goed antwoord op kunt geven: klopt de stelling van de federale vicepremier dat het huidige federale begrotingstekort te wijten is aan de exponentiële uitgavenstijging van onder meer Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mevrouw de voorzitter, deze actuele vraag bouwt voort op de discussie die we gisteren in de commissie hebben gevoerd. Eigenlijk is de grond van de zaak de verdeling van de lasten en lusten in dit koninkrijk.

We moeten steeds onder ogen zien dat het gisteren ter beschikking gesteld verslag van de Hoge Raad voor Financiën de evolutie van de globale entiteiten in kaart brengt. Het gaat, met andere woorden, over de evolutie van alle entiteiten in dit land. Die entiteiten zijn enerzijds de federale overheid en de sociale zekerheid, en anderzijds de regio's en de gemeenten.

De vraag is of Vlaanderen zijn huiswerk heeft gemaakt. Ik heb hier een tabel met de norminspanningen die

Vlaanderen in het kader van het Stabiliteitspact voor de periode 1999-2009 met de federale overheid heeft afgesproken. Deze tabel is tot en met vorig jaar bijgewerkt. De voorziene norminspanning bedroeg 3,756 miljard euro. We hebben 6,403 miljard euro gerealiseerd. Er is dus een overschot van 2,646 miljard euro. Vlaanderen heeft dus beter gedaan dan de federale regering als inspanning in het kader van het Stabiliteitspact had gevraagd.

Iedereen weet wat we met dat overschot hebben gedaan. We hebben dat geld aangewend om de Vlaamse schuld tot 0 euro te herleiden. Gisteren hebben we in de commissie nadrukkelijk gesteld dat dit in het licht van de financiële en economische crisis die op Vlaanderen afkomt eigenlijk het beste uitgangspunt vormt. De Vlaamse begroting is schuldenvrij. Ik maak hier even abstractie van het geld dat voor de KBC-operatie is opgehaald. Vlaanderen heeft 2,6 miljard euro meer gerealiseerd.

Ik pleit niet voor een emotioneel debat. Ik heb, meer dan wie dan ook, inzicht in de problemen van de federale overheid. De federale overheid heeft problemen met haar schuldpositie en met de groeiende uitgaven in de sociale zekerheid.

Ik heb in de rekeningen en de jaarverslagen van de Nationale Bank globale cijfers gezocht die ons een houvast zouden moeten bieden. In 1999 bedroegen de ontvangsten van de overheid 118,1 miljard euro. In 2008 bedroegen die ontvangsten 167,2 miljard euro. Het aandeel van de dotaties bedroeg in 1999 22,9 miljard euro en in 2008 29,6 miljard euro. Dit betekent dat de gemeenschappen en de gewesten proportioneel in 1999 19,39 percent en in 2008 17,73 percent van de totale ontvangsten hebben ontvangen. Dat is minder dan in 1999. In 2004 hebben we dit percentage bereikt. Het is in de loop der jaren lichtjes opgelopen, met name van 17,05 percent tot 17,26 percent, 17,18 percent, 17,39 percent en 17,73 percent. Het percentage van de totale ontvangsten dat we hier genereren, is sinds 2004 dan ook haast constant gebleven.

Dit staat trouwens ook op pagina 36 van het verslag van de Hoge Raad voor Financiën te lezen: “De effecten van de totale eigen ontvangsten van elke entiteit voor fiscale overdrachten moet worden geacht gestabiliseerd te zijn op de verwachte ratio ervan”. De Hoge Raad voor Financiën ziet hier, met andere woorden, ook een stabilisatie.

Er is een probleem. De vraag is of het hier enkel een probleem van de federale overheid betreft. Dit is het debat dat federaal minister De Gucht, die trouwens uitstekend kan tellen, wil voeren. In 1999 ging 51,6 miljard euro van de overheidsontvangsten naar de sociale uitkeringen. Dat is 43,75 percent. In 2008 ging het om

79,8 miljard euro, oftewel 47,75 percent van de overheidsontvangsten. Niet enkel het gewicht van de sociale uitkeringen ligt veel hoger dan de dotatie aan alle gewesten en gemeenschappen, de stijging is structureel ook een stuk sterker.

We zitten in dit land met een probleem, mocht iemand dit nog niet onderkennen. De schuld gaat de volgende maanden en jaren zeer zwaar wegen. Volgens het rapport is dat in 2008 3,7 percent van het bbp, in 2015 wordt dat 4,6 percent bij ongewijzigd beleid. In centen betekent dit dat er 2,7 miljard euro meer rente-uitgaven zullen moeten worden verricht, en dat met een vergrijzende bevolking.

Als je dit in kaart brengt, dan schommelt het tekort van de gemeenschappen en de gewesten rond 1 percent, met een knik in 2011 en 2012. Die correctie voert de raad door omwille van het feit dat gemeenten in verkiezingsperiodes meer schuld opnemen. De groene lijn is het tekort dat de federale overheid genereert in diezelfde periode. Ik laat u raden waar er werk aan de winkel is.

Als ik in dit rapport één paragraaf heb gelezen die vanaf nu voor eenieder de bijbel van de Hoge Raad zal zijn, dan is het wel dat we steeds meer tot de conclusie komen – dat is ook wat Karel De Gucht stelt – dat het zo niet verder kan met de staatshuishouduitgaven, om de heel eenvoudige reden dat, zonder een grondige en vooral een doordachte staatshervorming met absoluut noodzakelijke bijkomende financiële verantwoordelijkheden van en voor de regio's, het opstellen van een begroting en het opstellen van een stabiliteitspact volgens mij totaal onmogelijk wordt in dit land.

De Hoge Raad schrijft op pagina 11: “De omvang van de vereiste budgettaire sanering houdt onvermijdelijk een evenwichtige en samenhangende verdeling in, zowel bij de ontvangsten als bij de uitgaven, over het geheel van de overheidsniveaus.” Entiteit 1 en entiteit 2 dus. En dan zegt de Hoge Raad: “Dit houdt dus tevens de definitie en de uitwerking van institutionele en/of budgettaire akkoorden in die dit evenwicht en die samenhang duurzaam moeten kunnen verzekeren.”

De slotsom is: zonder een grondige staatshervorming, met een duidelijk nieuw financieringsmechanisme, is dit land volgens mij, op termijn onbestuurbaar.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord.

De Vlaamse Regering heeft zich inderdaad gehouden aan het Stabiliteitspact. Men heeft de schuld tot nul herleid. Men heeft een begrotingsevenwicht. Men heeft besparingen gedaan. Men heeft investeringen gedaan. Dat er nu nog bijkomende inspanningen worden gevraagd door het federale niveau, dat tot op dit moment

geen klap uitvoert, is onaanvaardbaar, onvoorstelbaar en is eigenlijk een crimineel feit.

Dat het federale België niet meer werkt, is een feit, maar Vlaanderen moet hiervoor niet opdraaien. Vlaanderen mag hiervoor niet het gelag betalen. Er moeten dringend structurele maatregelen worden genomen: een drastische staatshervorming, zoals u voorstelde. Een drastische staatshervorming, waarbij de federale overheid eindelijk stopt met taken uit te voeren op domeinen die van de gemeenschappen en de gewesten zijn. Een drastische staatshervorming, waarbij de Senaat en de provincies worden afgeschaft. Dat is ook al een serieuze besparing. Ik ga u nog een derde besparing geven waarbij het overheidsapparaat wordt afgeslankt. Dat zal u als Vld'er goed in de oren klinken. Minder ambtenaren dus, zeker op federaal niveau maar eventueel ook op Vlaams niveau. Wederom een besparing. De laatste en de grootste besparing is: een drastische staatshervorming waarbij de deelstaten zelfstandig worden en maximale bevoegdheden krijgen. Ze zullen verantwoordelijk zijn voor hun uitgaven, maar ook voor de financiering ervan. De deelstaten moeten dus autonoom worden en bevoegd zijn voor fiscaliteit, voor het arbeidsmarktbeleid en voor de volledige sociale zekerheid.

Mijnheer de minister-president, dat zijn structurele maatregelen en het is het enige antwoord dat de Vlaamse Regering kan geven op de vraag van minister Wathelet.

De heer Jan Peumans: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw overtuigend antwoord, dat toch een beetje een ander licht werpt op de discussie die gisteren is gevoerd in de commissie voor Financiën. Ik denk dat dit een duidelijke aanvulling is.

Als men dit criminele feiten gaat noemen, maar de gemeenten 2 miljard euro wil afpakken, kan men zich afvragen of dat ook geen crimineel feit is. Maar daar gaan we het hier verder niet over hebben.

Mijnheer de minister, ik ben wel een beetje verwonderd dat u zegt dat minister De Gucht goed kan tellen. De cijfers die u gegeven hebt voor de periode 1999-2008 waren wel indrukwekkend. Als u de inkomsten ziet die de Belgische staat gekregen heeft en datgene dat uiteindelijk naar gewesten en gemeenschappen is gegaan, nodig ik u uit om dat ook eens aan minister De Gucht duidelijk te maken. De mythe moet worden doorprikt dat de bijzondere wet en wat tot de bevoegdheden van de gewesten en gemeenschappen behoort, aanleiding heeft gegeven tot de situatie van de Belgische staat, die al lang failliet is, maar nu nog meer. Dat kunnen we dus niet ontkennen.

In een depressieve bui heeft minister De Gucht ook uitspraken gedaan over Lambermont. Hij zei, wat

eigenlijk een aanfluiting was van zijn toenmalige premier, dat het een stomiteit is geweest. Maar dat is een andere discussie.

Mijnheer de minister, ik hoop vooral dat u minister De Gucht er duidelijk op wijst dat hij zomaar op een gratuite wijze zaken vertelt aan de gemeenschap die in de verste verte niet kloppen met de realiteit.

Dit Vlaams Parlement keurt elk jaar een budget goed van 23 of 24 miljard euro. Het is goed dat deze materies al zo geregionaliseerd zijn, want anders zou het met de crisis in dit land nog veel erger gesteld zijn.

Mijnheer De Craemer, ik ben het volledig met u eens dat we niet ver genoeg kunnen gaan met de regionalisering van welke bevoegdheden dan ook.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer de minister, we zitten een beetje in een patsituatie. Minister De Gucht en staatssecretaris Wathélet vragen besparingen en inspanningen van de gemeenschappen en de gewesten. Wellicht zoals we de voorbije jaren de vraag kregen om een beetje van de begroting opzij te zetten en niet uit te geven, zodat het globale begrotingsplaatje klopt.

Mijnheer de minister-president, u en minister Van Mechelen hebben gezegd dat u de middelen wilt houden en meer bevoegdheden wilt, waar we ook geld in zullen moeten investeren. Dat is een beetje een patsituatie, want wie kan dat doen? Wie kan meer bevoegdheden op zich nemen, zonder dat er opnieuw middelen worden overgedragen? Wij kunnen dat misschien. Maar het Brusselse Gewest, bijvoorbeeld, kan dat niet. Ik vraag me af of het Waalse Gewest dat kan en nog meer of de Franse Gemeenschap dat kan.

We zitten dus in een patsituatie. U pleit voor een staats-hervorming, waarbij u zegt dat de Financieringswet ongewijzigd blijft, maar we meer bevoegdheden krijgen, zodat die middelen op federaal niveau niet meer uitgegeven moeten worden. De andere gemeenschappen en gewesten kunnen niet volgen. Die patstelling is er. Dat weet u, want u bent veel slimmer dan ik, maar daarop hebt u in feite geen antwoord gegeven. Op die patstelling zou ik graag een antwoord hebben.

De vraag van de federale regering is om een financiële inspanning te doen. Het antwoord daarop is, op korte termijn, nog altijd niet duidelijk. Zeker niet wat de andere gewesten en gemeenschappen betreft.

De voorzitter: De heer Bourgeois heeft het woord.

De heer Geert Bourgeois: Mijnheer de minister, u hebt eigenlijk op een andere manier aangetoond wat de

N-VA al heeft gezegd. Het federale deuntje dat de hele schuldproblematiek en de federale moeilijkheden te wijten zouden zijn aan het feit dat gemeenschappen en gewesten te veel geld hebben, klopt niet.

U hebt dat aangetoond door te bewijzen dat in de periode die u hebt vermeld, het relatieve aandeel van de dotaties zelfs gedaald is: van 19,39 percent naar 17,5 percent.

Wij hebben aangetoond dat van de hele budgettaire ruimte die paars-groen had en van de meeruitgaven die paars-groen heeft gedaan, maar 14,5 percent in Lambermont is gegaan. Al de rest is door paars-groen uitgegeven, met rampzalige gevolgen.

Het primaire saldo is in die acht jaar Verhofstadt-Vande Lanotte gedaald. België is daarmee ongeveer het enige land in Europa dat die prestatie heeft neergezet, waar we nu de prijs voor betalen. De Hoge Raad van Financiën is duidelijk: wij gaan opnieuw, net als onder Dehaene, zware, zware besparingen tegemoet. Dat zal gebeuren na de verkiezingen van juni natuurlijk, met een scenario van minimum 4 jaar lang zware inleveringen, anticrisismaatregelen en noem maar op. Dat is een drama voor Vlaanderen. Was Vlaanderen autonoom geweest en hadden we voortgedaan met de maatregelen-Dehaene, niks meer en niks minder, de broeksriem niet meer aangehaald dan toen, met de maatregelen uit de jaren negentig tot nu, was Vlaanderen onder het Europees gemiddelde inzake staats-schuld, maar helaas het is niet zo.

Hoe geraken we daaruit? Ik heb het al gezegd: plan B van de minister-president lukt niet. Het was ook het scenario-Caluwé op de studiedag vorige week. Het kan niet dat Vlaanderen zonder overdracht van middelen nieuwe bevoegdheden op zich zou nemen. Lambermont heeft onze inkomsten gekoppeld aan de evolutie van het bnp. Maar dat werkt ook negatief: uw meerjarenbegroting klopt dus niet meer, gelet op de krimp van de economie. We hebben dat gisteren aangetoond. We hebben 1 miljard minder ontvangsten omdat we ook negatief mee evolueren met het bnp.

Welke bevoegdheden kunnen we overnemen zonder bijkomende middelen? Een paar marginale bevoegdheden, misschien het grootstedenbeleid, en dat is het. Dat de bulk van bevoegdheden op het federale niveau naar Vlaanderen kan komen zonder middelen, klopt niet. Bovendien, als er middelen zijn in Vlaanderen, is dat de verdienste van alle opeenvolgende Vlaamse regeringen en niet van de federale. De Franse Gemeenschap heeft die niet. Het Waalse Gewest heeft die niet. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft die niet. Als er overschotten zijn geboekt, is dat aan ons te danken. De enige oplossing is volledige fiscale autonomie met responsabilisering. Het consumptiefederalisme

werkt niet. Minister De Gucht zegt zelf: België is onbestuurbaar. Als hij een conclusie wil trekken, is dat niet dat het de schuld is van de gewesten en gemeenschappen. De juiste conclusie is: volledige autonomie.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Mevrouw de voorzitter, we hebben daar gisteren al uitvoerig in de commissie over kunnen debatteren. Ik betreur dat we dat nu op een paar minuten moeten bespreken, terwijl we daar gisteren meer dan een uur de tijd voor hebben gehad.

De analyse die men maakt, is heel technisch. Ik wil enkele beschouwingen geven. De federale overheid heeft structurele tekorten. Men kan discussiëren over wat daar de oorzaken van zijn. Een zaak is voor onze begroting van belang, namelijk dat 80 percent van de middelen nog komen van de federale staat. Als alle entiteiten samen 4 tot 5 percent van het bnp moeten besparen in de volgende jaren, dan heeft dat natuurlijk gevolgen voor ons, dat is onvermijdelijk.

Dan zijn er twee mogelijkheden. Ofwel geef je die entiteiten meer fiscale autonomie, ofwel verminder je de dotaties. De optie die door onze fractieleider is verdedigd, is dat de fiscale autonomie moet worden gegarandeerd. We weten ook – dat is een belangrijk moment voor het Vlaams Parlement – dat in de volgende jaren, zelfs bij fiscale autonomie, wij niet moeten denken dat wij daardoor meer middelen zullen hebben. Wat ook het resultaat is van de herziening van de Financieringswet, wij zullen de tering naar de nering moeten zetten. De waarheid is immers dat de middelen die Vlaanderen heeft gekregen de jongste jaren sneller zijn gegroeid dan het bnp. De reële stijging was de laatste vijf tot zes jaar 1,5 tot 2 percent. Dat zullen we onmogelijk de volgende jaren kunnen realiseren.

Voor de Vlaamse Gemeenschap is het een keerpunt. Essentieel is dat we niet kunnen leven met een scenario waar we in een federaal systeem blijven zitten en waar de dotaties worden aangepast om het structurele deficit te verminderen, waarbij men zegt dat wij minder middelen krijgen en men dat zal doen 'ne varietur', zonder de wijziging van de Financieringswet. Dat is voor ons niet bespreekbaar. We moeten naar een systeem gaan waar we meer fiscale autonomie moeten krijgen, maar dat betekent niet noodzakelijk dat wij daardoor meer middelen zullen hebben.

Ik zit nu al meer dan 25 jaar in het Vlaams Parlement, en ook in de commissie voor Financiën en Begroting. De komende jaren zullen er minder middelen zijn en zullen we meer prioriteiten moeten stellen wat onze uitgaven betreft. We kunnen niet meer die cijfers qua reële groei handhaven die we in het verleden hebben gehad.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de minister, in eerste instantie wil ik u danken voor uw duidelijk antwoord. U hebt ook duidelijke cijfers gegeven, en bepaalde evoluties.

Dat zorgt echter ook voor meer zorgen. Er is niet alleen het striemende rapport van de Hoge Raad van Financiën. Lees ik de krantenkoppen van vandaag in De Tijd over de federale schuldopbouw, dan maak ik me zorgen. Er kan ook niet worden ontkend dat de federale regering momenteel niet overgaat tot een begrotingscontrole. We hebben nog nooit zo'n gemakkelijke begrotingscontrole gehad, stelde deze regering in februari. De federale regering verklaart in de herfst wel eens te zullen bekijken wat ze kan doen. Als het over de fiscale fraude gaat, dan moet ze er ook nog eens even over nadenken hoe ze dat zou kunnen aanpakken. Daar gebeurt momenteel dus niets, maar tegelijk stelt minister De Gucht wel dat, als we de problemen willen oplossen, Vlaanderen een bijdrage zal moeten leveren en een rol moeten spelen. Ik vind dat een vrij perfide houding en een vrij perfide redenering. De federale regering neemt immers haar verantwoordelijkheid niet. Nochtans moet men steeds de tering naar de nering zetten.

Ik sluit me ook bij de heer Van Rompuy aan wat dat betreft: ook in Vlaanderen zullen we de tering naar de nering moeten zetten. Vlaanderen heeft met de middelen die het de voorbije jaren had, ook meer beleidsruimte ingevuld. Dat was terecht, maar we hebben er wel voor gezorgd dat we tegelijk onze schuld afbouwden en dat we onze verplichtingen inzake het Stabiliteitspact naleefden. We hebben echter ook meer beleidsruimte gecreëerd.

Als het economisch zo blijft gaan, zullen we in de toekomst waarschijnlijk ook meer en duidelijkere keuzes moeten maken. Dat lijkt me de logica zelf. Dat is de tering naar de nering zetten. Ik verwacht dan ook dat een federale regering dat op dit ogenblik doet. Ze wil dat niet doen. Mijnheer de minister, u stelt dat, als Vlaanderen al een rol kan spelen en de federale last enigszins kan verlichten, dat via een duidelijke en grondige staatshervorming zal moeten gebeuren. Ik steun u daarin.

Vier elementen zijn belangrijk bij die federale afspraken. De usurperende bevoegdheden, waarover de minister-president het altijd heeft, moeten integraal naar Vlaanderen komen. Dat kan op heel korte termijn. Nieuwe bevoegdheden en opdrachten moeten gekoppeld zijn aan bijkomende fiscale verantwoordelijkheden, ook voor de regio's. Wat dat betreft, sluit ik me aan bij de heer Van Rompuy. Dat lijkt me de meeste gezonde benadering. Zo blijven we niet louter afhankelijk van dotaties.

We zullen ook nieuwe afspraken moeten maken over een nieuw Stabiliteitspact. Mijnheer de minister,

mijnheer de minister-president, dit signaal moet nu al naar de federale regering worden gestuurd. We kunnen niet wachten op de federale regering, die blijkbaar bezig is België in het moeras te laten wegzinken tot in de herfst, om dan maar te hopen dat Vlaanderen niet anders kan, omdat we anders allemaal zouden verdrinken, dan de federale regering bij te springen. Op dit moment, nog voor de verkiezingen, moet de Vlaamse Regering een duidelijk en sterk signaal geven aan de federale regering.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, ik sluit me volledig aan bij wat minister Van Mechelen heeft gezegd. Mijnheer Sannen, u hebt gelijk: we zullen allemaal de tering naar de nering moeten zetten. Ook in Vlaanderen zullen de periodes waarin we beschikten over een bijkomende beleidsruimte van 1,5 à 1,7 miljard euro, jammer genoeg achter ons liggen en de volgende jaren niet meteen terugkeren. De federale regering moet natuurlijk doen wat ze moet doen, net als wij. Het is dus heel belangrijk dat iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt.

We hebben hier in het verleden discussies gehad toen de vorige premier vroeg dat Vlaanderen een extra inspanning zou doen om het algemene structurele tekort op te lossen. Toen hebben we daar heel duidelijk negatief op geantwoord. We zouden dat niet doen zonder dat we bijkomende elementen en bevoegdheden zouden krijgen. We staan hier nu voor een heel belangrijke uitdaging. Voor de eerste maal is het heel duidelijk dat een budgettaire staatshervorming essentieel is om federaal en ook in de andere deelstaten tot oplossingen te komen. Vlaanderen stelt heel duidelijk dat het gesprek moet worden aangegaan over een dergelijke staatshervorming, met alle elementen die aan bod zijn gekomen, dus niet alleen de usurperende bevoegdheden, maar ook fiscale autonomie en dergelijke meer.

Zolang dat niet duidelijk is, is de budgettaire staatshervorming natuurlijk heel moeilijk, laat staan dat bijkomende verminderingen van onze uitgaven, waar sommigen aan denken, aan de orde zijn.

Mijnheer Van Hauthem, entiteit 2 betreft zowel het lokale als het Vlaamse niveau, maar ook de Franstaligen en het Waalse Gewest. Als wij een bijdrage zouden leveren aan dat globaal structureel tekort, moeten zij natuurlijk ook een bijdrage leveren.

U hebt gelijk. In het rapport van de Hoge Raad voor Financiën is sprake van 2013-2019. Wij hebben liever dat het in 2013 is dat het structureel tekort wordt opgelost, maar de vraag is natuurlijk in welke mate het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap dat kunnen. Ook daarover zal het debat gaan. Het is natuurlijk zo dat men niet

alleen naar Vlaanderen kan kijken in het geheel dat men zal moeten bespreken. Het biedt ons de mogelijkheid om op tafel te leggen wat we hier in het parlement al een aantal maanden geleden hebben onderstreept: als men extra inspanningen vraagt aan Vlaanderen, kan dat niet zonder daar, zoals minister Van Mechelen opmerkte, de problematiek van de staatshervorming bij te betrekken.

Minister Dirk Van Mechelen: Ik wil nog een paar kleine elementen aan het debat toevoegen. Laten we duidelijk zijn: een groot deel van de extra beleidsruimte die we de voorbije twee jaar hebben opgebouwd, hebben we zelf verdiend. We hebben de voorbije tien jaar 6,6 miljard euro schuld afbetaald waardoor we 400 miljoen euro minder rentelasten hebben die structureel uitgegeven kunnen worden.

We hadden een begroting met substantiële overschotten: 600 miljoen euro en 450 miljoen euro. We zijn geëvolueerd naar een begroting zonder overschot, een begroting in evenwicht, maar zonder schuld, waardoor we de facto bijna 1 miljard euro aan beleidsruimte hebben gecreëerd.

De schuld is een Belgische schuld, maar jammer genoeg, mijnheer De Craemer, kunnen we niet doen alsof we daar niets mee te maken hebben, want de Belgische schuld wordt door nogal wat Vlamingen gedragen.

Als we het over een staatshervorming hebben, vraag ook ik meer fiscale autonomie. U zegt dat de federale overheid moet doen wat ze moet doen. Dat klopt, de federale overheid moet geen grootstedenbeleid voeren, maar de regio's zullen niet ontsnappen aan het debat om een stuk verantwoordelijkheid op zich te nemen voor bijvoorbeeld de pensioenlasten van hun extra ambtenaren. Ook dat debat zal op tafel terechtkomen.

Tot slot wil ik nog stellen dat Vlaanderen de volgende jaren ervoor moet zorgen dat we ten eerste ons engagement om een begroting in evenwicht te realiseren, waarmaken. Ten tweede, zoals gisteren werd besproken, mijnheer Van Rompuy, moeten we in het kader van de intertemporele neutraliteit overschotten boeken, dat geld sparen en dat geld dan gebruiken voor de verdere opbouw van zowel ons Zorgfonds als van ons Toekomstfonds.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de minister-president, mijnheer de minister, bedankt voor het antwoord.

Mijnheer de minister, u hebt gelijk, de Belgische staatschuld blijft inderdaad en Vlaanderen zal moeten bijdragen aan het wegwerken ervan. Ik ben het eens met de minister-president die stelt dat we ook op Vlaams niveau de tering naar de nering moeten zetten. We moeten inderdaad keuzes maken, en daarom bepleit LLD onder

andere de afschaffing van de onroerende voorheffing. *(Opmerkingen van de heer Jan Verfaillie)*

Mijnheer de minister-president, ik herhaal mijn vraag om niet in te gaan op de federale vraag die er komt. Er zijn structurele tekorten op Belgisch niveau. Wel, er moet een structureel antwoord gegeven worden en er moeten structurele maatregelen worden genomen en dat kan met een staatshervorming. *(Opmerkingen van de heer Jan Verfaillie)*

Ik probeer af te ronden, mevrouw de voorzitter, als ik daartoe de kans krijg, want hier is een gebrek aan respect voor iemand die op de tribune staat. *(Rumoer. Opmerkingen van de heer Jan Verfaillie)*

We moeten praten over een structurele maatregel, en dat is een staatshervorming. Daar is op federaal vlak moed voor nodig, mijnheer de minister en mijnheer de minister-president, en in alle regio's, met de nadruk op 'alle', is daar verantwoordelijkheidsgevoel voor nodig.

Als er niet kan worden gepraat over een staatshervorming, die nochtans het Belgische begrotingsdebacle zou kunnen oplossen, dan is het voor LDD heel simpel: dan moeten we enkel nog praten over een boedelscheiding.

De heer Jan Peumans: Collega's, ik stel voor dat er volgende week een vraag om uitleg wordt ingediend over de onroerende voorheffing in relatie tot de gemeentebesturen, dan kunt u allemaal aan bod komen.

Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik vond het boeiend dat twee ex-ministers, een fractieleider én de minister-president zich bij dit debat hebben aangesloten. Ik heb uit dit debat geleerd, mijnheer de minister, dat het feit dat de federale overheid in financiële moeilijkheden zit, niet het gevolg is van deze weliswaar moeilijke bijzondere Financieringswet, maar wel van het slechte begrotingsbeleid van de laatste acht à negen jaar. Daarom vond ik uw tussenkomst ook zeer merkwaardig, mijnheer Sannen. Het feit dat we nu in zo'n moeilijke positie zitten, is het gevolg van een paars beleid waarbij men nooit heeft gespaard en altijd heeft uitgegeven. *(Opmerkingen van de heer Ludo Sannen)*

Mijnheer Sannen, u bent zelf begonnen over de federale overheid. U hoeft zich daar niet zo kwaad over te maken. Uw partij heeft jaren in de meerderheid gezeten. Ze heeft het tekort niet afgebouwd. U moet maar eens lezen wat een aantal u goed gezinde professoren zeggen over het paarse begrotingsbeleid.

Dáár ligt de oorzaak, niet bij het feit dat de gewesten meer bevoegdheden en meer geld hebben gekregen. *(Opmerkingen van de heer Ludo Sannen. Applaus)*

De heer Eric Van Rompuy: Het blijft de schuld van paars? Van paars-groen! *(Rumoer)*

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van de heer Jef Tavernier tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over topbonussen in de financiële sector en ondernemingen met overheidssteun

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, er is momenteel nogal wat te doen – vooral in het buitenland: Nederland, de Verenigde Staten, Frankrijk, Duitsland – rond bonussen van topkaders van bedrijven, en dan vooral van financiële ondernemingen. Het gaat meer specifiek over bonussen voor de topkaders van die ondernemingen die de laatste maanden konden genieten van overheidssteun, hetzij in de vorm van kapitaalinjecties, hetzij in de vorm van kredietwaarborgen door de overheid.

Op het ogenblik dat de overheid met belastingsgeld voor de redding van ondernemingen zorgt, is het maar normaal dat er van iedereen een inspanning wordt gevraagd. Dat geldt zeker voor de topkaderleden, die zeer grote vergoedingen opstrijken, niet alleen als vaste vergoeding, maar ook onder de vorm van bonussen.

In ons omringende landen probeert men daar een vrij duidelijk beleid rond te voeren, mijnheer de minister. Welke afspraken heeft men hier gemaakt met die financiële ondernemingen waaraan de Vlaamse overheid bepaalde waarborgen heeft verleend, in verband met die variabele beloning en die bonussen? Hoe zit het met de voorwaarden voor ondernemingen waar we in de toekomst eventueel in zouden participeren? Wat is het beleid van de Vlaamse Regering? Wat stelt men in het vooruitzicht om als voorwaarde rond die bonussen mee te geven, vooraleer uw regering zou overgaan tot kapitaalinjectie en waarborgverlening?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mevrouw de voorzitter, collega's, het gaat over drie verschillende zaken. De Vlaamse Regering heeft haar verantwoordelijkheid genomen in de Dexia-, de Ethias- en de KBC-operatie. Het zijn drie reddingsoperaties die, wat mij betreft, levensnoodzakelijk waren voor ons financieel systeem.

Algemeen ethisch groeit wereldwijd het begrip dat het systeem van de bonussen zoals die in het verleden werden gehanteerd, niet houdbaar is. Iedereen zal

vrijwillig of verplicht tot bescheidenheid moeten worden aangemoedigd met betrekking tot loon en het opeisen van bonussen.

Ik ga in op de drie cases waar wij verantwoordelijkheid dragen. In de Dexia-operatie hebben we 500 miljoen euro op tafel gelegd. Dat betekent dat Vlaanderen 2,85 percent van de aandelen in handen heeft. We hebben geen bestuurder in de raad van bestuur, dus daar kunnen wij niet rechtsreeks invloed uitoefenen, tenzij via de federale overheid. Maar als niet-onbelangrijke aandeelhouder zijn wij vertegenwoordigd op de algemene vergadering van Dexia en zullen daar vanzelfsprekend onze verantwoordelijkheid opnemen vooraleer kwijting te geven aan de raad van bestuur en het directiecomité.

Ik heb de termsheet van de Ethias-operatie nog eens meegebracht. Wij hebben 25 percent plus één aandeel opgenomen voor een bedrag van 500 miljoen euro. Samen met de federale overheid en het Waalse Gewest hebben wij 75 percent plus drie aandelen. Wij maken daar zelf de dienst uit. Onze vertegenwoordigers binnen deze raad van bestuur zullen worden opgedragen om daarop toe te kijken. Dat staat mee opgenomen in de principes van governance, zoals voorzien in de termsheet van Ethias.

De derde operatie is die van 2 miljard euro aan KBC. Wij nemen geen kapitaalsparticipatie, maar hebben een perpetual loan, een eeuwigdurende lening, onderschreven voor 2 miljard euro, te verhogen met maximum 1,5 miljard euro. Daarvoor hebben wij ook een termsheet opgesteld met KBC. We hebben heel veel belang gehecht aan wat u zegt. In die termsheet staat en ik citeer letterlijk: “Voor 2008 schrappen het uitvoerend comité van de uitgever,” – dat is de instelling zelf – “de uitvoerende comités van KBC Bank nv en KBC Verzekeringen nv alle bonussen in de vorm van contant geld, opties en aandelen.”

Ten tweede is opgenomen dat het uitvoerend comité de uitstapvergoeding of verplichte ontslagvergoeding beperkt tot twaalf maanden vast loon.

Ten slotte staat in die termsheet in bijlage één dat als er een beslissing moet worden genomen in de raad van bestuur die een wijziging in het bezoldigingsbeleid van de uitgever inhoudt met betrekking tot de raad van bestuur, het uitvoerend comité of het hoger kader, dit moet worden voorgelegd aan een van de voorgedragen kandidaten van de effectenhouder. Ook daar zal Vlaanderen met andere woorden rechtstreeks toezicht houden en zullen wij onze verantwoordelijkheid nemen.

De heer Jef Tavernier: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Maar sta me toe te zeggen dat het behoorlijk vaag is. Voor wat betreft KBC, zijn er bepaalde afspraken gemaakt, zeker voor 2008. “En voor de

rest nemen wij daar natuurlijk onze verantwoordelijkheid.” Maar als u het hebt over Dexia – “Bij kwijting zullen we de zaak toch wel even bekijken.” –, wat zal dit concreet inhouden? Wat u vooraf als gedragslijn meegeeft, zijn enkel een aantal algemene principes van bescheidenheid, zoals u die in het begin hebt gesteld. Ik heb de indruk dat daar niks hard is.

Voor wat betreft Ethias: “Ook daar gaan we onze verantwoordelijkheid opnemen, ook binnen het kader van de raad van bestuur.” Maar behalve het algemene principe lijkt me dat behoorlijk vaag. Uw antwoord is dus wat concreter over KBC, zeer vaag over Dexia en een beetje minder vaag over Ethias.

Mijnheer de minister, met zo’n antwoord zult u niet wegkomen. U moet iets duidelijker zijn. De regering moet naar andere participaties en waarborgleningen, naar andere ondernemingen zoeken, en niet noodzakelijk in de financiële sector. Het is dringend nodig dat de regering een duidelijker gedragslijn afsprekt en aan ondernemingen zegt aan welke voorwaarden en criteria bonussen en uitredingsvergoedingen moeten beantwoorden.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Ik wil me aansluiten bij de vragen, maar wil de kwestie ook wat verbreden naar de invloed die de overheid krijgt in de bancaire sector als gevolg van de genomen maatregelen. Mijnheer de minister, u hebt de drie scenario’s geschetst. We traden in KBC in met de garantie dat ze kredieten zou blijven verschaffen aan de Vlaamse kmo’s. Die voorwaarde zou worden afgedwongen via vertegenwoordiging in de raad van bestuur. Ik heb die vraag al een paar keer aan minister Ceysens gesteld. Hoe zit het nu met die vertegenwoordiging? Kunnen we de toen gemaakte afspraken op het terrein echt hardmaken? Het antwoord dat ik kreeg, was dat die procedure lopende is. U verwijst nu naar een term sheet dat met de KBC is doorgeproken. Is daar een akkoord over? Kan dat geïmplementeerd worden? Zijn er mensen aangesteld in de raad van bestuur?

Mijnheer de minister, u zegt dat we dat bij Ethias via onze mensen in de raad van bestuur aankaarten. Is dat operationeel? Ons aandeel in Dexia is veel minder significant, en daar maak ik me weinig illusies over de slagkracht. Hoe is de stand van zaken in die procedure?

De voorzitter: De heer Bourgeois heeft het woord.

De heer Geert Bourgeois: Mijnheer de minister, uw antwoord ligt in de lijn van de verwachtingen. Ik wil dit probleem ook opentrekken. In onze eerste discussie over KBC hebt u gezegd dat de zaak eind maart wordt afgerond. Ik neem aan dat we mededeling zullen krijgen van de correcte afspraken.

Volgens mijn informatie zijn er in 2008 geen bonussen voor KBC, Fortis en Dexia, maar dat is eenmalig. Ik ben vragende partij voor een structureel beleid van de Vlaamse Regering en een mededeling daarover en misschien een debat. Tijdens het eerste debat daarover heb ik gezegd dat het nu het moment is om de corporate principes toe te passen als de overheid zelf aandeelhouder is.

Ik wil ook uw aandacht vragen voor andere participaties. Ik heb onlangs een schriftelijke vraag gesteld over de participatie die bijvoorbeeld het Zorgfonds heeft. Dat is ook indrukwekkend. Bij ING heeft het voor meer dan 800.000 euro aandelen. Ook de portefeuille bij andere banken zoals Banco Santander, Banco Bilbao, enzovoort is indrukwekkend. Is er ook een beleid van participatie op die algemene vergaderingen, van het formuleren van corporate voorwaarden, van het steunen van een ethisch duurzaam beleid? Als overheid mogen we daar vragen bij hebben en moeten we een beleid ontwikkelen. Mijnheer de minister, misschien kunt u op die laatste vraag niet antwoorden. Ik ben vragende partij voor een mededeling naar aanleiding van de mededeling over de term sheet met KBC. Dan kunnen we het debat opentrekken naar alle participaties die de overheid heeft, omdat we daarin een ethische verantwoordelijkheid en een voorbeeldrol hebben.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer Tavernier, de heren Van Malderen en Bourgeois hebben het antwoord gegeven. Met 2,85 percent van de aandelen gaan we niet wegen in een raad van bestuur op het beleid van die bank. Het enige wat we kunnen doen, is onze verantwoordelijkheid opnemen in de algemene vergadering, zo bepaalt de wet het.

In Ethias is het vanzelfsprekend. Daar heeft de overheid 75 percent plus drie aandelen. Ik neem aan dat onze vertegenwoordigers namens de overheid, desgevallend in ruggespraak, hun verantwoordelijkheid zullen nemen. Met KBC zijn er waterdichte afspraken over gemaakt.

Mijnheer Van Malderen, de term sheet zegt dat de bank garandeert dat ze hypotheekleningen aan particulieren en handelskredieten aan bedrijven in het Vlaamse Gewest zal blijven verstrekken, conform de historische krediet-noteringscriteria en op een redelijke basis. Dat betekent dat de inspanningen minstens constant blijven. Daartoe zal een opvolgingscomité in het leven worden geroepen, waar wij vanzelfsprekend zitting in zullen hebben.

Wij hebben – zoals gisteren in de commissie voor Financiën en Begroting werd gezegd – de geldophaling eergisteren afgerond. We hebben ons daarvoor begeven op de financiële markten. Het geld is opgehaald. In de komende veertien dagen wordt deze operatie afgesloten. Ook de verbintenissen worden ondertekend. De uiteindelijke documentatie zal daar worden bijgevoegd, op basis daarvan kan deze operatie worden afgesloten. U

weet dat op dit ogenblik nog besprekingen lopen met de Europese Commissie die hierop toezicht houdt.

Wat het Zorgfonds betreft, mijnheer Bourgeois, moet ik melden dat de beleggingsstrategie niet door mij wordt aangestuurd. Dat is dus een bevoegdheidsprobleem. Natuurlijk moet daar zorg aan worden besteed. Ik zal die boodschap aan de bevoegde collega doorgeven.

De heer Jef Tavernier: Mijnheer de minister, wij blijven vragende partij voor de term sheet. Wij zouden graag weten wat daarin staat.

Daarnaast vind ik dat u er zich zeer gemakkelijk vanaf maakt wat Dexia betreft. Meer dan 2 percent aandelen in een financiële instelling is niet min. We hebben dat rechtstreeks als Vlaamse overheid, maar onrechtstreeks via de gemeentelijke holding. Bij de gemeenten zou er enige samenspraak kunnen zijn om tot veel betere en duidelijkere voorwaarden te komen.

Bij Ethias hebben we wel iemand in de raad van bestuur, maar voor mij blijft het nog altijd wat onduidelijk wat het betekent: “die zal zijn verantwoordelijkheid opnemen”. U zou daar toch eens stilaan duidelijkheid in moeten scheppen. Nu is het te vaag.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Joris Vandenbroucke en Johan Sauwens en mevrouw Fientje Moerman betreffende een herfinancieringsgarantie in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn
– 2090 (2008-2009) – Nrs. 1 tot 4

Voorstel tot verwijzing naar de commissie

De voorzitter: Dames en heren, vanmorgen heeft de heer Tavernier bij motie van orde een voorstel gedaan tot verwijzing naar de commissie van het voorstel van decreet van de heren Vandenbroucke en Sauwens en van mevrouw Moerman houdende een herfinancieringsgarantie in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten van de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn.

De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Voor de leden die deze morgen niet aanwezig waren, wil ik er even op wijzen dat het oorspronkelijke voorstel van decreet, dat afgeleid was van een of ander ontwerp, bestond uit twee artikelen. Het eerste artikel betreft een gewestaangelegenheid. Het tweede was een inhoudelijk artikel.

We werden hier vanmorgen geconfronteerd met amendementen van de indieners van het voorstel van decreet op dat ene inhoudelijke artikel. Ze zijn erin geslaagd om twaalf amendementen in te dienen. Het voorstel zou nu uit elf artikelen bestaan in plaats van twee. Het gaat uiteraard om zeer belangrijke zaken. Bovendien wordt in een bijkomend waarborg- of betalingsmechanisme voorzien.

De techniciteit van de zaak en de manier van bespreking nopen ons ertoe te vragen om dit in de commissie ten gronde te bespreken. Ik wil er u trouwens op wijzen dat bij de oorspronkelijke bespreking de bevoegde minister, bijgestaan door de drie indieners van het voorstel van decreet, nood had aan twee experts, een juridische en een financiële, om het uit te leggen. De bespreking van een dergelijke wijziging vergt volgens mij een degelijke commissievergadering, als we tenminste het parlement, u allen dus, au sérieux nemen.

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Mevrouw de voorzitter, collega's, samen met de andere indieners wil ik er toch voor pleiten het voorstel wel te behandelen. U weet dat het eerst de bedoeling was dat de regering een amendement zou indienen op het ontwerp van mobiliteitsdecreet. Het leek ons beter dit apart te behandelen.

Waarover gaat het? In het kader van de Brabo I-procedure organiseert men een nieuwe 'best and final offer' voor de realisatie van de tramverbindingen Deurne-Wijnegem, Mortsel- Boechout, en de tramstelplaats in Deurne. De Vlaamse Regering heeft moeten vaststellen dat door de financiële crisis de uitvoering van diverse DBFM-projecten van De Lijn gehinderd worden omdat geen van de betrokken kandidaten erin slaagt om de nodige externe financiering aan te trekken ter ondersteuning van het project. Een van de voornaamste problemen betreft juist de looptijd van de vreemdvermogensfinanciering. Geen financiële instelling wil vandaag dergelijke langetermijnprojecten financieren zonder waarborg van herfinanciering door de overheid. Dat is de reden waarom we dit voorstel van decreet hebben ingediend.

Er is een probleem van hoogdringendheid. Anders zouden we geen probleem hebben om de zaak wat diepgaander te bespreken in de commissie. De nieuwe offertes moeten zijn ingediend voor 3 april als we deze belangrijke projecten voor het openbaar vervoer in de Antwerpse regio ten bedrage van 125 à 150 miljoen euro willen realiseren. Als dat niet gebeurt, dreigen er enorme vertragingen op te treden. Ik dring er dan ook op aan het voorstel te behandelen en er daarna over te stemmen.

In de amendementen staan een aantal technische verbeteringen. Voornamelijk gaat het over de doorbetalingsverbintenis, die contractueel was opgenomen, en nu decretaal wordt omschreven. De techniek van de

doorbetalingsverbintenis is inderdaad financieel-technisch van aard. Er is ondertussen een gunstig advies van het Instituut van de Nationale Rekeningen. We kunnen dit dossier dus in goed vertrouwen behandelen.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mevrouw de voorzitter, ik wil me aansluiten bij de opmerkingen van de heer Tavernier. Deze morgen, toen er hier vrij weinig aanwezigen waren, hebben we de zaak toegelicht.

Er is nog een ander argument. De heer Van Rompuy heeft bij de bespreking gezegd dat het systeem alsmaar ingewikkelder wordt. Hij heeft een aantal citaten uit het oorspronkelijke voorstel van decreet voorgelezen. Nu krijgen we zomaar even twaalf bladzijden amendementen op ons bureau. We hebben helemaal niet de tijd gehad om ze te lezen en om te weten wat de juiste toedracht en inhoud ervan is. Het is perfect mogelijk om ze volgende week in de commissie voor Openbare Werken te bespreken, een toelichting te krijgen en vervolgens het voorstel tijdens de plenaire zitting van volgende week woensdag te behandelen. Dan weten we ten minste wat de inhoud, de toedracht en omvang van de amendementen zijn.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mevrouw de voorzitter, we sluiten ons natuurlijk aan bij wat de vorige spreker heeft gezegd. Men had het huiswerk maar onmiddellijk goed moeten maken, zodat men achteraf geen wijzigingen meer moest aanbrengen aan de artikelen. We vinden ook dat het voorstel moet worden doorverwezen naar de commissie, zodat het daar degelijk kan worden behandeld en daarna eventueel opnieuw voorgelegd aan de plenaire vergadering.

De voorzitter: De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Mevrouw de voorzitter, dit is een erg verstrekkend amendement. Ik zou zelfs zeggen dat hier een heel nieuw voorstel van decreet voorligt. We wensen daar de juridische en financiële consequenties van te kennen voor we kunnen overgaan tot de bespreking.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik zou me willen aansluiten bij het pleidooi van de heer Sauwens. Hij heeft het belang en het hoogdringend karakter van het voorstel geschetst. Het gaat toch om heel belangrijke projecten. Ook fracties uit de oppositie staan er toch achter dat ze worden uitgevoerd. Als we de deadline niet respecteren, kunnen we niet

van start gaan binnen de vooropgestelde timing en binnen de vooropgestelde budgetten.

U ziet hier geen financiële experts. Als indieners van het voorstel en van de amendementen zijn we wel best in staat om duidelijk en in mensentaal uit te leggen waarover het gaat. Ik hoop dat de collega's ons de kans geven om dat te doen. Dan kunnen we daarover in alle rust debatteren.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Wij spraken deze voormiddag nog in de commissie voor Economie over het Innovatiedecreet. Daardoor kon ik hier niet als verslaggever aanwezig zijn.

De heer Peumans zegt terecht dat verschillende collega's erop hebben gewezen dat dit een bijzonder technische aangelegenheid is. Het gaat om een pps-project van De Lijn met een heel ingewikkelde herfinancieringsgarantie. Spreken over pps is sui generis enorm technisch. Dat is nu eenmaal eigen aan pps. Volgens mij is het Vlaams Parlement enige tijd geleden akkoord gegaan om voor de Vlaamse Vervoermaatschappij een beroep te doen op die pps-projecten. Dat werd hier beslist. Mijnheer Peumans, u was het er indertijd toch ook, namens de N-VA, mee eens om die weg voor De Lijn te openen?

In de bespreking in de commissie waren er heel wat vragen. Er waren ook experts aanwezig. Wij hebben toegegeven dat de technische aspecten soms ons petje te boven gaan. Het gaat nu over DBFM. Dit is een bijzonder ingewikkelde manier van financieren.

Het amendement dat hier werd ingediend, is, als ik het goed begrijp, ten dele het gevolg van de financiële crisis. Om een garantie te geven, creëert men een soort van doorbetalingsverbintenis. Het Vlaamse Gewest stelt zich garant in een aantal hypothetische gevallen: een faillissement of een ontbinding van de DBFM-vennootschap, een gerechtelijk akkoord, een verandering van het publieke karakter van De Lijn. Het gaat hier om een doorbetalingsverbintenis, ook in verband met de beschikbaarheidsvergoedingen die gepaard gaan met de pps.

Het gaat hier niet om een nieuw decreet. Het is een stapje verder in de waarborgen die worden gegeven om dat hele project financierbaar te maken. Uiteindelijk zullen de banken daar ten dele mee moeten instappen. Het is als gevolg daarvan dat dit amendement hier uiteindelijk ligt. Twee weken geleden was dit nog niet zo, ik vermoed dat er nog negotiaties zijn geweest.

Als verslaggever kan ik instemmen met wat er is gezegd in de commissies en met de tussenkomsten van de heren Strackx en Peumans. Ik zie niet in waarom een verwijzing naar de commissie meer duidelijkheid zal brengen. Die

doorbetalingsverbintenis in bepaalde gevallen komt er eigenlijk op neer dat het Vlaamse Gewest zich ulthm garant stelt indien er zich een faillissement zou voordoen en zelfs indien De Lijn à la limite geen publiek karakter meer zou hebben. Dat is de grond van de zaak.

Ik kan in bepaalde bemerkingen inkomen. We hebben de voorbije weken al heel veel over pps gesproken. Maar dit is een van de gevolgen van dergelijke constructies. Dat geldt ook voor andere grote projecten waarover we de laatste weken hebben gesproken. Dat is eigen aan die constructies. Het Vlaams Parlement heeft machtiging gegeven om op dat vlak verder te werken. Het zou niet verstandig zijn indien we daar nu van zouden afstappen.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mevrouw de voorzitter, het is zoals de heer Vandebroucke daarnet zei: wij willen hier de inhoud van het decreetsvoorstel en de pps-constructie met betrekking tot de Braboprojecten niet ter discussie stellen. Maar vanmorgen is het nog gebleken: het parlement moet een minimaal aantal spelregels respecteren.

Mevrouw de voorzitter, u hebt deze week in een interview een lans voor de herwaardering van dit huis gebroken. Ik ben het niet eens met een aantal zaken die u toen hebt verklaard, maar dat doet vandaag niet ter zake.

Ik vind dat een parlement een aantal spelregels moet respecteren. Indien op basis van een voorstel van decreet dat twee of drie artikels telt ter zitting 's voormiddags nog tien pagina's met amendementen worden ingediend, worden die minimale spelregels niet gerespecteerd. Dat is het punt dat we nu willen aankaarten.

Wij willen gerust meewerken en morgen of overmorgen een commissie samenroepen om dit dossier snel te laten vooruitgaan. Er is ons trouwens een financiële nota beloofd van de experts die in de commissie aanwezig waren. Tenzij ik me vergis, hebben we die nota nog niet gezien.

Ik ondersteun dan ook nogmaals de oproep van de voltallige oppositie om dit voorstel van decreet naar de commissie te verwijzen.

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Mevrouw de voorzitter, ik wil nog een opmerking maken. Het betreft hier het voorstel van decreet betreffende een herfinancieringsoperatie in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten van de Vlaamse Vervoersmaatschappij De Lijn. Ik neem aan dat het gaat om het project Brabo I en mogelijk zelfs om het project Brabo II.

Die deelprojecten zijn destijds uit het beruchte masterplan voor Antwerpen gehaald. De commissie voor Openbare Werken volgt de uitvoering van dit masterplan op door middel van de halfjaarlijkse rapportering door de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel. De heer Peumans en de overige leden van de commissie zullen beamen dat het Rekenhof telkens opnieuw verklaart dat een risicoanalyse moet worden uitgevoerd. Die analyse moet niet enkel op het hoofdproject slaan, maar ook op alle deelprojecten, inclusief de deelprojecten die nu in afzonderlijke constructies zijn ondergebracht.

Iedereen, CD&V in de eerste plaats, vindt telkens opnieuw dat het Rekenhof gelijk heeft en dat we die risico's moeten kunnen inschatten. Het is jammer dat de heer Decaluwe niet aanwezig is. Hij is op dit vlak de woordvoerder van CD&V. Hij heeft trouwens gelijk: we moeten het risicoaspect van heel deze operatie kunnen inschatten.

Ik geef Groen! voor een keer gelijk. We moeten niet over een nacht ijs gaan. We moeten de gelegenheid krijgen het debat in de commissie ten gronde te voeren. Indien de meerderheid alsnog zou beslissen dit debat tijdens deze plenaire vergadering te voeren, waar ik op zich tegen ben, zou ik de voorzitter willen verzoeken een minister en liefst de bevoegde vakminister uit te nodigen. Minister Van Brempt zou ons met betrekking tot het element van de risicoanalyse tekst en uitleg moeten komen geven. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Is het parlement het eens met dat voorstel tot verwijzing naar de commissie? (*Neen*)

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot verwijzing naar de commissie.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

– *Het voorstel tot verwijzing naar de commissie wordt bij zitten en opstaan niet aangenomen.*

Het incident is gesloten.

MOTIE VAN ORDE

Opheldering over de stand van zaken

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Penris bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Jan Penris: Mevrouw de voorzitter, ik weet dat het met betrekking tot een zogenaamd parlementair initiatief ongebruikelijk is, maar ik wil u bij motie van orde vragen iemand van de Vlaamse Regering te verzoeken hier de nodige tekst en uitleg te komen geven over het voorstel van decreet van de heren Vandenbroucke en Sauwens en mevrouw Moerman betreffende een herfinancieringsgarantie in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn.

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mevrouw de voorzitter, de vraag van de heer Penris is terecht. Tijdens de commissievergaderingen is gebleken dat de indieners van het voorstel van decreet en de bevoegde minister niet de nodige technische en juridische kennis hadden. Ze hadden hier experts voor nodig.

We zullen niet aan deze bespreking deelnemen. Ik stel de meerderheidspartijen voor hier nog een belangrijk voorstel van decreet in te dienen, waarmee ze de Vlaamse Regering een volmacht kunnen geven. Op die manier zouden we er gewoon van af zijn. (*Applaus bij Groen! en het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Mevrouw de voorzitter, de minister heeft me laten weten dat ze om persoonlijke redenen verontschuldigd is.

Dit voorstel van decreet heeft de normale weg afgelegd. De toetsing van de financiële markt is gebeurd. De offerteaanvraag loopt. Het gaat hier om een paar kleine, technische aanvullingen, die we perfect kunnen toelichten.

Ik wil er trouwens op wijzen dat het Vlaams Parlement, als een amendement is goedgekeurd, altijd een tweede lezing kan uitlokken. Op die manier is er een reflectieperiode. Aangezien 3 april 2009 een belangrijke datum is, pleit ik voor een snelle, correcte behandeling.

De voorzitter: De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé: Mevrouw de voorzitter, de heer Sauwens heeft perfect uitgelegd waarover het gaat. Diegenen die het amendement hebben ingediend, zijn voldoende bekwaam om het toe te lichten.

De voorzitter: Wenst u een stemming over het verderen van een minister?

De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mevrouw de voorzitter, met alle respect, maar oorspronkelijk was dit een ontwerp

van decreet, dat was ingediend door minister Van Brempt. Minister Van Brempt was er vast van overtuigd dat dit de meest ideale en juiste weg was.

U hebt tijdens de bespreking in de commissie een beroep moeten doen – het was een Limburger, wat hem siert – op een financieel expert van Maple Financial Group. Die man is alles komen uitleggen. Nadien heeft ook de heer Van Rompuy moeten zeggen dat hij deze financiële spijstechnologie de moeite waard vond.

Wat ik wel belangrijk vind, is dat er nergens een inschatting is gedaan van wat wij hier nu beslissen. Het Rekenhof heeft vorige week, in aanwezigheid van de minister-president, aangegeven dat er ook voor dit soort projecten heel wat financieringsrisico's zijn en dat men dat eerst goed moet bekijken alvorens men ze uitvoert.

Ik vind dus dat er een minister aanwezig moet zijn om dit voorstel van decreet – eigenlijk een ontwerp dat omgezet is naar een voorstel – toe te lichten.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Wat het voorstel van decreet betreft, is dat in de commissie al gebeurd. Het gaat nu om de amendementen.

Laat ons de indieners de kans geven om hun amendementen toe te lichten. Ik ga ervan uit dat ze ons duidelijke informatie kunnen geven. Als we dan niet tevreden zijn, dan kunnen we het nog bekijken. Maar laat ons eerst deze mensen de kans geven om toe te lichten waarover de amendementen gaan.

De voorzitter: Is iedereen het eens met deze werkwijze? We beginnen de bespreking en vorderen voorlopig geen lid van de regering. (*Instemming*)

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Joris Vandenbroucke en Johan Sauwens en mevrouw Fientje Moerman betreffende een herfinancieringsgarantie in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn – 2090 (2008-2009) – Nrs. 1 tot 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, de algemene bespreking is geopend.

De heer Van Rompuy, verslaggever, verwijst naar het schriftelijke verslag.

De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, ik wil u danken om de indieners de kans te geven het voorstel van decreet toe te lichten en ook de amendementen die we hebben ingediend ten gevolge van een aantal omstandigheden die ik dadelijk zal schetsen. Ik hoop dat ik u zal kunnen uitleggen waarom het zo belangrijk is dat dit decreet vandaag wordt behandeld en waarom ik uw goedkeuring vraag.

Ik wil eerst even terugkomen op de grond van de zaak, alvorens we ons verliezen in technische details. Ik hoop dat dat niet gebeurt.

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Mevrouw de voorzitter, mag ik even aan de spreker vragen waarom we ons niet mogen 'verliezen' in technische details?

De heer Joris Vandenbroucke: We hebben in de commissie al een heel grondige bespreking gehad. (*Opmerkingen bij het Vlaams Belang*)

De heer Jan Penris: Met alle respect, als ik de spreker mag tegenspreken? U hebt misschien een technisch debat gehad over het voorliggende voorstel of ontwerp van decreet, maar niet over de amendementen. Ik hoop dat we over de amendementen een technisch debat mogen voeren. Ja? Of gaat u dat debat uit de weg?

De heer Joris Vandenbroucke: Absoluut niet, daarom sta ik hier.

De grond van de zaak is, en dat heeft de heer Sauwens heel correct geschetst, dat er een aantal belangrijke pps-projecten van De Lijn op stapel staan.

De heer Jan Penris: Mevrouw de voorzitter, mag ik vragen over welke belangrijke projecten de spreker het nu heeft?

De heer Joris Vandenbroucke: Het gaat over de projecten van Brabo I: de tramverbindingen Deurne-Wijnegem, Mortsel-Boechout, en tramstelplaats Deurne.

De heer Jan Penris: Niet over Brabo II?

De heer Joris Vandenbroucke: Het gaat over Brabo I. Het decreet is van toepassing voor twee jaar vanaf de inwerkingtreding. Dan zal blijken welke projecten hier nog onder kunnen vallen. Vandaag gaat het over Brabo I, dat heeft de heer Sauwens heel duidelijk gezegd.

De heer Jan Penris: Mag ik u vragen waarom Brabo II uit uw beschouwingen wordt uitgesloten op dit moment?

De voorzitter: Mijnheer Penris, ik stel voor dat de heer Vandenbroucke eerst zijn inleidend betoog afmaakt en dat u nadien de vragen stelt.

De heer Jan Penris: Mevrouw de voorzitter, ik denk niet dat het reglement mij daartoe verplicht. Ik mag onderbreken telkens als ik vind dat er onderbroken moet worden voor de duidelijkheid van het debat.

De voorzitter: Dit is absoluut niet voor de duidelijkheid van het debat.

De heer Jan Penris: Deze bespreking kunnen we ook houden in de commissie. Ik heb een heel duidelijke vraag gesteld: waarom wordt Brabo II in de visie van de indiener op dit moment uitgesloten?

De heer Joris Vandenbroucke: Mijnheer Penris, het staat heel duidelijk in het decreet dat het een tijdelijk karakter heeft. De maatregel geldt voor de duur van twee jaar vanaf de inwerkingtreding. Vandaag kunnen we stellen dat het gaat over Brabo I. Wat de komende twee jaar betreft, zal uit de voortschrijding van de op stapel staande projecten blijken of zij al dan niet onder die regeling zullen vallen.

De heer Jan Penris: Mag ik dan vragen hoe de spreker de verzuchtingen van het Rekenhof wenst te honoreren? Het Rekenhof vraagt dat we voor alle projecten die uit het oorspronkelijke BAM-verhaal werden afgeleid, een risicoanalyse kunnen maken.

U wilt nu blijkbaar het risico Brabo I beheersen, maar hebt geen visie over het afgescheiden project Brabo II. Hoe gaan uw partij en uw mede-indieners om met de risicobeheersing wat betreft Brabo II?

De heer Joris Vandenbroucke: Mijnheer Penris, het is heel duidelijk dat deze ingreep noodzakelijk is om het project Brabo I, dat vandaag klaar staat om uitgevoerd te worden, ook effectief mogelijk te maken. We hebben het als een tijdelijke maatregel bedoeld, precies om het parlement de komende jaren de kans te laten om te bepalen of toekomstige projecten hier al dan niet onder vallen en om de regeling eventueel aan te passen, afhankelijk van de wijzigende omstandigheden op de financiële markten. Dat is een van de redenen waarom we nog twaalf amendementen hebben ingediend.

Als u me toestaat, zou ik graag toelichting geven bij het voorstel van decreet. We hebben vandaag afgesproken dat het debat ten gronde kan worden gevoerd, en dat zullen we dan ook doen. *(Applaus bij sp.a)*

De heer Jan Penris: Mevrouw de voorzitter, ik ben bezig met het debat ten gronde te voeren.

De heer Joris Vandenbroucke: Ik ga verder met mijn betoog. Mevrouw de voorzitter, collega's, ten gronde gaat het erover dat we vandaag op een kantelmoment staan voor de uitvoering van heel belangrijke pps-projecten van De Lijn in Antwerpen, die nodig zijn om

de mobiliteitsproblematiek in Antwerpen op te lossen en waarvoor ook een politiek en maatschappelijk draagvlak al sinds jaar en dag bestaat.

Het gaat over projecten waarvoor de procedure al eind 2007 in gang is gezet.

De heer Jan Penris: Mijnheer Vandenbroucke, u spreekt over een duidelijk maatschappelijk draagvlak voor deze projecten. Waarop baseert u zich om deze stelling te poneren?

De heer Joris Vandenbroucke: Ik denk dat de meerderheid in dit parlement nog altijd de weerspiegeling is van wat in de samenleving leeft. We hebben bij meerderheid beslist dat het belangrijke projecten zijn.

De heer Jan Penris: Mag ik u erop wijzen, collega, dat een belangrijke VLD-collega gisteren in de Antwerpse gemeenteraad ermee heeft bedreigd om dat soort projecten juist niet meer mee te realiseren. Is dat draagvlak er dan nog?

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Open Vld is, voor alle duidelijkheid, voorstander van het realiseren van die openbaarvervoersprojecten. Dat zeg ik aan alle collega's. We zijn dus voorstander van die projecten in het Antwerpse.

In die zin zullen we ook de louter financieel-technische constructie die vandaag voorligt, steunen. Die financieel-technische constructie is noodzakelijk om in de toekomst over te gaan tot uitvoering van die projecten.

Maar we zeggen er wel onmiddellijk bij – en dat was mijn boodschap gisteren – dat wat de uitvoering zelf betreft, mijnheer Penris, wij willen benadrukken dat die een en ondeelbaar is met de rest van het masterplan. Ik vertel hier niets nieuw, dat is het standpunt van de Vlaamse Regering. Wij gaan naar een coherente, samenhangende uitvoering van heel het masterplan: openbaarvervoersprojecten, werken aan binnenvaart, werken aan sluizen, de groene Singel, de stedelijke ringweg en ook een oplossing voor een derde oeververbinding tussen linker- en rechter Scheldeoever.

De heer Jan Peumans: Mevrouw de voorzitter, mijnheer Penris heeft zijn stijl en ik heb mijn stijl, maar ik wil graag weten waar de risico-inschatting van deze constructie staat. De heer Verjans heeft uitgelegd dat het eigenlijk niets met pps te maken heeft, maar met heel de financiële crisis. Waarom kiest men nu voor een andere financiering?

Mevrouw De Ridder, u zegt dat het masterplan een en ondeelbaar is. Mag ik u er nog eens op wijzen dat de

financiering van alle tramprojecten ging gebeuren met de opbrengst van de tolinkomsten van de Oosterweelverbinding. Dat was het financiële model van deze regering, dat minister Van Mechelen meermaals heeft toegevoegd bij de voortgangsrapportage.

U gaat nu naar een heel andere constructie waarvan ik de consequenties niet ken. Welke risico's loopt de overheid daarmee? Moet de overheid hier een waarborg voor instellen? Zo ja, wat betekent dat? Worden we daarop aangesproken? Wat betekent dat financieel? Als men zegt dat het masterplan een project is dat een en ondeelbaar is, dan neemt men een loopje met de waarheid. Dit is een totaal andere constructie die plots uit de lucht is komen dwarrelen, mijnheer Vandenbroucke. Men heeft altijd gezegd dat alle tramprojecten in Antwerpen, alle fietspaden en alle werken in het kader van het Masterplan zouden worden uitgevoerd met de opbrengsten van de tolgelden van het koninginnenstuk, en dat is niets meer of minder dan de Oosterweelverbinding. Ik wil graag een antwoord krijgen op de eerste vraag: waar staat in deze amendementen dat men de risico's van dit project inschat?

De heer Ludo Sannen: Mevrouw de voorzitter, we kunnen natuurlijk het hele debat over de BAM voeren, maar al een tijd geleden is beslist om door te gaan met Brabo I zonder dat we voor alle andere problemen van de BAM oplossingen hadden. Ik heb de heer Peumans daar toen geen kritiek op horen leveren. Dit is gewoon de uitvoering van de beslissing die al enkele maanden geleden is genomen om met dit dossier door te gaan en de pps-constructie daarvoor op te zetten. De wijzigende kredietmarkt heeft ervoor gezorgd dat we decretale maatregelen moeten nemen die ook al in de afspraak stonden. Vroeger volstond het om dat in een gewoon contract tussen regering en partners te zetten, maar nu moet dat decretaal worden vastgelegd.

We moeten niet het hele debat over de BAM voeren, daar zijn gelegenheden genoeg voor. Misschien kunnen we daar volgende week een groot debat over voeren.

De risicoanalyse is een probleem dat het Rekenhof heeft aangekaart als een tekortkoming in de meeste van de pps-constructies. Desondanks, mijnheer Peumans, heb ik u horen zeggen dat we moeten blijven doorgaan met bijvoorbeeld pps-constructies voor scholenbouw, waar ook de risicoanalyse ontbreekt. Ze ontbreekt bij alle pps-constructies die we tot nu toe hebben opgezet.

Ik ben het met u eens dat het een eindig verhaal moet zijn wat de constructies betreft. Ik zou het echter onverantwoord vinden als we nu niet zouden doorgaan met de dingen die we op de rails hebben gezet. We moeten die afwerken zodat, waar mogelijk, geïnvesteerd kan worden.

De heer Jan Peumans: Mijnheer Sannen, ik zeg dat niet, het Rekenhof zegt dat. Het is niet omdat er geen

risico-inschatting is bij andere projecten dat we die in dit geval niet zouden moeten hebben. U was vorige week aanwezig op de bespreking in de subcommissie voor Financiën. Ik denk dat het Rekenhof, dat zich trouwens zeer diplomatisch uitdrukt, dat in de voortgangsrapportage van de BAM al heel vaak heeft aangekaart. Deze regering weigert gewoon om daarop in te gaan. Het Rekenhof was daar zeer duidelijk in. U hebt dat trouwens zelf heel duidelijk onderschreven, tot grote verwondering van de minister-president.

De heer Joris Vandenbroucke: Collega's, deze regering en ik hoop ook dit parlement, willen het mogelijk maken dat een aantal belangrijke projecten die nodig zijn voor de mobiliteit in Antwerpen en waar een investering mee is gemoeid van 230 miljoen euro – wat welkom is in deze tijden van economische crisis –, effectief kunnen worden uitgevoerd zoals al lang geleden werd beslist. Als u me toestaat, wil ik heel graag uitleggen waarom het nodig is om deze beslissing uit te voeren.

We willen ten eerste een decretale verankering bieden aan de principebeslissing die de Vlaamse Regering op 9 januari heeft genomen om een herfinancieringsgarantie te verlenen aan de bidders voor de financiering van de Brabo I-projecten. Het probleem is namelijk dat het op de huidige financiële markten onmogelijk is externe financiering te krijgen voor de volledige duur van de DBFM-projecten, die worden geschat op 28 tot 32 jaar, om de eenvoudige reden dat de banken zelf zeer moeilijk aan langlopende fondsen komen. Zij willen dat het mogelijk is om de DBFM-vennootschap na verloop van tijd, bijvoorbeeld na zeven jaar – we hebben het decretaal vastgelegd tussen vijf en tien jaar – verplicht wordt om een herfinancieringsmoment in te lassen. Dit voorstel van decreet zorgt ervoor dat als de DBFM-vennootschap er niet in slaagt die herfinanciering rond te krijgen, het Vlaamse Gewest de herfinanciering van het project garandeert.

Het is geen carte blanche. Er zijn concrete voorwaarden aan verbonden die heel duidelijk zijn uitgelegd in de commissie. Ik zal ze kort toelichten.

Om te beginnen moet de DBFM-vennootschap op het ogenblik van de herfinanciering eerst een aantal malen naar de markt gaan, om te kijken of het niet mogelijk is om via de reguliere spelers aan geld te komen. Verder mag een mislukking van die operatie niet te wijten zijn aan de vennootschap zelf. Er zit dus ook een responsabilisering van de diverse vennootschapspartners ingebakken in het voorstel van decreet. Enkel en alleen als die herfinanciering niet mogelijk is door bepaalde marktomstandigheden, kan de garantieregeling ten aanzien van het Vlaamse Gewest worden ingeroepen.

De heer Jan Penris: Wat zijn “bepaalde marktomstandigheden”?

De heer Joris Vandenbroucke: Als het niet mogelijk is op de reguliere markt aan een herfinanciering te komen die de vennootschap niet in gevaar brengt. Zo staat dat omschreven. Alleen dan kan de garantieregeling ten aanzien van het Vlaamse Gewest worden ingeroepen. *(Opmerkingen van de heer Jan Penris)*

Ik kan niet meteen antwoorden op de vraag in welk artikel dat staat.

De heer Jan Penris: We geven u de tijd om het op te zoeken.

De heer Joris Vandenbroucke: Ik zal dat zo dadelijk doen.

De heer Jan Penris: Neen, we geven u nu de tijd om het op te zoeken.

De heer Ludo Sannen: Mevrouw de voorzitter, de heer Penris was niet aanwezig in de commissie, denk ik. Nu heeft de heer Vandenbroucke het nog altijd over de artikelen van het voorstel van decreet. We hebben dat uitvoerig besproken in de commissie. Hij brengt nu verslag uit.

De heer Jan Penris: Over welk artikel hebben we het?

De heer Ludo Sannen: Hij is het aan het opzoeken.

De heer Joris Vandenbroucke: Ik kan er niet zo meteen op antwoorden. Ik zou graag mijn betoog voortzetten.

De heer Jan Penris: Neen, neen. Ik stel u een vraag. U kunt er niet op antwoorden. U maakt geen al te beste indruk op dit moment.

De heer Frans Wymeersch: Kent u het dossier, mijnheer Vandenbroucke?

De heer Joris Vandenbroucke: Het staat in artikel 2 van het oorspronkelijke voorstel. Het gaat over de punten 1 tot 4. Die tekst is niet gewijzigd, dus die cumulatieve voorwaarden gelden nog altijd, zoals ik daarnet heb aangegeven. Is dat een goed antwoord op uw vraag? Dank u.

Ik wil er ook op wijzen dat die regeling een tijdelijke maatregel is, die geldt voor de duur van twee jaar na het in werking treden van het decreet. Ik wil er ook op wijzen dat deze maatregel niet noodzakelijk geld kost aan de Vlaamse Regering. Mijnheer Penris, de heer Verjans heeft daar in de commissie ook zeer omstandig op gewezen. Dat is alleen zo als die garantieregeling daadwerkelijk wordt ingeroepen. De heer Verjans heeft een objectieve analyse gegeven van de kans dat dit zou gebeuren. Hij schat die kans zeer, zeer laag in.

De heer Felix Strackx: Ik begrijp u toch niet helemaal goed. U zegt dat deze regeling slechts twee jaar geldt, voor het geval waarin de vennootschap binnen zeven jaar geen herfinanciering krijgt.

De heer Joris Vandenbroucke: Als een project eenmaal onder die regeling valt, blijft het er natuurlijk onder vallen. De tijdelijkheid slaat natuurlijk op de vraag of een project al dan niet onder die regeling valt. Dat hangt af van de startdatum van het project. In het voorstel van decreet staat bepaald dat de regeling geldt vanaf de startdatum van een bepaald project. Valt die binnen nu en twee jaar, dan geldt dat voor de hele looptijd van het project.

De heer Johan Sauwens: Mevrouw de voorzitter, er is geen enkele reden om de heer Vandenbroucke te onderwerpen aan een kruisverhoor. Mijnheer Penris, ik zou een u bekende vergelijking willen maken. Een reuzentanker is de Berendrechtsluis aan het uitvaren. We kunnen discussiëren over de vraag welke manoeuvre nu het beste was. Ik zou in het begin misschien een iets andere beslissing hebben genomen, maar die tanker vaart nu uit. We moeten alleen wat bijsturen, zodat die binnen het tijvenster het open water kan bereiken. Daarover gaat het. De financiële markten zijn onzeker, dus zullen we als Vlaamse Gewest de verbintenissen van De Lijn waarborgen via een techniek die vandaag meer uitgeschreven is dan dat drie maanden geleden het geval zou zijn geweest. We doen dat precies omdat de financiële sector dat vraagt en we anders geen kandidaten zouden hebben om deel te nemen aan de offerte. Misschien wilt u dat, maar wij willen dat niet. We gaan voor deze projecten en willen ze realiseren. Dit is de gekozen techniek.

Het enige wat nu gebeurt, is dat men zegt dat op het ogenblik dat de herfinanciering een probleem is, op het ogenblik dat De Lijn bijvoorbeeld onder druk van een of andere Europese maatregel volledig verzelfstandigd is en niet meer de overheidsinstelling is die ze vandaag wel nog is, op het ogenblik dat er een faillissement is, enzovoort, na uitwinning van het volledige activa van De Lijn, er een doorstortingsverbintenis van het Vlaamse Gewest in aanmerking komt. Die mogelijkheid is dus bijzonder klein. Het is immers onder meer dit parlement dat ieder jaar tijdens de begrotingsbesprekingen mee de rekeningen en de begroting van De Lijn controleert. Het amendement dat in verschillende kleinere artikels is uitgeschreven, houdt alleen in dat de doorstortingsverbintenis wat nader omschreven wordt en wordt ingebracht in het voorstel van decreet.

De heer Felix Strackx: Het moet toch zijn dat het risico niet zo klein is, want dan zou het gemakkelijk zijn voor de DBFM-vennootschap om geld te vinden op de reguliere markt en dan had ze de waarborg van het Vlaamse Gewest niet nodig. Men vraagt hier dus

nu aan ons om een beslissing te nemen over iets wat de Vlaamse belastingbetaler 232 miljoen euro zal kosten. Dat is wat hier eigenlijk voorligt. Zo simpel is het.

De heer Robert Voorhamme: Mijnheer Strackx, wat u zegt, is toch een teken dat u hier de voorbije maanden en jaren niet goed hebt opgelet. (*Opmerkingen van de heer Felix Strackx*)

De 232 miljoen euro waarnaar u verwijst, betreft al genomen beslissingen. Nu hebben we het over de techniek, over de financiële techniek om ervoor te zorgen dat binnen de vooropgestelde timing, de projecten in uitvoering kunnen gaan. De hele procedure is doorlopen en – we zijn niet wereldvreemd – we hebben gemerkt dat de financiële markten danig in beweging zijn gekomen. Het enige wat gebeurt, is een aanpassing aan de financiële voorwaarden waaronder zo'n contract tot stand kan komen en tot uitvoering kan komen. Dat is het enige. Wij beslissen niet nu dat er 232 miljoen euro zal worden geïnvesteerd, want dat deden we een tijdje geleden al, wij hier allemaal samen.

De heer Felix Strackx: En de financiële instellingen hebben blijkbaar zo weinig vertrouwen in die pps-constructie dat ze het zonder waarborg van het Vlaamse Gewest niet wensen te doen, dat ze dat risico niet wensen te lopen.

De heer Jan Peumans: Mijnheer Voorhamme, maar ook mijnheer Van Rompuy en mijnheer Sauwens, ik ga citeren uit het verslag. U zult merken dat de vragen die hier door de oppositie worden gesteld, niet zo dom zijn. Ik citeer de woorden van de heer Van Rompuy: "Pps heeft tot doel de risico's te delen, terwijl het voorgelegde voorstel van decreet de risico's opnieuw bij de overheid legt." Hij zegt verder: "Was het niet beter om Brabo I te laten aanbesteden door het Vlaamse Gewest? De Lijn, het paradepaardje van sp.a, krijgt nu al 750 miljoen dotatie en 150 miljoen euro investeringssubsidies, dat is acht keer meer dan de steenkoolnijverheid in de piekjaren." De opmerkingen die hier vanuit de oppositie gemaakt worden, zijn dus niet zo onzinnig. (*Opmerkingen van de heer Robert Voorhamme*)

Ik blijf herhalen dat er een aantal risico's aan het verhaal verbonden zijn. Ik herhaal dat hier al vijf jaar. Ik heb altijd al aan de regering gevraagd: "Zeg me een keer welke financiële risico's hieraan verbonden zijn voor de Vlaamse overheid en voor de Vlaamse belastingbetaler?" Dat is eigenlijk de enige vraag die we stellen. Kunnen we al die risico's voorkomen met dit decreet? Dat vraag ik hier nu al voor de derde keer, maar ik krijg geen antwoord op die vraag.

De heer Joris Vandenbroucke: Mijnheer Peumans, als u het verslag citeert, dan moet u het correct citeren en dan kunt u ook citeren wat de heer Verjans heeft gezegd

over de objectieve kans dat de situatie zich voordoet en er een beroep moet worden gedaan op deze garantieregeling. Ik citeer: "Men kan redelijk objectief zeggen dat de kans op het inroepen van de herfinancieringsgarantie relatief klein is, dat heeft onder andere te maken met het feit dat het risicoprofiel van het project afneemt naarmate de bouwfase vordert."

Hier in dit decreet wordt gesteld dat het herfinancieringsmoment wordt gekozen tussen vijf en tien jaar. Dat is geen toevallig keuzemoment, want dan is de eerste bouwphase afgelopen en verminderen de risico's zienderogen. U hebt hier al voor een stuk een antwoord op uw vraag, een antwoord dat trouwens ook al werd gegeven in de commissie.

Ik ga nu even verder met mijn betoog. Een tweede principe dat we decretaal verankeren, en daarover gaan die twaalf amendementen, is het principe van de doorbetalingsverbintenis. Voor de collega's die graag mee volgen met de tekst van de amendementen: u vindt de kern van de redenering in amendement 12, artikel 5 en 6. In artikel 5 leest u dat het gaat over de beschikbaarheidsvergoedingen en over de eventuele beëindigingsvergoedingen die De Lijn moet betalen als DBFM-opdrachtgever aan de vennootschap.

Die doorbetalingsverbintenis in hoofde van het Vlaamse Gewest slaat dus op de financiële engagementen van De Lijn ten aanzien van de vennootschap, en kan maar ingeroepen worden in het geval van twee mogelijke, duidelijk omschreven scenario's in artikel 5 en artikel 6 van amendement 12. Ten eerste: als de DBFM-vennootschap failliet zou gaan of ontbonden wordt én De Lijn haar financiële engagementen niet kan nakomen – in dat geval gaat het om een beëindigingsvergoeding – kunnen de banken zich rechtstreeks tot het Vlaamse Gewest wenden om die schuld op zich te nemen. Het heeft die schuld overigens al de facto op zich genomen, want De Lijn heeft een publiek karakter.

In een tweede scenario willen de banken een doorbetalingsgarantie vanwege het Vlaamse Gewest, indien zich fundamentele problemen zouden voordoen op het niveau van de DBFM-opdrachtgever zelf, in dit geval De Lijn, en eigenlijk ook AWW.

Er is ook duidelijk aangegeven wat die fundamentele problemen zijn. Stel dat De Lijn failliet zou gaan of dat De Lijn haar publieke karakter zou verliezen – en dat is een heel belangrijke overweging voor de banken, want nu is het publieke karakter van De Lijn voor de banken een risicomilderend gegeven om een financieringsrisico in te schatten –, of dat De Lijn haar opdracht zo fundamenteel verandert dat zij haar monopolie als aanbieder van openbaar vervoer verliest: alleen dan en in die gevallen kunnen de banken zich rechtstreeks wenden tot het Vlaamse Gewest om die financiële elementen op zich te nemen.

De heer Jan Penris: Ik volg u in uw redenering, maar als jurist heb ik toch een vraag bij amendement 12, artikel 6, ten vijfde, waar u spreekt over een ‘fundamentele wijziging in de maatschappelijke decretale opdracht van de Vlaamse vervoersmaatschappij De Lijn.’ Wat verstaat u als decreetgever onder een ‘fundamentele wijziging’? We moeten dat heel duidelijk kunnen omschrijven en omlijnen, willen we daaromtrent duidelijkheid verkrijgen.

De heer Joris Vandenbroucke: Een fundamentele wijziging in de maatschappelijke opdracht van De Lijn zou kunnen zijn dat de regering beslist dat De Lijn geen openbaar vervoer meer moet aanbieden, wat erop neerkomt dat De Lijn ontbonden of geprivatiseerd wordt. Dat wil dus zeggen dat De Lijn niet meer die rol kan invullen die ze nu invult als opdrachtgever voor de DBFM-vennootschappen. Dat is wat u daaronder moet verstaan.

De heer Jan Penris: Dat is min of meer duidelijk. Ik zal u zeggen waarom het belangrijk is dat we dat omschrijven. Het Rekenhof heeft de initiatieven die wij nemen omschreven als een van de grootste risicofactoren. Het is dus zeer duidelijk wat u verstaat onder ‘fundamentele wijzigingen’.

De heer Joris Vandenbroucke: Collega’s, ik besef dat de weg die dit voorstel van decreet heeft afgelegd, geen schoonheidsprijs verdient, maar we worden nu eenmaal geconfronteerd met uitzonderlijke omstandigheden, in de vorm van een zeer diepgaande financiële crisis, waarvan zeer moeilijk in te schatten valt hoe hij op korte termijn verder zal evolueren. Daarom hebben we voorzichtigheidshalve een termijn van twee jaar ingeschreven. Ik wil nogmaals de tijdelijkheid van deze regeling benadrukken.

Die regeling moet vooral mogelijk maken dat beslissingen die al werden genomen in de schoot van de Vlaamse Regering met betrekking tot projecten waarvan we de procedure om ze uit te voeren eind 2007 al in gang hebben gezet, op dit moment, ook in deze uitzonderlijke omstandigheden, effectief ten uitvoer kunnen worden gebracht.

De heer Geert Bourgeois: Mijnheer Vandenbroucke, u hebt onder meer verwezen naar het oorspronkelijke artikel 2, waarin het gaat over de voorwaarden om een beroep te kunnen doen op die financieringsverplichting door de Vlaamse overheid. Artikel 2 bepaalt het volgende: de DBFM-vennootschap kan, om redenen die haar niet toerekenbaar zijn en ondanks alle mogelijke redelijke inspanningen, ofwel geen herfinanciering van het vreemd vermogen verkrijgen, ofwel enkel een herfinanciering van het vreemd vermogen verkrijgen tegen financieringsvoorwaarden waarvan de toepassing de DBFM-vennootschap in gevaar zou brengen.

U hebt hier gezegd, mijnheer Vandenbroucke, dat dat het bewijs vergt dat die vennootschap een aantal keren in de markt is gegaan. Ik lees dat niet in de tekst van het voorstel van decreet. De heer Verjans heeft dat wel letterlijk verklaard in de toelichting. Hij zegt dat het uitvoeringsbesluit dat moet bepalen.

Ik citeer: “De heer Verjans denkt dat het uitvoeringsbesluit een goede plaats is om ze te verduidelijken. Zo zal men vragen dat de DBFM-vennootschap een aantal keer in de markt is gegaan om aan een aantal banken een voorstel van herfinanciering te vragen.”

Waar staat in dit voorstel van decreet dat de bepaling die ik daarstraks gelezen heb een uitvoeringsbepaling vereist? Waar staat dat de minister zich daartoe engageert? De heer Verjans is tot nader order een financieel expert van Maple Finance Group. Ik lees nergens dat er uitvoeringsbesluiten komen en bij welke artikelen. De heer Verjans zegt dat het een uitvoeringsbesluit vergt om precies die voorwaarden – die erg belangrijk zijn – te bepalen.

De heer Joris Vandenbroucke: De principebeslissingen zijn op 9 januari door de Vlaamse Regering genomen. Ik heb minister Van Brempt horen verklaren dat ze snel werk wil maken van de nodige uitvoeringsbesluiten om die regeling mogelijk te maken.

De heer Geert Bourgeois: Mijn punt is dat er in het voorstel van decreet – tenzij ik mij vergis, want ik heb de werkzaamheden in de commissie niet gevolgd – geen sprake is van uitvoeringsbepalingen, noch van inwerkingtreding na uitvoering door de regering. De heer Verjans zegt dat er een uitvoeringsbesluit nodig is om de bepaling te expliciteren die u gelezen hebt.

De heer Ludo Sannen: Wat is het probleem?

De heer Geert Bourgeois: De decreetgever bepaalt niet dat er uitvoeringsbesluiten nodig zijn, of geeft daartoe geen opdracht.

De heer Ludo Sannen: Ik wil de heer Bourgeois uitnodigen om een hele reeks voorstellen van decreten te lezen, zelfs een voorstel van decreet dat we straks stemmen over de grindwinning. Daarbij zullen ongetwijfeld uitvoeringsbesluiten komen van de regering, maar die worden niet nominatief geformuleerd in het voorstel van decreet.

De heer Geert Bourgeois: Dat wordt toch altijd bepaald dat er een uitvoering volgt.

De heer Eric Van Rompuy: Als het parlement een voorstel van decreet goedkeurt, moeten de instanties die verantwoordelijk zijn om dat decreet uit te voeren,

dat ook doen. Anders kunnen wij aan de regering vragen waarom ze het niet uitvoert.

De heer Geert Bourgeois: Tenzij ik mij vergis, moet de regering daartoe opdracht krijgen van het parlement en moet worden bepaald wat de regering kan doen. De regering kan niet buiten het decreet gaan.

De heer Johan Sauwens: De tekst is wat hij is. Het voorstel van decreet is wat het is. Er is geen expliciete uitvoeringsbeslissing gevraagd.

Waar de heer Verjans naar verwijst, slaat op artikel 2 van het voorstel van decreet: “Het is van toepassing op projecten die aan de volgende cumulatieve voorwaarden voldoen: (...)”

Het project maakt voorwerp uit van een door de Vlaamse Regering erkend Vlaams pps-project zoals bedoeld in het decreet van 18 juli 2003. Telkens als men deze procedure zal toepassen, zal er een expliciete beslissing van de Vlaamse Regering nodig zijn. Dat is voor ons ook de waarborg om niet meer toe te laten en De Lijn geen carte blanche te geven, wat door sommigen gevreesd werd. Het voorstel van decreet is enkel van toepassing op projecten die cumulatief aan een drietal zeer expliciet vernoemde voorwaarden voldoen.

De heer Robert Voorhamme: Mijnheer Bourgeois, uw opmerking verwondert mij. Ik stem hier in het parlement al veertien jaar over ontwerpen en voorstellen van decreet waarin niet gestipuleerd staat voor welke onderdelen er met uitvoeringsbesluiten of niet gewerkt moet worden. Mijnheer Bourgeois, ik weet niet waar u die regel vandaan haalt.

De heer Jan Peumans: Mijnheer Sannen, u verwijst naar het voorstel van decreet over de grindwinning. Ik wil u anders iets voorlezen uit dat voorstel van decreet, dat u zelf ingediend hebt: “Op voorstel van het projectcomité legt de Vlaamse Regering de regels vast betreffende de procedure en de uitvoeringsmodaliteiten inzake het voorbereiden, het uitvoeren en het opvolgen van de projecten in het projectcomité.”

Het is door een advocatenbureau geschreven, ik begrijp wel dat u de inhoud niet volledig kunt kennen.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer Peumans, niet iedereen is zo slim als u!

De heer Jan Peumans: Dat vind ik een ongepaste opmerking, mijnheer Sannen. (*Opmerkingen*)

Mijnheer Mahassine, ik ben blij dat u ook een keer hier bent. Mijnheer Sannen, u zegt dat in het voorstel van decreet over de grindwinning niets staat over uitvoeringsbesluiten. Ik lees u gewoon één voorbeeld voor.

De heer Bourgeois heeft wel gelijk dat in een aantal decreten staat dat de regering bepaalde zaken regelt via uitvoeringsbesluiten. U moet niet komen zeggen dat ik slimmer ben dan iemand anders. Ik citeer gewoon uit uw voorstel van decreet.

De heer Johan Sauwens: We weten waarover we praten. Een aantal decreten kan slechts worden uitgevoerd mits expliciete uitvoeringsbesluiten van de regering. De regering moet uitvoering geven aan alle decreten die dit parlement goedkeurt. Soms gebeurt dat met in het decreet aangekondigde besluiten, soms gebeurt dat door een beslissing van een minister, of door een regeringsbesluit, al dan niet zoals een delegatiebesluit dat binnen de regering is opgesteld. Dat is toch geen probleem.

Waar het hier over gaat – en dat is politiek en voor het parlement belangrijk –, is dat de Vlaamse Regering steeds de laatste hand en beslissende stem heeft om een project in te dienen dat van dit decreet en deze financieringstechniek gebruik kan maken. Dat is een belangrijke waarborg die is ingebouwd.

De heer Geert Bourgeois: Mijnheer Sauwens, natuurlijk moet de regering – de uitvoerende macht – de decreten uitvoeren. Daar is geen discussie over. Alleen staan de voorwaarden die de heer Vandenbroucke vermeldt, niet in het voorstel van decreet. Hij zegt dat de DBFM-vennootschap moet bewijzen dat ze herhaaldelijk op de markt is gegaan. Dat staat niet in het voorstel van decreet: daar staat in dat ze moet bewijzen dat het haar niet toerekenbaar is ondanks alle mogelijke redelijke inspanningen.

Wordt dit geëxpliciteerd of niet? Het antwoord is ja, er moet een uitvoeringsbesluit komen. Bij mijn weten vergt dit dat hier wordt bepaald dat het de regering toekomt om dit verder te expliciteren, tenzij u zegt dat dit een voldoende duidelijke regel is. Als de regering daarmee wordt geconfronteerd, dan heeft ze genoeg met de tekst “ondanks alle redelijke inspanningen”. Hier wordt gezegd dat er meer nodig is, dat er een uitvoeringsbesluit nodig is dat expliciet bepaalt dat men moet bewijzen meerdere keren op de markt te zijn gegaan.

De heer Joris Vandenbroucke: Ik hoop dat in de volgende legislatuur 124 juristen deze zaal zullen bevolken. Dan kunnen dit soort discussies tot op het bot worden gevoerd.

Ik begrijp de opmerkingen wel. Mijnheer Bourgeois, ik wil u graag op artikel 7 wijzen, zoals gewijzigd door amendement 12, waarin heel duidelijk de procedure staat aangegeven die moet worden gevolgd om de garantieregeling en dergelijke in te kunnen roepen. Daar staat in dat er een gemotiveerd verzoek moet zijn met aanduiding van de toepassingsgevallen waaronder de vennootschap al dan niet valt.

De minister moet bepalen of de toestanden zoals die zijn opgelijst in artikel 6 van toepassing zijn of niet. Dat betekent dus dat de Vlaamse Regering in detail moet kunnen aantonen ten aanzien van de vennootschap waarom een verzoek tot inroeping van garantie al dan niet wordt ingewilligd. *(Applaus bij de meerderheid)*

De heer Eric Van Rompuy: De heer Vandenbroucke is met acht op tien geslaagd voor zijn examen.

De heer Felix Strackx: Mijnheer Vandenbroucke, ik heb nog een paar vragen voor u. De indieners van het oorspronkelijke voorstel hebben ons gezegd dat er een legistiek advies werd ingewonnen bij de legistische cel van het Vlaams Parlement. Dat advies werd ons beloofd, maar we hebben het nooit gekregen.

De heer Joris Vandenbroucke: Ik heb u dat nooit beloofd. Ik heb het wel aan sommige andere collega's gegeven. Dat is mijn goed recht.

De heer Johan Sauwens: Ik stel voor dat de diensten dat bezorgen aan alle parlementsleden.

De heer Felix Strackx: Mijnheer Vandenbroucke, is er ook voor de amendementen een legistiek advies ingewonnen bij de legistische cel van het Vlaams Parlement? Zo neen, waarom niet?

De heer Joris Vandenbroucke: Neen, omdat we daar de tijd niet voor hadden. We hebben ons wel juridisch laten bijstaan door experts die dit voorstel van decreet en de amendementen hebben gescreend.

De voorzitter: Het is gebruikelijk dat legistiek advies aan de indieners wordt bezorgd.

De heer Jan Peumans: We hebben aan de legistische cel advies over de amendementen gevraagd en gekregen. De vraag naar een legistiek advies over de amendementen is terecht. Dat is een heel redelijke vraag.

De heer Johan Sauwens: Dat is niet nodig.

De heer Eric Van Rompuy: Mijnheer Peumans, in het parlement gelden bepaalde regels. Sommige adviezen zijn verplicht, andere niet. We behandelen dit voorstel van decreet nu in de plenaire vergadering. Er zijn amendementen. Het is perfect mogelijk om een tweede lezing te vragen. Dat is uw goed recht. U hebt geen reflectieperiode gevraagd of wat dan ook. We kunnen toch niet elke keer een legistiek advies vragen over een amendement in de plenaire zitting? Dat zou een nieuwe werkwijze zijn. Men kan dat inschrijven in het reglement, maar dat is een nieuwe parlementaire behandeling van decreten. *(Opmerkingen van de heer Jan Penris)*

Mijnheer Penris, in het verslag staat een pak antwoorden op vragen die u hier stelt. Hebt u het verslag gelezen?

De heer Felix Strackx: Het gaat hier over die amendementen. Het zijn niet zomaar amendementen, het is gewoon een nieuw voorstel van decreet. De amendementen zijn drie keer ingrijpender dan het oorspronkelijke voorstel zelf.

De heer Johan Sauwens: Ik ben verwonderd. Het is niet omdat iets moeilijk is en complex, en dat het een inspanning vraagt, dat het uitgesteld moet worden en dat er experts moeten komen. Ik vind dat het parlement een beetje boven zijn middelmatigheid moet uitstijgen.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Het spijt me, maar we hebben de amendementen pas vanmorgen gekregen. U hebt een volledig nieuw voorstel van decreet gemaakt met deze amendementen.

Ik heb nog een vraag over het legistiek advies. Zo'n advies dient om een aantal aanbevelingen op te volgen. Daar zijn nog problemen mee. Het legistiek advies ... *(Opmerkingen van de heer Johan Sauwens)*

Nee, maar in het verslag wordt gevraagd dat de decreetgever opsomt welke soort financieringsmaatschappijen men bedoelt in artikel 2. Blijkbaar wordt er in heel dit voorstel van decreet geen opsomming gemaakt van die maatschappijen. Ik dacht dat het legistiek advies daar heel duidelijk over was. U zou een opsomming moeten kunnen geven.

De heer Joris Vandenbroucke: Mevrouw Van den Eynde, ik heb u uitgelegd wat de grondslag van het voorstel van decreet is, en de bedoeling. We hebben het legistiek advies slechts gedeeltelijk opgevolgd. We zijn van oordeel dat het huidige voorstel van decreet mogelijk maakt wat al zo lang de bedoeling is. We kunnen nu uitvoeren wat al sinds jaar en dag beslist is. Dat kon niet zonder dit voorstel van decreet omwille van uitzonderlijke omstandigheden. Ik reken ook op uw verantwoordelijkheidszin om het voorstel van decreet goed te keuren.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Dat groot maatschappelijk draagvlak dat u hebt aangehaald ...

De heer Joris Vandenbroucke: De meerderheid in dit parlement weerspiegelt het maatschappelijk draagvlak. We zijn hier nog altijd in een democratie.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Er is geen openbaar onderzoek geweest over deze projecten. *(Rumoer)*

De heer Johan Sauwens: In een democratie vormt het parlement een maatschappelijk draagvlak. *(Rumoer)*

De heer Joris Vandenbroucke: Ik ben geen jurist, maar dat weet ik wel. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2090/1*)

Er is een amendement tot vervanging van het opschrift. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2090/3*)

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

– *Artikel 1 wordt zonder opmerkingen aangenomen.*

Er zijn amendementen op artikel 2. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2090/3*)

De stemmingen over de amendementen en over het artikel worden aangehouden.

Er zijn amendementen tot toevoeging van artikelen 3 tot en met 12. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2090/3*)

De stemmingen over de amendementen worden aangehouden.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

WIJZIGING VAN HET STATUUT VAN HET LID VAN HET VLAAMS PARLEMENT

Bespreking en stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de wijziging van het statuut van het lid van het Vlaams Parlement.

De bespreking is geopend.

De heer Vermeiren, secretaris, verwijst naar het verslag dat op de banken is rondgedeeld.

Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

Mag ik aannemen dat de wijziging van het statuut van het lid van het Vlaams Parlement eenparig is aangenomen?

Dan is aldus besloten.

KINDERRECHTENCOMMISSARIS

Benoeming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is overeenkomstig artikel 7 van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris de benoeming van de Kinderrechtencommissaris.

Artikel 7, paragraaf 1, van het decreet bepaalt dat het Vlaams Parlement de Kinderrechtencommissaris benoemt na een openbare oproep tot kandidaatstelling en op basis van een vergelijkende selectie, voor een termijn van zes jaar. De selectievoorwaarden en de selectieprocedure werden vastgesteld door het Vlaams Parlement op 3 december 2008. De selectie werd, in opdracht van het Vlaams Parlement, uitgevoerd door een externe commissie van deskundigen en een selectiebureau.

Tijdens de selectieprocedure werden de kennis, de attitudes en de competenties voor de functie van Kinderrechtencommissaris uitgebreid getest. Deze opdracht werd aan twee externe instanties toevertrouwd. Het rekruterings- en selectiekantoor GITP heeft de kandidaten in een reeks van kennis- en persoonlijkheidstests, interviews en assessment centers gescreend. De geselecteerde kandidaten hadden tot slot op 7 maart 2009 een gesprek met een externe jury van deskundigen onder het voorzitterschap van professor emeritus Eugene Verhellen. Die jury besliste over het slagen van de kandidaten, stelde een rangschikking van geslaagde kandidaten op en selecteerde de heer Bruno Vanobbergen als beste kandidaat voor het mandaat van Kinderrechtencommissaris.

Het Uitgebreid Bureau sloot zich op zijn vergadering van 23 maart 2009 aan bij het oordeel van de jury en draagt de heer Bruno Vanobbergen aan de plenaire vergadering voor. Namens het Uitgebreid Bureau verzoek ik de plenaire vergadering dan ook om de benoeming van de heer Bruno Vanobbergen tot Kinderrechtencommissaris goed te keuren.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

Dan verklaar ik de heer Bruno Vanobbergen benoemd tot Kinderrechtencommissaris. Hij zal eerstdaags worden uitgenodigd om in mijn handen de voorgeschreven eed af te leggen. (*Applaus*)

AANWIJZING van deskundigen die tijdens de verkiezingen toezien op de integriteit en de goede werking van alle informaticatechnische aspecten van het kiessysteem

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de aanwijzing van deskundigen die tijdens de verkiezingen

toezien op de integriteit en de goede werking van alle informaticatechnische aspecten van het kiessysteem, conform artikel 5bis van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming.

Het Uitgebreid Bureau draagt de heer Kurt De Vriendt, directeur van de directie Informatica en Techniek, voor als effectieve deskundige en de heer Ronny Ramoudt, attaché bij de directie Informatica en Techniek, en mevrouw Natasja Hennen, senior consultant bij Cronos n.v., als plaatsvervangende deskundigen.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Ik verklaar de heer Kurt De Vriendt aangewezen tot effectieve deskundige en de heer Ronny Ramoudt en mevrouw Natasja Hennen tot plaatsvervangende deskundigen zoals bedoeld in artikel 5bis van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming.

ONTWERP VAN DECREET houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen

– 1885 (2008-2009) – Nrs. 1 tot 7

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
65 leden hebben ja geantwoord;
6 leden hebben neen geantwoord;
21 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Johan Sauwens, Ludo Sannen en Patrick Lachaert houdende wijziging van het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning

– 1893 (2008-2009) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
83 leden hebben ja geantwoord;
9 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Joris Vandenbroucke en Johan Sauwens en mevrouw Fientje Moerman betreffende een herfinancieringsgarantie in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn

– 2090 (2008-2009) – Nrs. 1 tot 4

Aangehouden stemmen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmen over de amendementen tot vervanging van het opschrift, op artikel 2 en tot toevoeging van artikelen 3 tot en met 12 en over artikel 2 van het voorstel van decreet.

Aan de orde is de stemming over amendement 1 van de heren Vandenbroucke en Sauwens en mevrouw Moerman tot vervanging van het opschrift.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
57 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben neen geantwoord;
12 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is aangenomen.

De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Mevrouw de voorzitter, aangezien het amendement is aangenomen, vragen wij de tweede lezing.

De heer Jan Peumans: Mevrouw de voorzitter, zijn er voldoende mensen van de meerderheid aanwezig om de stemmen te laten plaatsvinden?

Dat is nu al de tweede week na elkaar. Mevrouw de voorzitter, wij zijn vorige week blijven zitten uit solidariteit. Deze meerderheid slaagt er twee weken na elkaar niet in om met een dergelijke ruime meerderheid

te zorgen voor voldoende stemmen. Daarom verlaten wij nu de vergadering.

- *De Vlaams Belangfractie, de N-VA-fractie, de Groen!-fractie, de heren Bart Caron, Dirk De Cock en Gino De Craemer, mevrouw Els Van Weert en de heren Jurgen Verstrepen en John Vrancken verlaten het halfroed.*

De voorzitter: Aan de orde is de stemming over amendement 2 van de heren Vandenbroucke en Sauwens en mevrouw Moerman tot omvorming van artikel 1 en artikel 2, eerste lid, respectievelijk tot een artikel 1 en een artikel 2 van een nieuw hoofdstuk I.

De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mevrouw de voorzitter, ik vraag vijf minuten schorsing.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, ik stel voor de vergadering vijf minuten te schorsen.

- *De vergadering wordt geschorst om 18.30 uur.*
- *De vergadering wordt hervat om 18.40 uur.*

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Joris Vandenbroucke en Johan Sauwens en mevrouw Fientje Moerman betreffende een herfinancieringsgarantie in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn – 2090 (2008-2009) – Nrs. 1 tot 4

Aangehouden stemmings (Voortzetting)

De voorzitter: Aan de orde is de stemming over amendement 2 van de heren Vandenbroucke en Sauwens en mevrouw Moerman tot omvorming van artikel 1 en artikel 2, eerste lid, respectievelijk tot een artikel 1 en een artikel 2 van een nieuw hoofdstuk I.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

58 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
58 leden hebben ja geantwoord.

Het quorum is niet bereikt

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, het quorum is niet bereikt. Ik stel voor de vergadering een halfuur te schorsen. Dat is het reglement.

- *De vergadering wordt geschorst om 18.43 uur.*
- *De vergadering wordt hervat om 19.10 uur.*

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Joris Vandenbroucke en Johan Sauwens en mevrouw Fientje Moerman betreffende een herfinancieringsgarantie in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn – 2090 (2008-2009) – Nrs. 1 tot 4

Aangehouden stemmings (Voortzetting)

De voorzitter: Aan de orde is de stemming over amendement 2 van de heren Vandenbroucke en Sauwens en mevrouw Moerman tot omvorming van artikel 1 en artikel 2, eerste lid, respectievelijk tot een artikel 1 en een artikel 2 van een nieuw hoofdstuk I.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

61 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
59 leden hebben ja geantwoord;
2 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 3 van de heren Vandenbroucke en Sauwens en mevrouw Moerman op artikel 2.

Zelfde stemming? (Instemming)

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 4 van de heren Vandenbroucke en Sauwens en mevrouw Moerman op artikel 2.

Zelfde stemming? (Instemming)

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 5 van de heren Vandenbroucke en Sauwens en mevrouw Moerman op artikel 2.

Zelfde stemming? (Instemming)

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 6 van de heren Vandembroucke en Sauwens en mevrouw Moerman op artikel 2.

Zelfde stemming? (*Instemming*)

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 7 van de heren Vandembroucke en Sauwens en mevrouw Moerman op artikel 2.

Zelfde stemming? (*Instemming*)

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 8 van de heren Vandembroucke en Sauwens en mevrouw Moerman op artikel 2.

Zelfde stemming? (*Instemming*)

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 9 van de heren Vandembroucke en Sauwens en mevrouw Moerman tot omvorming van artikel 2, tweede lid, tot een artikel 3 van een nieuw hoofdstuk II.

Zelfde stemming? (*Instemming*)

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 10 van de heren Vandembroucke en Sauwens en mevrouw Moerman tot omvorming van artikel 2, derde lid, tot een artikel 4 van een nieuw hoofdstuk III.

Zelfde stemming? (*Instemming*)

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 11 van de heren Vandembroucke en Sauwens en mevrouw Moerman op artikel 2.

Zelfde stemming? (*Instemming*)

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over het aldus geamendeerde artikel 2.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

61 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
59 leden hebben ja geantwoord;
2 leden hebben zich onthouden.

Artikel 2 is aangenomen.

– *Een aantal leden van de Groen!-fractie betreden opnieuw het halfroond.*

Aan de orde is de stemming over amendement 12 van de heren Vandembroucke en Sauwens en mevrouw Moerman tot toevoeging van een hoofdstuk IV, dat bestaat uit een artikel 5 tot een artikel 11.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

63 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
58 leden hebben ja geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 13 van de heren Vandembroucke en Sauwens en mevrouw Moerman tot toevoeging van een hoofdstuk V, dat bestaat uit een artikel 12.

Zelfde stemming? (*Instemming*)

Het amendement is aangenomen.

De heer Jos Stassen: Mevrouw de voorzitter, wij vragen voor alle goedgekeurde amendementen een tweede lezing.

De voorzitter: In dat geval is er nu geen hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Eloi Glorieux, mevrouw Monica Van Kerrebroeck en de heren Hans Schoofs, Robert Voorhamme, Jan Peumans en Rudi Daems betreffende de lancering van een Vlaams Actieplan Nanotechnologie met inschatting van de risico's voor mens en milieu – 1379 (2007-2008) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 8

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

64 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

67 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 1 april 2009 om 14 uur.

Geen bezwaar? (*Instemming*)

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 19.15 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Jos Bex, Geert Bourgeois, Louis Bril, Agnes Bruyninckx, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Frank Creyelman, Rudi Daems, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Dirk De Cock, Philippe De Coene, Gino De Craemer, Tom Dehaene, Patrick De Klerck, Dirk de Kort, Hilde De Lobel, Paul Delva, Mark Demesmaecker, Marnic De Meulemeester, Stern Demeulenaere, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Else De Wachter, Filip Dewinter, Vera Dua, Hilde Eeckhout, Martine Fournier, Cindy Franssen, Sven Gatz, Eloi Glorieux, Dominique Guns, Kathleen Helsen, Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Chokri Mahassine, Werner Marginet, Bart Martens, Luc Martens, Erik Matthijs, An Michiels, Monique Moens, Fientje Moerman, Frans Peeters, Jan Penris, Jan Peumans, Leo Pieters, Els Robeyns, Jan Roegiers, Elke Roex, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Joke Schauvliege, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Miet Smet, Jos Stassen, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Jef Tavernier, Anissa Tamsamani, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Dany Vandenbossche, Luc Van den Brande, Joris Vandenbroucke, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Marleen Vanderpoorten, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Roland Van Goethem, Joris Van Hauthem, Monica Van Kerrebroeck, Greet Van Linter, Bart Van Malderen, Luk Van Nieuwenhuysen, André Van Nieuwerkerke, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Els Van Weert, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Jo Vermeulen, Christian Verougstraete, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Robert Voorhamme, John Vrancken, Paul Wille, Frans Wymeersch.

Afwzig met kennisgeving

Thieu Boutsen, Marijke Dillen, Marie-Rose Morel: gezondheidsredenen;

Kurt De Loor, Jaak Gabriels: buitenslands;

Carl Decaluwe, Ward Kennes, Marcel Logist: ambtsverplichtingen;

Herman De Reuse, Sabine Poleyn: familieverbindingen.

Afwzig zonder kennisgeving

Erik Arckens, Gilbert Bossuyt, Katleen Martens, Hugo Philtjens, Karim Van Overmeire.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Geert Bourgeois, Louis Bril, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Piet De Bruyn, Dirk De Cock, Philippe De Coene, Gino De Craemer, Patrick De Klerck, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Else De Wachter, Tom Dehaene, Stern Demeulenaere, Hilde Eeckhout, Martine Fournier, Cindy Franssen, Dominique Guns, Kathleen Helsen, Anne Marie Hoebeke, Michèle Hostekint, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Chokri Mahassine, Bart Martens, Luc Martens, Erik Matthijs, Frans Peeters, Jan Peumans, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Joke Schauvliege, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Anissa Tamsamani, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Luc

Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Christian Van Eyken, Monica Van Kerrebroeck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Els Van Weert, Dany Vandenbossche, Joris Vandenbroucke, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Robert Voorhamme, John Vrancken, Paul Wille

NEEN-stemmen:

Bart Caron, Rudi Daems, Vera Dua, Eloi Glorieux, Jos Stassen, Jef Tavernier

ONTHOUDINGEN:

Agnes Bruyninckx, Frank Creyelman, Hilde De Lobel, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Pieter Huybrechts, Werner Marginet, An Michiels, Jan Penris, Leo Pieters, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Roland Van Goethem, Joris Van Hauthem, Luk Van Nieuwenhuysen, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Frans Wymeersch

---

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Jos Bex, Louis Bril, Agnes Bruyninckx, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Frank Creyelman, Dirk De Cock, Philippe De Coene, Gino De Craemer, Patrick De Klerck, Hilde De Lobel, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Else De Wachter, Johan Deckmyn, Tom Dehaene, Stern Demeulenaere, Filip Dewinter, Hilde Eeckhout, Martine Fournier, Cindy Franssen, Dominique Guns, Kathleen Helsen, Anne Marie Hoebeke, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Chokri Mahassine, Werner Marginet, Bart Martens, Luc Martens, Erik Matthijs, An Michiels, Frans Peeters, Jan Penris, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Joke Schauvliege, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Anissa Tamsamani, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Luc Van den Brande, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Roland Van Goethem, Joris Van Hauthem, Monica Van Kerrebroeck, Bart Van Malderen, Luk Van Nieuwenhuysen, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Els Van Weert, Dany Vandenbossche, Joris Vandenbroucke, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Christian Verougstraete, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, John Vrancken, Paul Wille, Frans Wymeersch

ONTHOUDINGEN:

Geert Bourgeois, Bart Caron, Rudi Daems, Piet De Bruyn, Vera Dua, Eloi Glorieux, Jan Peumans, Jos Stassen, Jef Tavernier

---

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Jos Bex, Louis Bril, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Philippe De Coene, Patrick De Klerck, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Else De Wachter, Tom Dehaene, Stern Demeulenaere, Hilde Eeckhout, Martine Fournier, Cindy Franssen, Dominique Guns, Kathleen Helsen, Anne Marie Hoebeke, Michèle Hostekint, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Chokri Mahassine, Bart Martens, Luc Martens, Erik Matthijs, Frans Peeters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Joke Schauvliege, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Anissa Tamsamani, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Luc Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Monica Van Kerrebroeck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Dany Vandenbossche, Joris Vandenbroucke, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Robert Voorhamme, Paul Wille

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx, Frank Creyelman, Gino De Craemer, Hilde De Lobel, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Pieter Huybrechts, Werner Marginet, An Michiels, Jan Penris, Leo Pieters, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Roland Van Goethem, Joris Van Hauthem, Luk Van Nieuwenhuysen, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, John Vrancken, Frans Wymeersch

ONTHOUDINGEN:

Geert Bourgeois, Bart Caron, Rudi Daems, Piet De Bruyn, Dirk De Cock, Vera Dua, Eloi Glorieux, Jan Peumans, Jos Stassen, Jef Tavernier, Christian Van Eyken, Els Van Weert

---

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Jos Bex, Louis Bril, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Philippe De Coene, Patrick De Klerck, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Else De Wachter, Tom Dehaene, Stern Demeulenaere, Hilde Eeckhout, Martine Fournier, Cindy Franssen, Dominique Guns, Kathleen Helsen, Anne Marie Hoebeke, Michèle Hostekint, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Chokri Mahassine, Bart Martens, Luc Martens, Erik Matthijs, Frans Peeters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Joke Schauvliege, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Miet Smet, Anissa Tamsamani, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Luc Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borcht, Monica Van Kerrebroeck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Dany Vandenbossche, Joris Vandenbroucke, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Robert Voorhamme, Paul Wille

---

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Jos Bex, Louis Bril, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Philippe De Coene, Patrick De Klerck, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Else De Wachter, Tom Dehaene, Stern Demeulenaere, Hilde Eeckhout, Martine Fournier, Cindy Franssen, Dominique Guns, Kathleen Helsen, Anne Marie Hoebeke, Michèle Hostekint, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Chokri Mahassine, Bart Martens, Luc Martens, Erik Matthijs, Fientje Moerman, Frans Peeters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Joke Schauvliege, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Miet Smet, Anissa Tamsamani, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Luc Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borcht, Monica Van Kerrebroeck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Dany Vandenbossche, Joris Vandenbroucke, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Robert Voorhamme, Paul Wille

ONTHOUDINGEN:

Dirk De Cock, Els Van Weert

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Jos Bex, Louis Bril, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Philippe De Coene, Patrick De Klerck, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Else De Wachter, Tom Dehaene, Stern

Demeulenaere, Hilde Eeckhout, Martine Fournier, Cindy Franssen, Dominique Guns, Kathleen Helsen, Anne Marie Hoebeke, Michèle Hostekint, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Chokri Mahassine, Bart Martens, Luc Martens, Erik Matthijs, Fientje Moerman, Frans Peeters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Joke Schauvliege, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Miet Smet, Anissa Tamsamani, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Luc Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Monica Van Kerrebroeck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Dany Vandenbossche, Joris Vandenbroucke, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Robert Voorhamme, Paul Wille

ONTHOUDINGEN:

Dirk De Cock, Els Van Weert

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Jos Bex, Louis Bril, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Philippe De Coene, Patrick De Klerck, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Else De Wachter, Tom Dehaene, Stern Demeulenaere, Hilde Eeckhout, Martine Fournier, Cindy Franssen, Kathleen Helsen, Anne Marie Hoebeke, Michèle Hostekint, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Chokri Mahassine, Bart Martens, Luc Martens, Erik Matthijs, Fientje Moerman, Frans Peeters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Joke Schauvliege, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Miet Smet, Anissa Tamsamani, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Luc Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Monica Van Kerrebroeck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Dany Vandenbossche, Joris Vandenbroucke, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Robert Voorhamme, Paul Wille

ONTHOUDINGEN:

Dirk De Cock, Vera Dua, Eloi Glorieux, Jos Stassen, Els Van Weert

---

Stemming nr. 8:

JA-stemmen:

Jos Bex, Louis Bril, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Dirk De Cock, Philippe De Coene, Patrick De Klerck, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Else De Wachter, Tom Dehaene, Paul Delva, Stern Demeulenaere, Vera Dua, Hilde Eeckhout, Martine Fournier, Cindy Franssen, Sven Gatz, Eloi Glorieux, Dominique Guns, Kathleen Helsen, Anne Marie Hoebeke, Michèle Hostekint, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Chokri Mahassine, Bart Martens, Luc Martens, Erik Matthijs, Fientje Moerman, Frans Peeters, Els Robeyns, Elke Roex, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Joke Schauvliege, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Miet Smet, Jos Stassen, Anissa Tamsamani, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Luc Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Monica Van Kerrebroeck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Els Van Weert, Dany Vandenbossche, Joris Vandenbroucke, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Robert Voorhamme, Paul Wille

---

